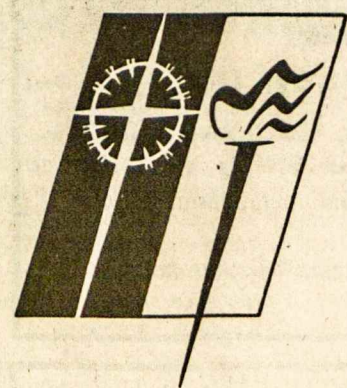

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 37 (2532) 1998 RUGSĖJIS-SEPTEMBER 8 •

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA - \$1

Ar veikla silpsta?

Pasigirsta nuogastavimų, kad išeivijos veikla silpsta. Ar iš tikrųjų taip yra, klausimas aptartinas. Požiūriai į veiklą daugeliu atvejų priklauso nuo to, kas ir ko toje veikloje ieško.

VYRESNIO amžiaus žmonės, bendruomeninį veikimą įsivaizduodami daugiau tradicinėmis normomis, galimas dalykas, kad pasigenda kitokio pobūdžio minėjimų, susirinkimų, viešų paskaitų, išsamesnių diskusijų, rimtinių dvelkiančių suėjimų. Be to, kai kurios minėtinos dienos ar šventės, kaip Klaipėdos krašto atdavimas, Tautos šventė, Vilniaus užgrobo diena praktiškai jau lyg ir braukiamos iš metinių renginių sąrašo, ir tai ne dėl to, kad veikla būtų susilpnėjusi, bet daugiau dėl to, kad tos minėtinos dienos laikams ir aplinkybėms keičiantis prarado savo aktualumą, gal kai kurios ir reikšmę. Tai matoma ne vien tik išeivijoje, bet ir laisvoje tėvynėje. Bet tų buvusių švenčių vietoje atsirado kitų, pvz. Šausio 13-toji, Kovo 11-toji, Valstybės diena – Karaliaus Mindaugo karūnavimas liepos 6 ir gana daug įvairių „apvalių“ sukačių, pro kurias negalima praeiti tylomis. Taigi minėtinių dienų nesumažėjo, jos tik pasikeitė. Atsirado nauja tematika, iškilo kitokia aktualesnė svarba. Atsimintina taipgi ir tai, kad ne viskas pavirsta platesnės apimties renginiais. To nė nereikia. Žymesnėms dienoms minėti yra ir kitokių būdų, kaip spauda, specialieji leidiniai, radijo valandėlės, parodos, pamaldos. Viskas priklauso nuo to, ką norime prisiminti, minėti, švęsti. Pasidairius tokių „mažųjų“ minėjimų galima dar nemažai pamatyti. Jie itin būdingi mažesniuose lietuvių telkiniuose, kur veiklai sąlygos skirtingos. Bet ir ten dažnai pasirodo sveikintino išradimo. Pvz. Delhi, Ont. apylinkėse lietuviai, minėdami sibirinius trėmimus, suorganizuoja eitynes prie miestelyje stovinčio karių paminklo, prie kurio padeda vainiką už Lietuvos laisvę žuvusiems pagerbti. Žodžiu, kas tik veikti nori – gali.

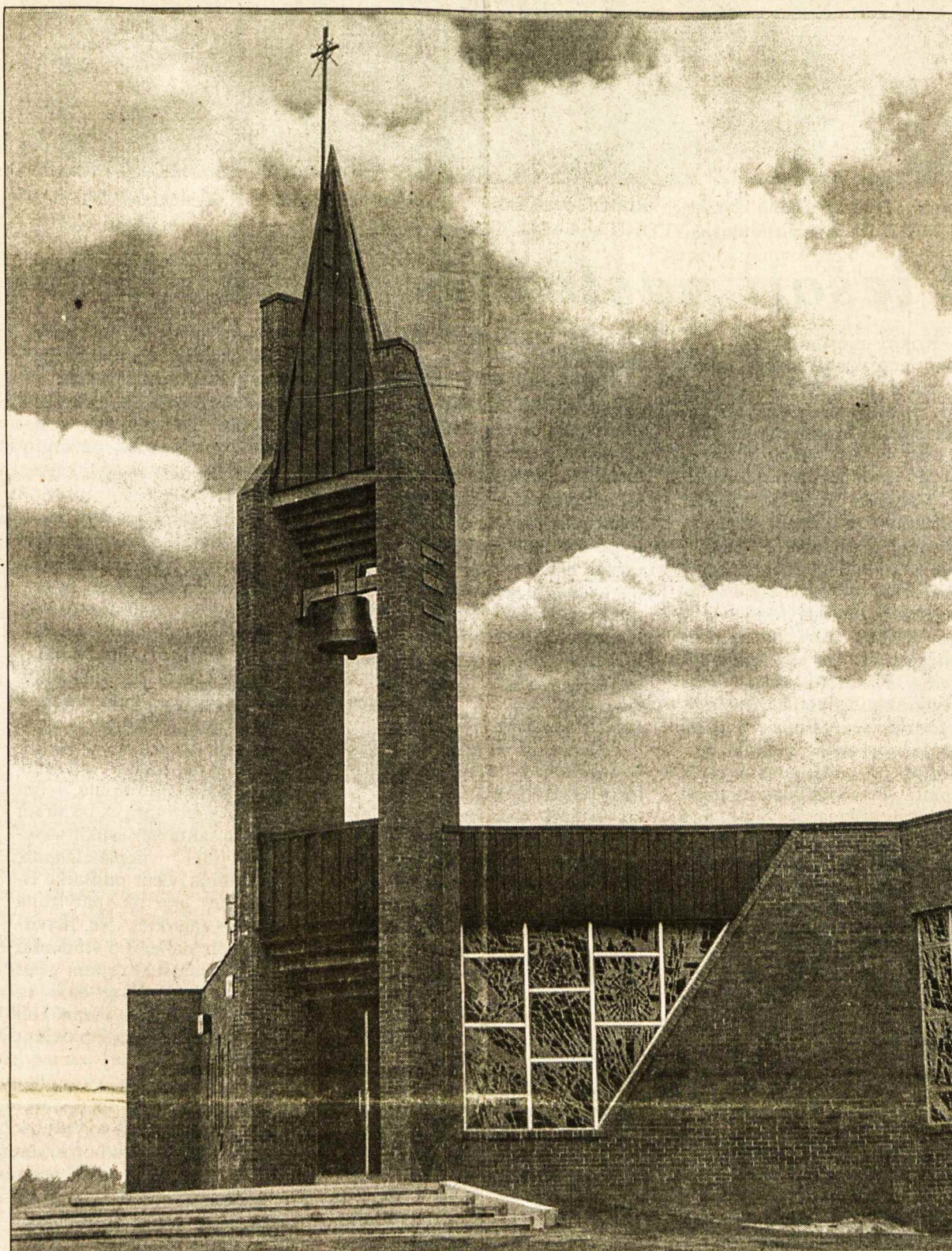
ŠVENTĖS ir minėjimai išjudina veiklą. Kiekvienas renginys, koks ir kur jis bebūtų, iš rengėjų pareikalauja daug darbo valandų. Sunku įsivaizduoti, kokie skaičiai susidarytų, jei kas sudėtų visas telefoninių pokalbių valandas, posėdžių laiką, įskaitant nuvykimą ir grįžimą, susirašinėjimą, reklamų bei kitų „juodų darbų“ niekada nesibaigiančius tęsinius. Bet kas jau buvo į panašias darbuotes patekęs, gerai žino, kad juo atidžiau ir smulkesniškai viskas suplanuojama, juo ir renginys gali tiktis didesnio pasisekimo. O vis dėlto, nors bendrąją veiklą smarkiai judina įvairūs minėjimai, sukačiai bei šventės, iš esmės veikėjai neturėtų vien tik tuo apsiriboti. Daugelis jaunesnės kartos veikėjų pagrįstai jau atsisako uždaro. Siūlo rimtai su savais tautiniais reikalais ir problemomis išeiti iš savojo kiemo į platesnę gyvenamojo krašto aplinką, kad neužmigytume nebežinodami už ko griebtis. Vis dažniau pasigirsta ir konkrečių siūlymų jungtis į gyvenamųjų kraštų politines partijas ir per jas siekti savųjų tikslų. Taipgi kai kurie mano, kad nereikėtų vengti tarptautinių kultūrinių bei pramoginių renginių, kuriais paprastai pagarsinama ir savoji tautybė, jeigu jai atitinkamai atstovaujama. Pvz. kai kam atrodo, kad nebedalyvavimas kasmet Toronte vykstančiame tautybių karavane taipgi yra nuostolis. Aiškinimas, kad niekas nebesirūpina savo paviljono rengti, nuskamba keistokai, kai uždariusiems suėjimams, dažnai jokios visuomeninės vertės neturintiems, rengti užtenka ir žmonių, ir energijos, ir lėšų. Tik pažvelkim į garsiuosius Toronto mergvakarius, „šaueriais“ vadinamus. Ir taip kai ko vertingiesio pasigendant, susidaro įspūdis, kad plačioji veikla silpsta. Kaip besvarstytume veiklos ar ne veiklos klausimus, greičiausiai atsidursime prie vienodų išvadų – veiklos gerumas ar silpnumas priklauso pirmiausia nuo vienokių ar kitokių vadovaujančių žmonių, jų požiūrių ir bendruosius ir svarbesnius reikalus, jų sugebėjimo dirbti visuomeninį darbą ir aiškesnės motyvacijos. Įvairiuose pokyčiuose veikė ir veiks vadovai ar vadovės. Todėl ir prisimintina, kad nuo jų daugiausia ir priklauso veiklos stiprumas ar silpnumas. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Doleris kyla ir smunka

Kanados dolerio vargai vis dar nesibaigia. Kai kuriomis dienomis jo vertė pakyla, dažniausiai, kai valstybinis bankas masiškai bando supirkti juos, panaudodamas JAV dolerių atsargas. Bet netrukus jis ir vėl nusmunka, pasiekdamas vis naujus rekordus. Sykį jau buvo nudardėjęs net žemiau 63 centų JAV. Yra siūloma daug teorijų, kodėl taip yra. Vieni kaltina Azijos bankų ir bendrą ekonominę krizę, kiti Rusijos rublio avarią – gasdinama, kad nuvertintas rublis padidins spaudimą Kanados doleriui, nes eksportuojamų Rusijos gamtos turto kainos kris, konkuruodamos su Kanados eksportu, tuo tarpu pasaulinė gamtos turto paklausa mažėja dėl Azijos ekonominės krizės. Neseniai paskelbtą „Royal Bank“ studiją parėmė Kanados valdžios užimta pozicija: a) nekelti palūkanų lygio stambesniu mastu, nes tai pakentėtų Kanados ekonomijai ir padidintų bedarbių skaičių, o be

to, ir JAV žada ne tik nekelti, bet dar bandysianti nuleisti savo palūkanų lygį, kuo netiesioginiai pagelbėtų Kanadai, ir b) nemažinti federacinių mokesčių, kaip kad reformų bei konservatorių partijos reikalauja, nes tuo atveju pasaulinė pinigų rinka galėtų pagyvoti, kad Ota-va atsisako savo tikslo siekti federacinio biudžeto balanso. Ta pati studija pabrėžia, kad gamtos turtais pagrįsta ekonomija (kaip Kanados, Naujosios Zelandijos, Čilės, iš dalies Skandinavijos) seka pasaulinę prekinės rinkos (commodity market) kreivę, kuri jau nuo 1974 metų eina vis žemyn. Jų nuomone, Kanados doleris turėtų stabilizuotis maždaug 68 centų JAV lygyje. Yra ir pranašaujančių, kad prieš atsigaudamas jis gali dar kristi žemiau 60 centų JAV. Kanadietė Linda McQuaig savo knygoje „The Cult of Impotence“ (Nepajėgumo kultas) kaltina stoką valdiškos kontrolės pinigų (Nukelta į 8-tą psl.)

LIETUVOS KANKINIŲ ŠVENTOVĖ Mississaugos mieste netoli Toronto. Šiomet jai suėjo 20 metų, o parapijai – 70 metų. Šventovę projektavo architektas A. Kulpa, statybą vadovavo rangovas A. Kazilis. Ši sukaktis bus atšvęsta š.m. rugsėjo 27, sekmadienį, pamaldomis, kryžiaus pašventinimu ir pokyliu Anapilio salėje, dalyvaujant vyskupui Pauliui Baltakiui, OFM

Kryžių kalno misterija

Kryžių kalnas šiaurės vakarų Lietuvoje jau tapo gausiai maldininkų ir turistų lankoma vieta. Dėl jos nesuprantamas jėgų savo kailiu patyrė keletas nelaimingų sovietinių tarnų. Apie tai rašo Rokas M. Tracevskis „The Baltic Times“ 1998 m. liepos 23-29 laidoje

VYTAUTAS P. ZUBAS

Pustuštis traukiny Vilnius-Ryga nenorom primena legendą apie skrajojantį olandą – burlaivį bei igulos. Tik vieno vagono dalis pilna angliška amerikietišku akcentu kalbančių merginų. Jos visos išlipo Šiauliuose. Iš pirmo žvilgsnio šis šiaurės vakarų pramonės miestas nieko turistų patraukiančio neturi.

Ilgai stoties rajone žvalgytis nereikia, kad patirtum, kas čia turistų atvedė. Šiandieną, kaip ir kitom dienom, linksmas taksistas privažiuoja prie amerikiečių grupės. „Kryžių kalnas?“ – jis klausia, tikėdamasis uždirbti. Dabar aišku, ko užsieniečiai važiuoja į Šiaulius. Per keletą pasakytinų metų šis mistinis kalnelis 15 km. į šiaurės vakarus nuo Šiaulių tapo būtinu aplankyti ne tik maldingam katalikui, bet ir daugumai užsienio turistų.

Vytautas Navaitis, „Factum“ agentūros direktorius, „TBT“ sakė, kad kalmėje yra 55,000 kryžių. Tačiau pasaulinio garso neturi, nes „Guinness Book of World Records“ atsisako registruoti kaip pasaulinį rekordą. „Jie aiškina, kad kito tokio kalno pasaulyje nėra, tad būtų netikslu registruoti kaip rekordą“, sako Navaitis.

Gal „Guinness“ persigalvos, bet Navaičio skaičiai jau pasenę. Ant kalno kasdieną pastatoma tuzinai naujų kryžių. Katalikai juos stato, prašydami Dievą sveikatos ir kitų malonių, kiti atsidėkodami už kokį neeilinį įvykį jų gyvenime. Kai kurie kryžiai turi įrašus, rodančius statytojo intencijas. Daugelis dėkoja už laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę. Iš Sibiro gri-

žę tremtiniai atneša kryžius atsidėkodami Dievui. Vienas kryžius stovi Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II vizito atminimui. Yra kryžių iš Amerikos, Kanados, Urugvajaus, Brazilijos ir kitų tolimų kraštų atvežtų lietuvių išeivių.

Šių metų liepos 18-19 dd. lietuvių minėjo penkerių metų sukaktį Šv. Tėvo apsilankymo Lietuvoje. Keletas tūkstančių tikinčiųjų dalyvavo šv. Mišiose, kurios buvo transliuojamos per valstybinę TV visam kraštui. Buvo maldininkų, kurie pasilikę kalne visą naktį melstis.

Kryžių pavidalai, apdaila ir dydžiai įvairūs. Kai kurie stovi iškilę daugiau kaip 5 metrus, kiti ne 15 centimetrų neprašoka. Pagaminti jie iš medžio, akmens, cemento, gintaro. Čia rasi ir religinių skulptūrų bei paveikslų. Atrodo, kad jau kiekvienas kalno centimetras išnaudotas.

Istorikai mano, kad kryžiai čia pradėti statyti po nepavykusio 1831 m. sukilimo prieš rusus. Pirmieji kryžiai buvo skirti žuvusiems už tėvynės laisvę ir nepriklausomybę pagerbti. Sovietmečiu kryžiai buvo nugriauti net keliolika kartų. Vietos gyventojai pasakoja, kad kalnas buvo nusiaubtas 1961, 1973, 1974 ir 1975 m. Mediniai kryžiai buvo deginami čia pat vietoje, geležiniai išvežami į metalo laužą. Tačiau nauji kryžiai greitai vėl atsiradavo.

Čia ir prasideda misterija. Vietiniai žino, kaip pasibaigė visiems naikinusiems šventajai kalnai. Pensininkas Gustavas Ulcinas, visą gyvenimą praleidęs Šiauliuose, žino daug baugių istorijų apie kryžių griovėjų likimą. „Daugiau kaip prieš 30 me-

tų kryžių kalnas buvo Meškuičių valstybinio ūkio ribose. Ūkio pirmininkas Girdaitis nusprendė: kalnas netinka naujam sovietinio gyvenimo stiliui ir paprašė Šiaulių milicijos viršininką Rėklaitį kryžius pašalinti“, – prisimena Ulcinas.

„Milicija ir KGB uždarė visus priėjimus prie kalno. Girdaitis paprašė vietos traktoristų savanoriškai darbui kalną nuvalyti. Už darbą sovietiniu įpročiu bus atlyginta degtine. Atlyginimas buvo atiduotas prieš darbą pradėdant čia pat prie kalno. Vienas savanoris gėrė kiek tik tilpo ir pasakė: „Ačiū už vaises, bet ne aš šitą kalną supyliau, ne aš jį griausiu, ir atsi-sveikins nusiųs namo. Tačiau kiti traktoristai atliko nešvarų darbą“.

„Už poros savaitių Girdaitį pradėjo kankinti nepaprastai aštrūs galvos skausmai“, pasakoja Ulcinas. „Netrukus jis ir mirė. Paskutiniai jo žodžiai buvo: „Tai už kryžių kalną“. Visi Meškuičiuose patikėjo, kad tai bausmė už kryžių sunaikinimą.“

Pagal Ulciną pasakojimą, netrukus po kryžių sunaikinimo Šiaulių milicijos viršininkas Rėklaitis su žmona ir dviem vaikais nuvažiavo prie netoli esančio Kurtuvėnų ežero paislėti. „Kai tėvai išėjosi įsaulę, vaikai sulipo į automobilį ir netyčia atleido stabdį. Automobilis nurydėjo į ežerą, ir abu vaikai prigirė. Netrukus ir Rėklaitis mirė nuo kažkokios neaiškos ligos. Jo žmona prie kapo sakė: „Tai Dievo bausmė už kryžių kalną“ – pasakojo Ulcinas. Vietiniai žino tokias tragiškas istorijas apie visus, kurie tik pakėlė ranką prieš kryžių kalną.

Savaitė Lietuvoje

Atsisakė naftos ieškojimo

„Lietuvos aid“ (nr. 160) žiniomis, JAV firma AMOCO pranešė Latvijos vyriausybei keičianti savo veiklos strategiją ir todėl atsisako dalyvauti naftos telkinių žvalgymo Baltijos jūroje projekte. Pasitraukimas iš regiono taip pat grindžiamas tuo, kad Latvija iki šiol su Lietuva neišsprendė nesutarimų dėl ekonominės zonos ir kontinentinės sėklumos Baltijos jūroje.

1995 m. pasirašytos Latvijos sutartys su AMOCO ir Švedijos firma OPAB dėl naftos ieškojimo ir išgavimo neišsigaliojo, nes jų būtina sąlyga buvo Latvijos jūros sienos sutartis su Lietuva. Ši negalėjo būti nustatyta, nes deryboms kliudė latvių nenoras dalintis sovietiniais laikais atliktos seisminės (žemės drebėjimo) žvalgybos žiniomis.

AMOCO taip pat pasitraukė iš panašių projektų su Danija, Lenkija bei Rusija.

„Vėtra“ per Atlantą

Rugpjūčio 19 d. į Klaipėdos uostą grįžo Lietuvos karo laivas „Vėtra“ po 2 mėnesių kelionės. Liepos pabaigoje šis laivas dalyvavo JAV karinio jūrų laivyno burlaivio „Constitution“ 200 metų jubiliejaus iškilmėse. Grįžusio laivo vadą ir įgulą pasveikino krašto apsaugos ministeris Česlovas Stankevičius. „Vėtra“ yra pirmasis Atlantą perplaukęs Lietuvos karinių jūrų pajėgų laivas, skelbia BNS.

Atimta JAV pilietybė

JAV federacinis teismas rugpjūčio 17 d. nusprendė atimti pilietybę iš Floridos valstijoje gyvenančio lietuvių, kuris kaltinamas talka naciams persekiojant žydus. Adolfas Milinavičius per II Pasaulinį karą tarnavo Lietuvos saugumo policijoje Vilniaus apskrityje. Jis nuo 1996 m. gyvena Vilniuje, sugrįžęs kada JAV-se šiuo reikalu buvo iškelta byla. Lietuvos generalinės prokuratūros specialiu tyrimų skyriaus pranešimu, Lietuvoje prieš A. Milinavičių nėra dokumentinio pagrindo imtis kokių nors veiksmų. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centri surinkus medžiagos, prokuratūra spės ar bus keliama byla.

Fondai atstovavimo išlaidoms

Kaip praneša ELTA, Lietuvos vyriausybės sprendimu bus sudaryti Ministerio pirmininko ir ministerių fondai, skirti padengti atstovavimo valstybėje ir užsienyje išlaidoms. Ministerio pirmininko fondas sudarys 5%, ministerių fondai – 3% paprastųjų išlaidų, patvirtintų kiekvienų metų vyriausybės kanceliarijos bei ministerijų reprezentacinių išlaidų sąmatose. Numatoma lėšas panaudoti dovanoms, suvenyrams bei gelėms lankančios krašte ir užsienyje su vizitais, per priėmimus, išlaidoms, susi-

jusioms su vaikų iki mokyklinės bei globos įstaigų lankymu bei dalyvavimu labdaros ir kultūros renginiuose. Ministerių fondo naudojimo tvarką parengs finansų ministeris.

Nauji konsulatų, paskyrimai

Prieš pusmetį nauju Lietuvos ambasadoriumi Čekijai paskirtas Vygintas Grinis, buvęs Kauno miesto tarybos pirmininkas, įteikė skiriamuosius raštus prezidentui Vaclovui Haveliui liepos 7 d.

Graikijos sostinės Atėnų centre birželio mėnesį atidaryta nauja Lietuvos ambasada. Ambasadoriumi paskirtas buvęs Lietuvos konsulas Seinuose Vidmantas Povilonis.

Milane, Pasaulio prekybos centro pastate šią vasarą pradėjo veikti Lietuvos garbės konsulas, kuriam vadovauja Italijos verslininkas Guido Levera.

Rugpjūčio pabaigoje Lietuvos ambasadorius Izraelyje Romas Misiūnas įteikė skiriamuosius raštus Pietų Afrikos respublikos prezidentui Nelson Mandel. Reziduojantis Tel Avive R. Misiūnas yra primasis Lietuvos ambasadorius Afrikos žemyne, skelbia BNS. Lietuvos konsulas veiks Capetown mieste prieš II Pasaulinį karą, o dabar garbės konsulai atstovauja Lietuvai tame mieste ir taip pat Johannesburge.

Rūpesčiai dėl sienos

Rugpjūčio viduryje Lietuvoje lankėsi Suomijos sienos apsaugos žinovai, gerai įvertinę valstybės sienų apsaugą. Svečiai pabrėžė, kad pasienio tarnybai būtina reikalingi kompiuteriai keliautojų dokumentams patikrinti. Didelių sienos apsaugos trūkumų laikoma neužbaigta Lietuvos su Gudija siena. Pasienio policijos departamento vyriausiojo komisaro Audroniaus Beišio teigimu, Gudija kasmet vėluodama pradėjo demarkacijos darbus sienos šiauriniame ruože. Kaip rašo ELTA, Lietuva savo 330 kilometrų atkarpą ketina baigti demarkuoti jau šiais metais, tuo tarpu Gudija dar tik pradėjo žymėti atskirus 6 kilometrų ruožus, bet ne viename jų iki šiol nebaigė visų sienos įrengimo darbų.

Komisaro nuomone, neįmanoma sulaukyti visos nelegalios migracijos į Lietuvą, tačiau šiais metais ji žymiai sumažėjus. Gali padaugėti politinio ar ekonominio prieglobsčio ieškančių, kai sutvirtės krašto ekonomika.

Vėlesniu ELTOS pranešimu, komisaro karjerai atsiliepę liepos pabaigoje vyriausybei pateiktos valstybės saugumo departamento išvados, kuriose buvo minima „pasienyje ryškėjanti kontrabandos prekėmis ir žmonių sistema, į kurią yra įsipainioję ir pareigūnai“.

(Nukelta į 3-čią psl.)

Šiame numeryje

Ar veikla silpsta?

Siūloma jungiantis į politines partijas siekti savo tikslų

Kryžių kalno misterija

Pirmieji kryžiai buvo skirti žuvusiems už tėvynę

Viešojo paslaptis

Daiktus reikėtų vadinti jų tikraisiais vardais

Gerumo oazė Žemaitijoje

Kaltinėnai garsėja, o darbai ir projektai nesibaigia

Kanadietės mokytojos Lietuvoje

Vaikai viešniai iš Kanados sutiko su daina ir šypsena

Didžiųjų įvykių išvakarėse

Mano vadovas buvo Dievas, leidęs pažinti žmogaus sielą

Spauda, politika ir jaunimas Lietuvoje

Dauguma jaunų, palikę savo kraštą, neketina grįžti

Lietuvos šalininkai svetimos rankose

Dokumentais užkūrę krosnį kepė kiaušinėnę

Gilia senove dvelkianti Etiopija

Pilies rajone laikomi liūtai, kaip krašto simboliai

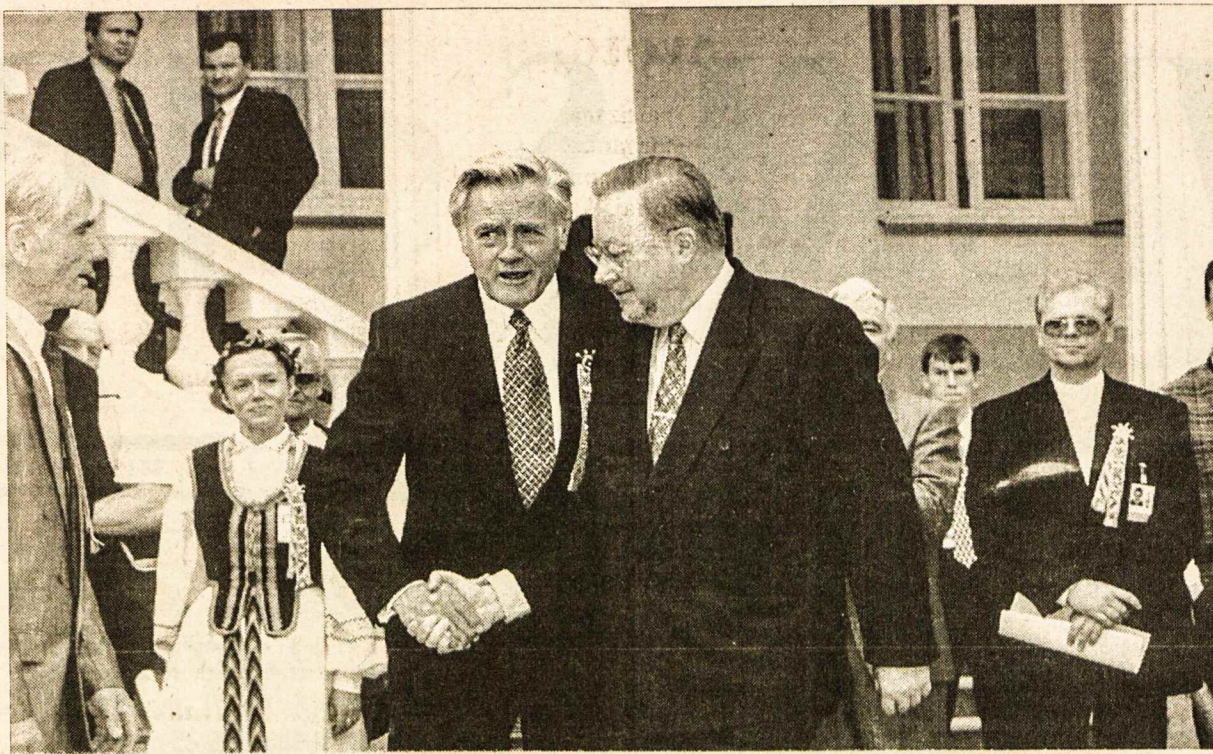
TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Canada Post Registration nr. 509 Sales Product Agreement nr. 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius,
G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$42, pusmetinė – \$21, mėnuo – \$52,
garbės – \$62. Oro paštu į užjūrius – \$135. Amerikoje – JAV dol. Pavieniai nr. –
1 doleris. Adresų keitimui reikalingas kreipinys į "TŽ" administraciją. Skelbimai
nuošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija
neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti
straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in
December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.,
2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S.
office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$42.00,
supporter \$52.00, honorary \$62.00 per year. PERIODICALS Postage paid at
Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės
žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address
changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in
Canada. ISSN 0040-4063.

Pasaulio lietuvių Dainų šventėje susitikę aukščiausieji Lietuvos pareigūnai – prezidentas VALDAS ADAMKUS ir seimo pirmininkas VYTAUTAS LANDSBERGIS

Nuotr. ELTOS

Lietuvos žiniasklaida ir purvasklaida

"Lietuvos aidas" 1998.VII.23 laidoje paskelbė ARŪNO VYZINTO, menotyrininko, straipsnį "Žiniasklaidos chuliganų teroras", vertą platesnio dėmesio. Jame iškeliamas pikt-naudžiavimas atgauta Lietuvos laisvę ir pačios žiniasklaidos išniekinimas. Čia pateikiama didžioji straipsnio dalis

Pastaroju metu mūsų žiniasklaidos dalis, taikliai pavadinta purvasklaida, regis, nusi-metė paskutinį figos lapelį. Matyt, tai savotiškas atsakas į didėjančią Lietuvos piliečių nepasitenkinimą kai kuriomis etc-rio laidomis bei spaudos leid-niais, vis įžiliau ir ciniškiau per-žengiančiais žurnalistinės etikos ir apskritai elementaraus pado-romo ribas. Nesutinkanti jokio rimtesnio pasipriešinimo, ne-saistoma jokių pareigų savo valstybei ir tautai, negerbianti kitų individų teisių, nepripaži-stanti bent kiek aukštesnių bendražmogiškų vertybių ir įti-kejusi absoliučiu savo nebau-džiamumu mūsų "nepriklausomo-jo" žiniasklaida, atrodo, jau parėjo į atvirą puolimą, totalu-mu ir agresyvumu prilygstanti, o neretai ir pranokstanti bolševik-inę ar nacistinę propagandą. Ypač ryškiai tai buvo pastebima pirmoje vasaros pusėje, nes bir-želį ir liepą buvo daug atminti-nų istorinių datų, be to, vyko dar ir Pasaulio lietuvių žaidy-nės, Dainų šventė, buvo šven-čiama Valstybės diena.

Beje, noriu pabrėžti, kad aš čia visai neturiu omenyje reika-lingos ir net būtinos žurnalisti-nės kritikos, kuri yra tiesiog privaloma kiekvienos normalios demokratinės visuomenės eg-zistavimo sąlyga. Atvirkščiai, aš kalbu apie totalinį, besaikį, ne-varžomą, cinišką ir agresyvią iš-sityčiojimą būtent, iš tų verty-bių, be kurių Lietuvoje būtų neįmanoma ne tik normali de-mokratinė valstybė ir piliečių visuomenė, bet, ko gero, ir apskritai visuomenė, kaip tokia, jei tik nepainiosime žmonių visuomenės su asocialia ir des-truktyvia sugyvalėjusių mankutų banda. Tyčiojamasi iš visko: krikščioniškųjų ir valstybinių simbolių, valstybingumo ir tau-tiškumo, pilietiško ir patrio-tizmo, iš kone visų Lietuvai labiausiai nusipelnusių istori-nių asmenybių, galų gale iš paties žmoniškumo. Jau atvirai tyčiojamasi iš rezistentų, trem-tinių, įprastu pajukos objektu tapo lietuvių tautos genocidas, pradėta tyčiotis net iš holokauso tragedijos. Kadangi jau seniai specialiai renku šitokią medžia-gą, galėčiau net išleisti storoką dokumentinę knygą "Pilietinės ir tautinės savimonės naikini-mas nepriklausomoje Lietuvo-je". Manau, būtų tikras best-seleris, ypač pravartus naives-niems tautiečiams, iki šiol nesu-vokiantiems, koks nuožmus dvi-sinis genocidas už oficialaus kultūros fasado tebevysta net nepriklausomybės atgavusioje Lietuvoje. Drįstu tvirtinti, kad kai kuriais atžvilgiais jis, paly-ginti su sovietmečiu, net suak-tyvėjo.

Tačiau visi bjauriausi žinia-sklaidos akibrokštai nublanksta prieš liepos 8 d. per "Baltijos" televiziją parodytą "Radio šou"

laidą, kurios rengėjai šį kartą, atrodo, pranoko patys save. Ir ne tik save, nes nė kiek neper-dedant galima pasakyti, kad šitaip iš daugumai lietuvių tebe-brangių vertybių Lietuvos žinia-sklaida, ko gero, nebuvo išsity-čiojusi per visą savo istoriją. Net nuožmiausių lietuvių tautos nekenčių ir Lietuvos nepri-klausomybės prieš žiniasklaidą su visų rūšių nevyzorovals buvo kur kas tolerantiškesnė. Nėgana to, minėtoje laidoje ne mažiau šlykščiai buvo išsityčiota ir iš Lietuvos žydų, beje, irgi su dar nerėgėtu aizizmu, juoba net Antrojo pasaulinio karo nacistinė propagandą žydų atžvilgiu elgėsi santūriau. Bibliotekų fon-duose ir archyvuose esu ne sykį vartęs įvairią nacistinę spaudą, tačiau nieko, kas bent iš tolo galėtų prilygti iškrypusiui "Radio šou" vaizduotei, neteko matyti. Nenusirito iki tokio ly-gio net šiuolaikinės Rusijos antisemitinė spauda, net agresy-vios "žirnovskinių" radijo stotys. Taigi akivaizdu, kad čia "Radio šou" laida, be kita ko, buvo mėginta dar syki, tik iki šiol nerėgėtu mastu, pavaizduo-ti lietuvių kaip kraštutinių anti-semitų tautą. Kita vertus, ban-dyta ir lietuvių nuteikti prieš žydus, nes ekrane iš lietuvių bjauriausiai besityčiojantis pa-grindinis "Radio šou" persona-žas, laidos rengėjų sumanymu, pasirodo esąs būtent žydas, ku-rio artimieji nužudyti Pane-riuose...

Todėl aš primygtinai siūly-čiau minėtą "Radio šou" laidą pasidomėti ne tik atitinkamoms valdžios institucijoms ir Pasau-lio lietuvių bendruomenei, bet ir žydų bei kitų Lietuvos tauti-nių mažumų bendrijų atsto-vams, kad pagaliau suprastų (jei iki šiol dar nesuprato), kas iš tikrųjų stengiasi žūtibūt įžiebtį nesantaikos kibirkštį tarp nuo seno draugiškai sugyvenusių Lietuvos tautų, kas iš visų jėgų bando sugriauti tarpusavio pasi-tikėjimą, kas trukdo Lietuvoje formuotis normaliai demokrati-nei pilietinei visuomenei, kas iš kailio neriasi mėginami išju-dinti ta pamatą, ant kurio iki šiol išsilaikė Lietuvos valstybė ir lietuvių tauta, kas vykdo totalinį smegenų plovimą. Juo labiau, kad "Radio šou" tėra įžiliau-sias ir ciniškiausias, tačiau anaipol ne vienintelis sąmonin-gų pilietinės visuomenės žlug-dymo pavyzdys. Nereikia naiviai ir infantilai manyti, kad tai viso labo kažkoks "paprastas" eterio ar spaudos nepraustaburnių chuliganizmas. Siūlai, už kurių "Radio šou" lėlės, kaip ir kitos panašios purvasklaidos mario-netės, yra pernelyg gerai regimi, kad ir toliau apsimetinėtume, jog nežinome šių lėlių tikrųjų šeimininkų ir jų nešvarių tikslų. Norėtusi, kad mūsų visuomenė, kurioje net 85 proc. žmonių tiki žiniasklaidos pramanais, paga-liau tai suprastų.

Viešojo paslaptis

Kokie nuostabūs žodžiai – taika, nepriklausomybė, ramy-bė, meilė, santarvė! Jie atveria svajonių langus į dausas. Tik pa-siklausykime santarvininkų cho-ro, kurį sudaro pastarųjų metų įvairių pasaulėžiūrų laureatai (žr. Vytautas Kirkutis, "Keturi Santarvės premijos laureatų žvilgsniai į santarvę", "Šiaulių kraštas", 1998 m. balandžio 9 d.). Bet kai tuo pat metu aš pers-kaičiau Santarvės fondo stei-gėjo Juliaus Kazėno žodžius, nustėrau: visi jie savotiškai gi-miningi. Pastarojo šūkiui – "Ne-nuvalkiokim to nuostabaus mū-sų žodžio, nenutampykim jį po visokias diskusijas, politikų ko-ridorius", – dilgančiai režia atmintį. Aš negalėjau ir negaliu atsikratyti aiškinančio fakto, kad fondo steigėjas, tartum prieš-taraudamas politikai, iš tikrųjų sandraugauja su politika bei po-litiku ir laureatu Algirdu Bra-zausku ir veliasi į sąmokslą prieš atvirumą.

Prisipažįstu, kad aš nenorė-čiau būti priskirtas prie tų, kurie "nutampo" tą nuostabų ir nekalną žodį santarvę už tai, čia pabandysiu sukonkreitinti perša-mą "santarvę". Nusileidus iš teorinių bei bendrybinių dausių į žemę, jau devinti metai laisvė-jančia, daiktus reikia vadinti jų tikraisiais vardais ir nesibaidyti tiesos. Paminėtoji "santarvė" vi-sų pirma yra problema, kurios beveik niekas iš esmės nenagri-nėja.

Šia prasme bene būdingiau-sios yra buv. prezidento Algirdo Brazausko mintys. Laureatas ti-rkina, jog santarvė gali būti įvai-ri: santarvė tarp tautos žmonių, santarvė šeimoje tarp tėvų ir vaikų, santarvė mokykloje, kiek-viename darbo kolektyve, ka-riuomenėje, dalinyje, santarvė tarp tautos ir žmonių. Tai plati aptartis, lygi naujienai, jog va-sarą šilta. O kai laureatas priar-tėja prie konkretybės – paminė-damas tuos, kurie "negali pra-ci ties užmiršti, jaučia turintis kam nors pasakyti blogą žodį, keršyti", – pats sustoja pusiau-kelėje ir tokios santarvės esmę

įslaptina. Dabar man tenka ją atslaptinti.

Dar kartą perskaitykime ką tik pacituotus žodžius ir pagal-vokime, ar jie neprimena pra-ci-tų dešimtmečių ligi kaulo įgri-susių, įslaptintų žodžių samplai-kų – "liaudies priešų", išnaudo-tojiškų "buožių" ir kt.? Lietuvo-je jas vartojo okupantų kolabo-rantai, jie buvo ne pro šalį ir dabartiniam santarvininkui. Ar savo išvirkštine forma dabar naujai nukaltos laureato "kon-kretybės" nėra tų pačių samp-laikų tąsa? Nors jų autorius – laureatas, jau yra pasižymėjęs Lietuvos atkūrimo žygiuose.

Dabar jis lietuvių, nepami-ršusių praeities, laiko "negero žo-džio" reiškėju. Ką tad iš tikrųjų tas blogas žodis reiškia? Ogi, labai galimas dalykas, to žodžio atstovas yra Sibirian ištremto ar nukankinto žmogaus sūnus, išli-kęs gyvas bei grįžęs į tėvynę. Dabar, laureato nuomone, jis privalo neprisiminti patirtų skriaudų ir vengti "negero žo-džio", t.y. tiesos apie skaudžią praeitį, kurią kažkada tas pats laureatas savo veikla parėmė. Nuslėpta yra ir tikroji žodžio "keršyti" prasmė. Juk ten, kur kerštas, paprastai būna ir keršto priežastis. Visų pirma tad reikia atpažinti keršto esmę, o po to pasverti, kas buvo ar yra dides-nis blogis – kerštas ar jo prie-zastis.

Normalioje demokratinėje visuomenėje kerštas nereikalin-gas, nes teisėtvarka sprendžia viešosios tvarkos bei jos pažeidimų reikalus, o sovietinėje san-tvarkoje (ypač pokario dešimt-tyje) tik aktyvioji rezistencija keršto grėsme bei forma galėjo bent šiek tiek okupantų bei jų kolaborantų nusikaltimus tautai bei žmogaus teisėms tramdyti. Ir jei kas neigiamai vertina to-kią atsparą, pats pažeidžia tei-singumą. Ir nesąmonė yra teigti, jog 97% LKP narių buvo "nor-malūs žmonės" (ankstesni lau-reato žodžiai). Jie galėjo būti veidmainiai ir netikėti savo pa-čių skelbiamais marksizmo bur-bulais, bet nuožmiai praktikavo

PROF. ANTANAS MUSTEIKIS.

Buffalo, N.Y.

sovietinę propagandą ir naudo-josi okupacinių "santarvininkų" privilegijomis, sukaupomais di-džiosios gyventojų dalies krauju ir prakaitu. Bet argi toks kola-boravimas nepaveikė pavergtų tautiečių, ypač bręstančių kartų, galvosenos?

Į tai aš galiu atsakyti savo patirtimi bei tyrimais. Penkis semestrus dėsciau atsikūrusios Lietuvos universitetuose ir ap-klausinėju savo studentus, ar jie sovietiniais metais besimoky-dami turėjo iliuziją, jog to laiko santarka buvo normali. Di-džioji apklaustųjų dalis pasisakė – taip. Nors tokios laikysenos susidarymo priežastys labai su-dėtingos, vis dėlto anksčiau minėtų "normalių žmonių" – bu-vusių kolaborantų, įskaitant nagrinėtą santarvės šauklį – lau-reatą, įtaka nepaneigiama. (Suprantama, visur pasitaiko iš-imčių, bet jos tik patvirtina daugumos taisyklę). Ne, netvir-tinu, kad ir dabar tie studentai tiki anuo prarastu "rojum", bet neturiu abejonių, jog dalis to paveldo išliko ligi šių dienų. Dėl to juos galima vadinti pažeistų šaknų žmonėmis.

Ne tik ši jaunoji karta yra paveikta aukštyn kojom apvers-tos gėrio ir blogio, tiesos ir me-lo sampratos, praktikuotos so-vietmečiais, bet ir daugelis kitų įvairių pakopų kolaborantų, no-menklatūrininkų, žiniasklaidi-ninkų. Jie neprasmejo į žemę drauge su imperijos žlugtimi, bet tęsia daugiau ar mažiau įsi-savintus politinės kultūros ipro-čius murkdyti kitus savo purvo maudynėje. Tai atsispindi ir kasdienos biurokratijoje, ko-rupcijoje, plėšikavime, reketavi-me, mafiozinių grupių savivalė-je, ko nepažino prieškarinė Lie-tuva.

Kilnu mylėti artimą. Tuo būdingas lietuvių paprotys šv. Kalėdų proga, kai šeima, susi-rinkusi prie stalo švesti šv. Kū-čių, palieka vieną kėdę tuščią galimam pakeičiui – artimui. Bet ar įmanomas toks bendra-vimas su nomenklatūriniais santarviškiais, kurių veidas ne-įskaitomas? Kraštutiniu atveju čia galima akistata tarp budelio ir aukos. Šiek tiek lengvesne forma šimtai tūkstančių verg-valdžio paveldo asmenų, vaidi-nančių normalius žmones, ima bendrauti su jų nuskriaustais ciliais tautiečiais. Teatre, ži-noma, galima grožėtis paslap-tingais veidais, bet ne kasdienė-je tikrovėje. Čia gali pagelbėti tik atvirumas.

Religinėje plotmėje ši pro-blema paprastai sprendžiama išpažintimi ir atgaila. Būtiny ir pasaulietinėje plotmėje atitin-kama alternatyva. Tiesa, kad vis dėlto li mūsųose yra labai retų išimčių, kurios viešai išpažįsta savo kaltę ir garbingai atsiprašo tautą. Tai vienintelis kelias kur-ti nuoširdžią santarvę su gailės-čiu, įgalinančią grįžti į sągailę, normalų žmogų bei tautą. Tai didžios drąsos žingsnis tiesis, kurie buvo įpratę povų išvaizdo-mis vaidinti neklystančius bei neliečiamuosius. Be šios alter-natyvos mes ir toliau tęsime santarvės parodiją ligi karsto lentos.

Knygų išykla
"SAMOGITA"
meniška įrša
knygas bei žurnalus

A. PLENYS

3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Mūsų garbės narei

a.a. ONAI JAKIMAVIČIENEI

mirus, jos dukrą, draugijos narę REGINĄ BRAŽU-KIENĘ, ALVINĄ RAMANAUSKIENĘ ir ANTONIJĄ PETRULIENĘ bei jų šeimas giliai užjaučiame ir kartu liūdime –

KLKM draugijos Lietuvos kankinių
parapijos skyrius

Mylimai motinai bei močiutei

a.a. ONAI JAKIMAVIČIENEI

iškeliavus į amžinybę,

choro nars – ALVINĄ RAMANAUSKIENĘ, buvusią narę REGINĄ BRAŽUKIENĘ, DANĄ CHORNOMAZ bei INDRĘ RAMANAUSKAITĘ su šeimomis netekties valandą nuoširdžiai užjaučiame –

Lietuvos kankinių parapijos choras

A+A

ONAI JAKIMAVIČIENEI

iškeliavus amžinybėn,

giliai užjaučiame jos dukrą ALVINĄ RAMANAUS-KIENĘ ir visus artimuosius sunkiai netekties valandą. Liūdime kartu –

"Paramos" kredito kooperatyvo valdyba
bei tarnautojai

A+A

ONAI JAKIMAVIČIENEI

mirus,

jos dukroms – REGINAI, ALVINAI ir ANTONIJAI, jų šeimoms ir visiems artimiesiems reiškiamame nuoširdžią užuojautą –

Marytė Elijošienė
Irena Cox

A+A

ONAI JAKIMAVIČIENEI

iškeliavus amžinybėn,

jos dukras – REGINĄ, ALVINĄ IR ANTONIJĄ, jų šeimoms ir visus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

Aldona Vitkienė
Irena ir Algis Vitkai
Dana ir Petras Čeponiai

A+A

ONAI JAKIMAVIČIENEI

iškeliavus amžinybėn,

jos dukras – REGINĄ BRAŽUKIENĘ, ALVINĄ RAMA-NAUSKIENĘ, ANTONIJĄ PETRULIENĘ bei jų šeimas ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

S. J. Andruliai
A. Augaitienė

S. V. Aušrotai
B. A. Matulaičiai

B. E. Rovai

A+A

VYTAUTUI KALASAUSKUI

mirus Lietuvoje,

jo broliui EUGENIJUI ir KAZEI – Vinipege, taip pat Lie-tuvoje gyvenantiems – velionies šeimai, sesutei STEFAI, broliams – TADUI, PRANUI ir jų šeimoms – nuoširdžią užuojautą reiškiam –

Adelė ir Eug. Abromaičiai
Petrutė ir Karolis Abromaičiai

Emilija ir Silvestras Čepai
Vanda Jasinevičienė

P A D Ė K A

A+A

PETRAS ANTANAS VOLUNGĖ

iškeliavo amžinybėn 1998 m. liepos 28 d.

Nuoširdi padėka Hamiltono Aušros Vartų parap-i-jos klebonui kun. J. Liaubai, OFM, už Rožinį, gedulines Mišias ir raminančius žodžius. Ačiū Marijui Gudinskui už skaitymą, o jo sūnams už patarnavimą Mišių metu, L. Marcinkutei už vargonavimą ir giesmes.

Esame labai dėkingi visiems, dalyvavusiems Rož-i-nyje ir Mišiose, pareiškiusiems užuojautą, aukojusiems Mi-šioms, skyrusiems velionies atminimui pagerbti labdaros organizacijoms, atsiuntusiems gėlių.

Dėkingi p.p. Mačiams ir dukrai už gražiai paruoš-tus pusryčius ir patarnavimą.

Ačiū visiems – žmona Aldona, dukros –
Aldona ir Rūta su šeimomis

BRANGIAM BROLIUI

a.a. MOTIEJUI PŪKUI

mirus Lietuvoje, nuoširdžiai užjaučiame ANTANĄ PŪKĄ ir jo šeimą –

J. J. Šarūnai

J. S. Sendžikai

Z. O. Girdauskai

A+A

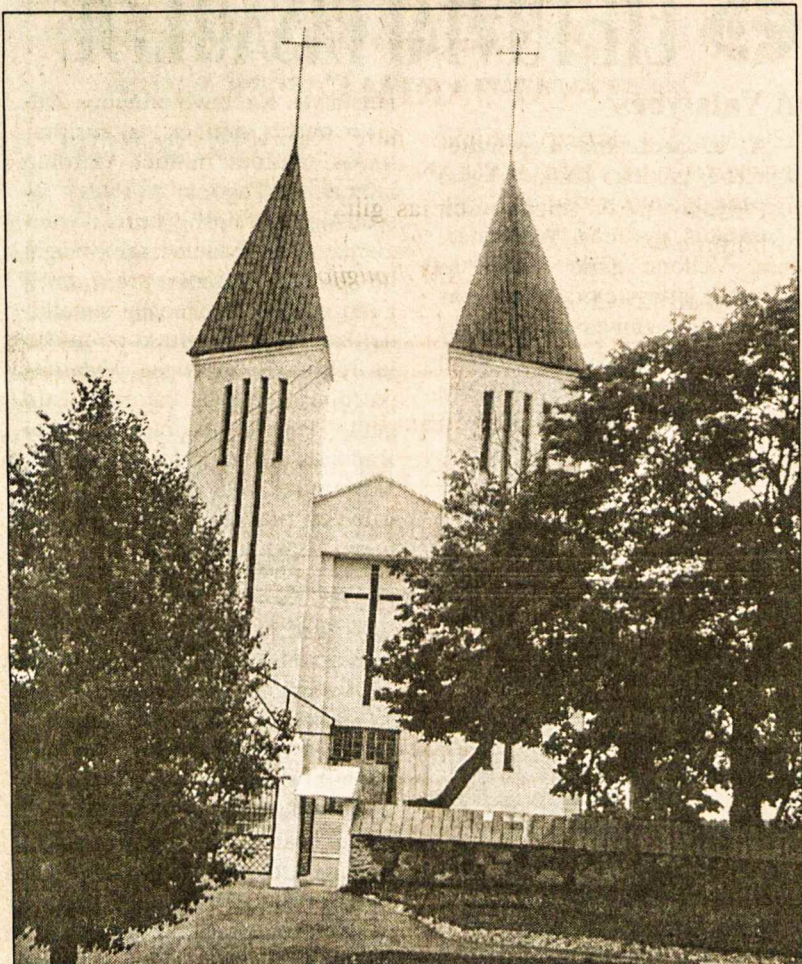
ONAI JAKIMAVIČIENEI

mirus,

jos dukroms – REGINAI BRAŽUKIENEI, ALVINAI RAMANAUSKIENEI, ANTONIJAI PETRULIENEI ir jų šeimoms reiškiamame nuoširdžią užuojautą –

Zakarevičių šeima

S LIETUVIŲ FONDA !

LAISVOJE TĖVYNĖJE

PRADĖJO DVIRAČIO ŽYGI

Raudonojo kryžiaus (RK) jaunimo organizacijos nariai iš Vilniaus ir Šiaulių rugpjūčio 17 d. pradėjo dviračių žygį iš Klaipėdos į Šiaulius. Žygio tikslas – skatinti jaunimą įsijungti į Raudonojo kryžiaus organizaciją, kurioje šiuo metu yra apie 350 jaunų savanorių. Jų programoje numatyta skleisti žinias apie RK veiklos principus.

MIRĖ PULKININKAS A. MALIJONIS

Liepos 11 d. Kaune mirė Lietuvos kariuomenės dimisijos pulkininkas Antanas Malijonis. Gimęs 1904 m. Seinų apskr., Punsko valsčiuje, Radžiškės kaime, jis augo ūkininko šeimoje. Baigė Kauno karo mokyklą, 1923 m. dalyvavo kovose dėl Klaipėdos. Jam buvo suteiktas DLK Gedimino V laipsnio ordinas, 1940 m. tapo Generalinio štabo pulkininku leitenantu. Okupantų įkalintas Kraslago Lamos lageryje, paleistas 1948 m. Po to jis dirbo ugniagesių draugijoje, buvo reabilituotas 1956 m. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, A. Malijonis pasižymėjo savo veikimu Atsargos karininkų sąjungoje, buvo apdovanotas Gedimino IV laipsniu ir Vyčio kryžiaus III laipsnio ordinu. Jis priklausė „Kardo“ žurnalo redakcinei kolegijai, išleido atsiminimų knygą „Stipresni už mirį“. Lietuvos kariuomenės patriarchas buvo palaidotas liepos 13 d. Eigulių kapinėse, po gedulinių Mišių Šv. Arkangelo Mykolo šventovėje.

TAUTŲ FESTIVALIS

Vilniaus Sereikiškių parke rugpjūčio antrąją savaitę vyko „Vilniaus dienos“ – tautybų festivalis, kurioje dalyvavo įvairūs Lietuvos etniniai mažumų atstovai – prancūzų, švedų, graikų, totorių, lenkų, rusų, armėnų, vokiečių, čigonų, norvegų, ir gudų. Festivalyje dalyvavo aktoriai ir menininkai ne tik iš Europos, bet

ir iš Gruzijos ir Vakarų Afrikos. Kai kurios mažumos pasirodė savo menu, vaidyba ar dainomis, kiti platino literatūrą, pardavinėjo savo kraštui būdingą maistą ir pan. Išpūdinga buvo festivalio dalyvių bei remėjų eiseną Gedimino prospektu su kilometro ilgio „Vilniaus duonos“ pagaminta traškučių grandine, kurią minia Sereikiškių parke suvalgė.

EKOLOGINIS PAVOJUS ŠIAULIUOSE

Aplinkos ministeris Algis Čaplikas tarėsi su Šiaulių apskrities vadovais dėl šio rajono gamtos saugos problemų. Apskritį je yra sukaupia apie 500 tonų neapdorotų pesticidų, laikomų net 125 nesaugiuose sandėliuose. Aplinkai ir žmonėms pavojingus chemikalus sutvarkyti reikėtų milijono litų. Dar 7 mln. litų kainuotų uždaryti prie pat miesto esantį Kairių sąvartyną, kuris gresia apsemti Šiaulių vandenį. Rūpestį taip pat kelia nebaigta Šiaulių miesto vandens valymo įrenginių komplekso statyba.

UGNIAGESIAMS NETRŪKSTA DARBO

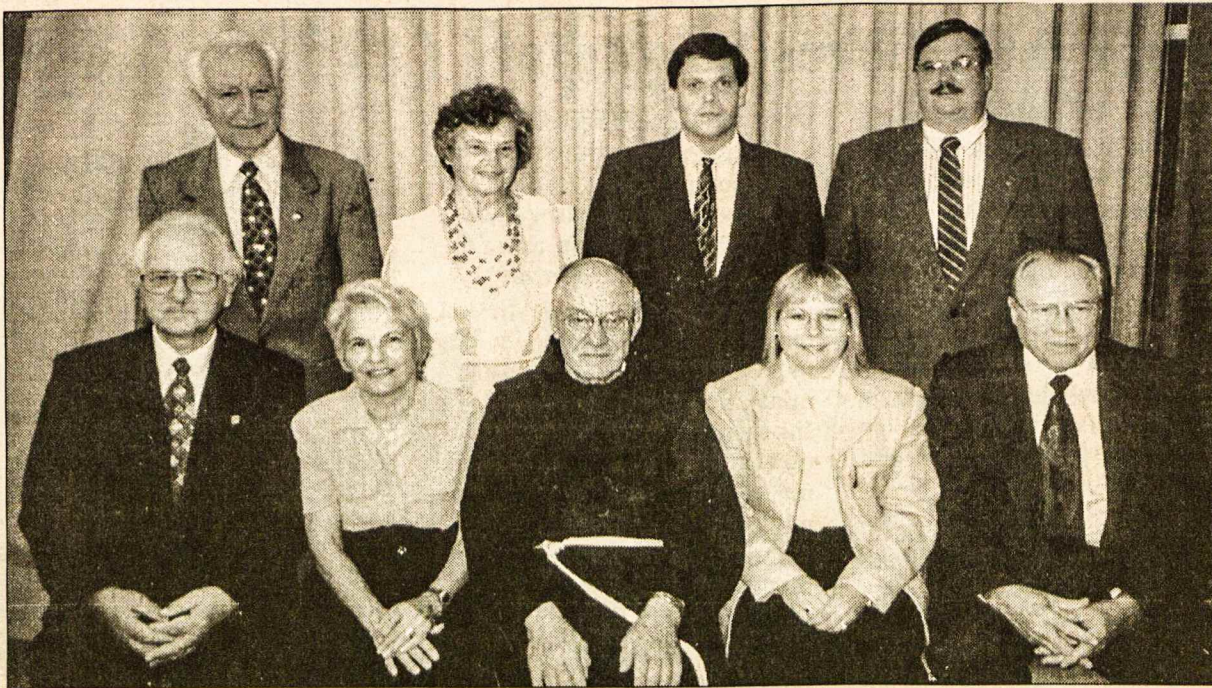
Priešaisrėnės apsaugos departamentu (PAD) analitinis skyrius praneša, kad PAD pareigūnai per septynis šiuo metų mėnesius su specialiąja technika buvo iškviesti daugiau kaip 400 kartų. Buvo išgelbėti 99 sužeistieji avarijose. Lietuvoje yra penkios gelbėtojų grupės, kuriose kartu važiuoja ir gydytojai. Iš viso yra trisdešimt specialių gelbėjimo technika turinčių automobilių.

AUGINA UNGURIUS

Lietuvoje šią vasarą du ežerai buvo įžuvinami unguriais. Aplinkos ministerijos Žuvų išteklų departamentu išteklų atkūrimo skyriaus viršininko Vilmanto Greičiūno teigimu, pasaulyje kasmet sparčiai mažėja ungurių, o juos užveisti dirbtinėse veisėklose visai nesiseka. Įžuvinimo projektas kainavo 63,000 Lt. Vienintelė bendrovė Rytų Europoje, auginanti ungurius, – tai UAB „Sidabrinis unguris“, kuri pernai gaudamas jau pardavė 100,000 paaugintų ungurių. Ruošiamasi bendrovę remontuoti naudojant olandų įrangą, kuri leis užauginti 50 tonų prekinį ungurių ir apie 1,5 mln. jauniklių. Pagal sutartį maži unguriai bus tiekiami Danijai. Lietuviams auginami didesni unguriai.

NELEGALIOS KOJINĖS

Statistika rodo, kad Lietuvoje per metus sunaudojama apie 6 mln. porų vyriškų kojinių, tačiau trys kojinių gamybos bendrovės (Vilniaus „Sparta“, Klaipėdos „Kintinė“ ir Kauno „Silva“) parduoda tik pusę to skaičiaus. Dalis kojinių įvežama į Lietuvą iš Turkijos, kitos atsiunčiamos su dėvėtų drabužių siuntomis, o didžiausia dalis mezgama garažuose. Vadinamos pogrindinės gamybos centras yra Kaunas. Spėjama, kad kojinių yra mezgamos iš vogtų vėpalų, turėjusių parduodamos 2,5-3 kartus pigiau, negu „Spartos“ kojines. RSJ

Hamiltono Aušros Vartų parapijos 50-mečio minėjimui rengti komitetas. Iš kairės sėdi – J. Krištolaitis, F. Povilauskienė, klebonas kun. J. Liauba, OFM, A. Vaičiūnienė, J. Stankus; stovi – L. Paškus, E. Gudinskienė, S. Kareckas, K. Deksnys

Hamiltono Vysk. M. Valančiaus mokykla ir lituanistiniai kursai

pradeda savo mokslo metus rugsėjo 12, šeštadienį, Šv. Juozapo mokyklos patalpose (Locke ir Herkimer gatvių sankr.).

Registracija nuo 9.30 v.r. Pamokos nuo 10 v.r. iki 12 v.p.p

Kviečiame buvusius ir naujus mokinius. Priimame mokinius nuo 4 metų amžiaus. Taip pat kviečiame suaugusius, norinčius išmokti lietuvių kalbos, atvykti į lietuviškai nekalbančių klase.

Prašome „aplankyti“ mus kompiuterio internete šiuo adresu: <http://www.freenet.hamilton.on.ca/~al.300/tinklas.html>

Naujai pastatyta Kaltėnų prieglauda

Gerumo oazė Žemaitijoje

(Atkelta iš 3-čio psl.)

„Kadangi jau turį patirties, matau kaip jie pasikeičia pabuvę pas mus. Dauguma nustoja keikintis, sumažėja jų agresyvumas, nes mes stengiamės nukreipti dėmesį į ką nors gero, gražaus. Rengiami kūrybos vakarai, išvykos į Klaipėdą, Juodkrantę, Nidą“, – aiškina klebonas. Po vasaros šį patalpą, ją vis gerinant, taps labiau sanatorine. Pirmiausia čia bus apgyvendinti kenčiantys smegeninių paralyžių, kad jiems būtų galima suteikti kuo didesnę profesionalią pagalbą. „Reikia išvėlgt juose Dievo veidą, Dievo valią. Juk jie tokie patys, kaip ir mes ir turi tokią pat teisę džiaugtis pasauliu“, – sako kun. Petras.

Baigiami įrengti jiems poilsio, mokymo ir gydymo skyriai. Toliau aiškina klebonas: „Mano tikslas – šiuos namus padaryti panašius į sanatoriją: su plaukykla, pirtimi, masažinėmis voniomis, treniruokliais, poilsio kambariais, kuriuose bus ir kompiuteriai, židiniai, žaidimų kambariai, nes šių pastatų paskirtis nėra vien senelių globai. Globojami bus vaikai, turintys fizinę ar psichinę negalę“.

Šiuo metu kun. P. Linkevičiaus globos namuose prieglobstį turi apie 70 asmenų. Klebonas mano, kad per keletą metų Lietuvoje jau bus užtikrinta globos namų, ir bus užpil-

dyta ši spraga. Teks tik toliau tęsti ir tobulinti jų paskirtį. Jis taip pat prašė, kad rašydami paminėčiau, jog drabužių žmonei jiems nebūsių. Jų pakankamai gauna iš Vakarų Europos. Jiems reikia daug skalbimo, valymo, dezinfekcijos priemonių, protą lavinančių žaidimų, spalvinimo priemonių, knygelių. Taip pat pageidautų tinkamų lietuviškų knygų, nes lėtnos dar tuščios. Lietuviška enciklopedija (jei galima to tikėtis), istoriniai veikalai ir panašios knygos labai pravertus. Reikia ir finansinės paramos. Lėšų visada trūksta. Tenka kai kada iš banko ir trumpalaikę paskolą paimti.

Norintieji kun. Petro Linkevičiaus kilniems darbams skirti vienokią ar kitokią paramą gali ją nukreipti per „Saulutę“ ar kitą labdaros organizaciją, pažymint, kad auka skiriama Kaltėnų labdarai. „Saulutės“ adresas: 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089. Telefonas – (847) 537-7949; faksas – (847) 541-3702. Tax ID Amerikoje gyvenantiems: #36-3003339.

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaucia kitus

Sudbury Ontario

Hamilton, Ont.

„Pagalbai Lietuvos vaikams, a. a. Teresės Murauskienės atminimui, užjausdami gimines ir artimuosius, aukojai: \$25 – J. Asmenavičius, O. S. Dramantai; \$20 – T. J. Andriukaičiai, A. Garkūnas, O. Linčiūnas, E. P. Lukavičiai, M. A. Pusdešiai, A. Volungienė; \$15 – L. Kalvaitytė; \$10 – G. Agurkienė, A. V. Apanavičiai, F. M. Gudinskai, A. Mačiulaitienė, D. Vaitiekūnienė. A. a. Petro Antano Volungės atminimui \$25 (JAV) aukojai B. Žemaitis ir šeima; a. a. Genės Lukos ir a. a. Kazimiero Simaičio atminimui \$25 aukojai A. Lukos.

PLV komitetas

A. A. ELEONORAI ŠEIRIENEI iškilavus į amžinybę, pagelbėti Lietuvai per „Tėvynės sąjungą“ aukojai: \$20 – A. V. Stanevičiai, M. L. Paškai; \$10 – M. Chorumanskis, A. Mačiulaitienė.

Windsor, Ont.

PADĖKA

Praslinkus mūsų 50 vedybinio gyvenimo sukakčiai, malonu, kad turim gerus vaikus, vaikaičius, gimines ir draugus. Nuoširdžiai dėkojame sūnui Laimučiui, dukroms Rasutei ir Juozui, Birutei, Liudai ir Tomui, vaikaičiai Tiffany, kurie surošė mums šią staigmeną ir kaip dovaną, meniškai papuošė mūsų namus. Dėkojame mamai M. Renkieni, Teresei ir Juozui Andriukaičiams, Valci ir Albinui Tautkevičiams, Milda ir Eugenijai Skorpuckams, Romui ir Debie Vindašiams, Onutei ir Alfonsui Vindašiams, G. P. Guffin, G. D. Reeb, Audrei Sakalaitei.

Dėkojame Detroito lietuvių radijo valandėlių vedėjui K. Gogeliui ir V. A. Tautkevičiams už sveikinimą radijo bangomis. Jūs savo dalyvavimu, dovanomis, laiškais ir linkėjimais suteikėte mums nepaprastą džiaugsmą.

Liekame dėkingi – Gediminas ir Ona Vindašiai

Century 21 OFFORD REALTY LTD.

Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į **Angėlę Šalvaitę, B.A.**

Pirkimo ir pardavimo atstovė. Ji mielai jums patars. Dārbo tel. 705 429-2121 ar 705 445-5640 namų tel. 705 429-6428

PADĖKA

A. a. LIUCIUS S. ULBINAS

mirė 1998 m. birželio 5 d. Palaidotas 1998 m. birželio 8 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje.

Dėkojame kun. L. Januškai, OFM, už Rožinio maldas prie karsto. Atnašautas Mišias Aušros Vartų parapijoje ir palydėjimą į amžino poilsio vietą.

Dėkingi esame solistams Aleksui Kusinskiui ir Algiui Ulbinui už giedojimą ir giesmių palydėjimą vargonais. Dėkojame už pasakytus atsisveikinimo žodžius Tėvynės sąjungos vardu E. Čuplinskiui ir draugų vardu P. Sidlauskui.

Nuoširdi padėka už užprašytas Mišias, atsiųstas gėles, kurios puošė velionio karstą, už aukas Partizanų ir tremtinių fondui, Pagalbai Lietuvos vaikams ir „Tėviškės žiburiams“.

Dėkojame karsto nešėjams už pasitarnavimą velionio paskutinėje kelionėje; D. B. Mačiams už pusryčių paruošimą, visoms ponios už skanų pyragus. Ačiū visiems, kurie savo dalyvavimu palengvinote mūsų sunkias skausmo valandas.

Mielas vyras, tėvas ir senelis liko mūsų širdyse kol mes ateisim ten kur Jis išėjo.

Žmona Ida, duktė Rita, sūnūs – Loui ir Steve su šeimomis

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A. a. prof. Ina Čepėnaitė-Užgiriene, pakirsta sunkios ligos, mirė rugpjūčio 2 d., sulaukusi 60 m. amžiaus, gyvenusi Worcester, Mass. Velionė gimė Kaune, o vaikystę ir jaunystę praleido Čikagoje. Illinois universitete įsigijo bakalaurą, magistrą ir daktaro laipsnį. Tapo vaikų psichologijos profesore ir kūdikių vystymosi specialiste. Nuo 1966 m. darbavosi Clarko universitete Worcester-terje. Čia daugiau kaip 30 metų tyrė motinos ir vaiko sąveiką, vystantis kūdikui. Remiantis profesorės tyrimų medžiaga, sukurti šeši kino filmai ir knyga „Konsultacijos apie kūdikystę“. Velionė Lietuvoje įsteigė Lietuvos psichologų draugijos sąjungą, ilgai būdama Amerikos psichologų draugijos nare. Ji dažnai lankydavosi Lietuvoje ir Vilniaus universitete skaitydavo paskaitas.

Australija

Kanberos lietuvių bendruomenė, pasak apylinkės valdybos pirm. Rasos Mauragienės, tebėra dar gyvuojanti, nors ji visada buvo nedidelė, o dabar ir senstanti. Maždaug 80 nuošimčių jos narių yra per 70 m. amžiaus. Užaugęs jaunimas šioje bendruomenėje dabar gyvena kituose miestuose. Taipgi nedaug jaunų šeimų. Bendruomenės lietuvių palaiko atvykstantys ansambliai iš Lietuvos, savo dainomis išjudindami visus tautiečius nenutraukti tautinės veiklos. Kanberos lietuvių bendruomenėje veikia pensininkų grupė „Paguoda“, ramovėnai, skautų „Židyns“ ir sporto klubas „Vilkas“. „Paguodos“ nariai renkasi kas mėnesį, ramovėnai kasmet surengia kariuomenės šventę, o skautų „Židyns“ jungia vidurinės kartos žmones. Sueigos vyksta kartą per du mėnesius. Paskutiniu laiku apylinkės valdyba pasiuntė į Lietuvą 12 didelių dėžių naujų drabužių vaikams, gyvenantiems „Vaiko tėviškės namuose“.

Gudija

Gardino srities lietuvių susivienijimas „Tėvynė“ Krėvos pilyje minėjo Lietuvos valstybės dieną – Mindaugo karūnavimo dieną, kuri sutruktė per 400 asmenų. Šventė prasidėjo leidžiantis saulei ir užsibaigė su aušra. Legendinius mūrus apšvietė laužų ir deglių šviesa. Skambėjo lietuviškas žodis ir dainos. Šventę praėjo labai įspūdingai. Oficialioji gudų spauda įvykį nutylėjo. Šventę aprašė Gardino opozicinis ir nepriklausomas laikraštis „Birža informacijai“. Įdėjo trumpą karaliaus Mindaugo biografiją ir gana teisingai aprašė minėjimo eigą. Tačiau straipsnio pabaiga buvo nei šio, nei tokia. Esą gudai gali stovėti nuolais savo žemėje, kai kaimynai švenčia savo šventes, juos pačius ignoruodami. Mat, pasak gudų, Mindaugas yra jų tautietis, kilęs iš Polocko kunigaikščių Ragvalodavičių giminės. Lietuvos didžioji kunigaikštystė buvosi gudaiška, o dabar lietuviai nenori ir nesirengia kalbėti gudaiškai. Girdi, pamiršę savo kilmę. Tokių keistų gudiškų pasisakymų

netrūksta. Kai buvo minimos Zal-girio mūšio metinės, tai susipratusios tautinės minties Gardino laikraštis „Pagonia“ (Vytis) išspausdino straipsnį, kuriame teigiama, kad Vytautas sąmoningai be jokios paramos varė į mūšį gudų pulkus, kryžiuočiai sunaikinę daug gudų bajorų, o po mūšio jų tuščiuose dvaruose Vytautas įkurdinęs lietuvių bajorus. Taip gudų žemėje atsiradę didikai Radvilos, Kiškos, Sapiegos, Pacai, Skirmuntai. Užomina – ne rusai ir lenkai pradėjo gudus nutautinti, bet Vytautas Didysis.

Brazilija

Prel. Juozas Šeškevičius, plačios apimties kunigas veikęs Pietų Amerikoje, š.m. liepos 12 d. tarp savo bičiulių atšventė 45 metų kunigystės sukaktį. Mišių pamoksle prelatas prisiminė savo primicijas, kuriose negalėjo dalyvauti nė vienas šeimos narys, nes buvo atskirti geležinės uždaros. Bet draugiškos ir prijuočiančios širdys užpildžiusios šeimos spragą. Dėkojo Dievui už ilgus darbo metus, visiems bendradarbiams, prisidėjusiems prie jo veiklos, šventės dalyviams. Pamaldos pradėtos „Pulkininko ant kelių“ ir baigtos portugaliska giesme „Maria de Nazare“. Po pamaldų vyko vaišės. Jų metu sukaustuvininkas buvo apjuostas tautine juosta, adv. Adilsonas Puodžiūnas visų dalyvių vardu pasveikino, o Liucija Butrimavičienė apžvelgė pralotą veiklą. Pabaigai sugiedota „Ilgiausių metų“.

Lenkija

Tradicinė Seinijos lietuvių klotimų teatrų šventė vyko rugpjūčio 1 – 2 d.d. Punkske, surengta Punsko lietuvių kultūros namų rūpesčiu. Ji pradėta šeštadienį eiseną nuo Punsko mokyklos iki etnografinio kraštotyros muziejaus. Pirmasis pasirodė Seinų klotimų teatras, suvaidinęs P. Vaciuono „Tuščias pastangas“, vėliau Klevų teatras vaidino J. Žemaitės „Apsiriko“. Vakare pasirodė svečiai iš Lietuvos: Kalvarijos klotimo teatras suvaidino Vydūno „Nūmarį“, o Šakių zanavykų – L. Didžiulienės – „Lietuvaite“. Antrąją šventės dieną, sekmadienį, pasirodė šeimnininkai su Punsko lietuvių kultūros namų klotimo teatru, suvaidindami A. Fromo-Gužučio „Gudrią našlę“. Šventė užbaigta vakarone prie Punių ežero.

J. Andr.

Neužmirškime spaudos

Išskelaujantiems į amžinybę kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirškite, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau 49 metų sulaukę „Tėviškės žiburiai“ – plačios apimties savaitraštis. Rašydami savo testamentus, neužmirškite ir jo. Išskelauja tautiečiai ir anapus vienas po kito, o „Tėviškės žiburiai“ lieka šviesti ir toliau. Mažėjant tautiečių skaičiui, jie reikalingi vis didesnės paramos, ypač nuolat kylant paruošimo ir spausdinimo išlaidoms. Testamentinis palikimas „Tėviškės žiburiams“ bus prasminga parama ir visai lietuviškai veiklai. Adresas: „Tėviškės žiburiai“, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont., L5C 1T3, Canada. „TŽ“ leidėjai

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavyse namuose –

“TALKA” LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos.

AKTYVAI PER 39 MILIJONUS DOLERIU

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki 2.25%	Asmeninės nuo 6.75%
santaupas 2.75%	nekl. turto 1 m. 7.40%
kasd. pal. taupymo sąsk. 2.00%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius 3.75%	Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000. Be to, narių santaupos apdraustas TALKOS atsigalos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$60,000 sumos draudimu
180 dienų indėlius 4.00%	
1 m. term. indėlius 4.75%	
2 m. term. indėlius 5.00%	
3 m. term. indėlius 5.25%	
4 m. term. indėlius 5.50%	
5 m. term. indėlius 5.75%	
RRSP ir RRIF (Variable) 2.50%	
1 m. ind. 4.75%	
2 m. ind. 5.00%	
3 m. ind. 5.25%	
4 m. ind. 5.50%	
5 m. ind. 5.75%	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus „Talkoje“
MASTER CARD KREDITO KORTELE
INTERAC KORTELE

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.CH.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- JAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLIAIS
- PRIMUME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŲ ĮRANKIŲ

PRIMUME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
ANCATER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

Šeduvos malūnas prieš 25 metus veiklių kooperatininkų buvo paverstas originaliu restoranu, į kurį plūdo lankytojai iš Baltijos kraštų. Deja, dabar jis yra apleistas ir užmirštas, neveikia. O buvo privataus verslo pirtakas!

Nuotr. H. Paulausko

Didžiųjų įvykių išvakarėse

Gyvenimas dar sovietų okupuotoje Lietuvoje laukiant didžiųjų pasikeitimų ir stebint jų gydytojos akimis. Iš tų suteltų stebėjimų išaugo baigiama rašyti knyga „Prie trečiojo tūkstančio slenksčio“

GIEDRĖ MILUKAITĖ, gydytoja

Neįprasti ženklai

Jau aštunto dešimtmečio pradžioje iš Maskvos atėdavo gandai, kad laukiama didelių pasikeitimų: žmonės gaus žemės, neliuks kolchozų, vyks privatizacija, decentralizacija valdymo srityje.

Mes nelabai tais gandaiis tikėjome, tačiau buvo jaučiama, kad Kremliaus politbiure vyksta kažkokios pokyčiai.

Reikia turėti ir tai galvoje, kad Sov. Sąjunga, o dabar ir Rusija, neapsiejo ir neapsieina be dezinformacinės tarnybos, kuri yra pasiekusi šetonikių rekordų. Todėl nors ir daliausiai įvyntą šios šalies manevrą reikia vertinti labai atsargiai.

Lietuvos kaimas bolševizmo metais nepaprastai žiauriai nukentėjo. Ne tik buvo žudomi, tremiami į Sibirą, kankinami lietuviškų sodybų, vienkieminių gyventojai. Komunistai stengėsi, kad net akmuo ant akmenų neliktų, niekas neprimintų, kad čia lietuvių dirbtas, gyventa, mylėta.

Ko nepajėgė sugriauti kolektyvizacija, baigė melioracijos vaju.

Sodybų naikinimas

Vis dėlto užsiliko dar nemažai sodybų nuosavėnėms, dažnai vaizdingose vietose, kurių nepalietė griovimo manija.

Bekeliaudama po Lietuvą iš kaimo žmonių girdėjau, kad aštunto dešimtmečio pirmoje pusėje nauja vandalizmo banga užplūdo Lietuvą. Ėjo šnekos, esą tas kolchozo pirmininkas gavęs nurodymus iš Maskvos sugriauti dar užsilikusias, rodo, niekam neužkliūnančias sodybas.

Mano vyro tėvai, patekę į „liaudies priešų“ sąrašus turėjo, palikę savo namus ir visą turtą, slapstytis. Merkelių kaime (Plungės raj.) esančiame jų sodybos name, pradžioje įsikūrė mokykla, vėliau kolchozas įleido savo žmones į tuos pastatus.

Užplūdus naujam sodybų griovimo įkarščiui, apie 1984 m. visi pastatai buvo nugriauti, iškirstas didelis vaismedžių sodas, užverstas septyni didžiuliai tvenkiniai, kurie visada buvo pilni žuvų. Kelios dešimtys didžiulių ažuolų ir liepų, juosusių sodybą, taip pat buvo nukirsti.

Toje sodyboje buvo vienas kalnelis, netoli miško, apaugęs

senoliais ažuolais. Buvo tai neatmenamų laikų kapinės. Ažuoluose buvo kažkokios įkeltos šventos senovinių kapų relikvijos. Žmonės laikė tą vietą šventa. Ir to kalnelio nepagailėjo. Žmonės pasakoja, kad niekas iš aplinkinių nėjo šventos vietos griauti. Tada vietinė valdžia iš kažkur atvilko pusgircius kažkokius valkatas. Jie ir sunaikino senolių kapines. Po to buldozeriais išrausė duobę ir visus ažuolus, nukirstus sodyboje bei kalnelyje, supjauštę ir gabalus ir užkasė toje duobėje. Po to viską sulygino, užarė, pasėjo javus. Bet jAVai ten neaugo. Pasėjo žolę, bet ir ta neaugo. Taip ir stovi dabar tas kalnelis mūsų atgautoje žemėje išrietas plika nugara, tarsi nuplaktas komunizmo ryškėmis.

Dirbant su pacientais

Apie 1985-1986 m. labai pagyvėjo naujų žmonių telkiniai į KGB gretas. Atšlynt politiniam klimatui, tai atrodė nesugretinami dalykai. Ypač buvo reikalingi tie, kurie turėjo giminių užsienyje. Ankščiau giminių užsienyje buvo didžioji sovietinė nuodėmė. Dabar tai apsiavė aukštyn kojom. Atrodė labai keista.

Visokių tokių žinių, gandy aš prisirinkdavau iš savo pacientų, kolegų gydytojų. Be įprastinių pacientų turėjau ir anoniminių, kuriuos atvesdavo mano kaimynai, pažįstami, kolegos. Dažnai tai buvo jų giminės, draugai, pažįstami. Mat narkomanijos, depresijos, neurozių gydyme buvau pasiekusi gerų rezultatų. O žmonės vienas nuo kito greit viską sužino. Tokiam mieste kaip Kaunas nereikia nė reklamos. Žinoma, aš turėjau savo psichoterapinio gydymo metodus, tačiau, neapsisėjau ir be vaistų.

Visada mano vadovas buvo Dievas, kuris leido pažinti žmogaus sielą, eiti jos labirintais, ieškoti kad ir mažiausios gijos, už kurios užsikabinus galima būtų kopti į šviesą.

Tarp anoniminių pacientų pasitaikydavo ir KGB darbuotojų. Pastarųjų ligos būdavo depresija, lėtinis alkoholizmas, CNS išsekimas. Jie paprastai sistemingai nesigydydavo. Kurį laiką pasi-lankę išnykdavo ir daugiau nesi-rodėdavo.

Apie savo darbą jie nešnekėdavo, tačiau atėję į kabinetą išgėrę būdavo kartais atviresni. Šiokių tokių žinių aš iš jų prisirinkdavau. Stengdavausi klausiti

Spauda, politika ir jaunimas Lietuvoje

Trijų čikagiškių stebėtojų nuomonės bei pastabos

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

Š. m. rugpjūčio 12 d. „Seklyčioje kalbėjo trys visuomenininkai, neseniai Čikagoje įsisteigusių Lietuvos krikščionių demokratų partijos rėmėjų sambūrio nariai: Juozas Končius, Jonas Pabedinskas ir dr. Petras Kisielius, su kuriais plačiau supažindino Marija Remienė. Jie šią vasarą lankėsi Lietuvoje ir pasidalino savo įspūdžiais bei pastabomis apie spaudą, politiką ir jaunimą Lietuvoje.

J. Končius kalbėjo apie kelėtą Lietuvos laikraščių. „Lietuvos rytas“ esąs gal įtakingiausias laikraštis, aprėpiąs daugelį sričių, bet kaip tos sritys paliečiamos, priklauso nuo redakcijos linijos ir nuo reporterių. „LR“ įtaigojās skaitytojus tam tikra kryptimi, yra agresyvesnis ir rafinuotesnis, negu kiti. Finansiskai laikosi labai gerai. Sa-

vo nuomonei paryškinti J. Končius davė eilę pavyzdžių.

„Respublika“ šiuo metu esąs rimtesnis laikraštis, negu „Lietuvos rytas“. „Lietuvos aidas“ – rimtas laikraštis. Apie jį daug nekalbėjo, nes nemažai lietuvių yra su juo susipažinę. „Akistata“ turi daugiausia prenumeratorių (100,000). Nei „LR“, nei „R“ tiek jų neturi. „Akistatoje“ spausdinami straipsniai apie įvairius žiaurius nusikaltimus.

Iš katalikiškos spaudos J. Končius suminėjo „Apžvalgą“ ir „XXI amžių“. „Apžvalgos“ straipsniai esą rimti, daug analizių. Tai gyvas laikraštis. Deja, iš savaitinio tapo mėnesiniu. „XXI amžius“ turi gerų straipsnių, gerų reporterių, bet laikosi sunkiai. Jis per daug vietos skiria Kat. Bendrijos reikalams. Turėtų spausdinti daugiau informacijos apie politinį gyvenimą.

Lietuvoje yra labai puikių žurnalų, kaip pvz. „Žemaičių žemė“, „Lithuania“ (gaunamas skrendant Lietuvos oro linijos lėktuvais).

Kokia dešinėsios spaudos ateitis, sunku pasakyti, sakė jis. Gal su laiku ji persiorganizuos ir galės įeiti į platesnę visuomenę. Daugelis žmonių nepajėgia laikraščius užsisakyti, be to, nėra pakankamai platintoji.

Jono Pabedinsko tema – Lietuvos politinė panorama, į kurią jis įvelgia krikščioniško nusiteikimo požiūriu. Ji esanti labai įvairi. Esą pirmąją asmenybę, o ne stipri partijos programa. Partijose yra susibūręs elitas.

Lietuvoje demonstruojama dėl įvairių priežasčių, einama į gatves, užuot ieškojus sprendimų per politinį procesą. Didžiausia problema yra stoka sistemingo darbo. Turime mokytis iš Vakarų valstybių skleistą demokratines idėjas plūralistinėje visuomenėje. Reikėtų atsikvoti rytietiško slapukavimo, savo dorybių kėlimo ir, vietoje to, veikti vakarietiška. Laikas ruošti globalinei ekonomijai, kultūrai, pažinti, kas iš to gera, kas bloga mūsų tautai. Krašto valdyme turėtų būti mažiau kaltinimų kitiems, o daugiau savo paties tobulėjimo.

Dr. P. Kisielius pateikė kelėtą pastebėjimų apie Lietuvos jaunimą, pirmiausia apie neorganizuotą jaunimą. Žvelgė į jaunimo išorę. Jaunuoliai iš pažiūros esą aukšto ūgio, lieknai, gražiau apsirogo, negu Amerikoje. Jaunimas mėgsta sportą, tiešiog yra užsikrėtęs „sporto virusu“. Bet jaunuoliai Lietuvoje daug rūko ir alkoholinių gėrimų vartojimu pralenkia Amerikos lietuvių jaunimą. Lietuvos jaunimas esąs mažiau tikintis, mažiau lankantis pamaldas. Dr. P. Kisielius teko girdėti vieną ka-

talikiško laikraščio žurnalistą, kuris nagrinėjo viso to priežastis. Pagal jį, Kat. Bendrija neorganizuotam Lietuvos jaunimui atrodo bevėrtė, trukdanti subręsti ir pasiekti tam tikrą lygį. Į pamaldas eina 13%-15% Lietuvos žmonių. Ir tai nei praieities, nei dabarties įtaka. Pagal tą žurnalistą „tai laiko dinamika“, nes tokie laikai atėjo Europon.

Dalis Lietuvos jaunimo lengvai palieka savo kraštą ir daugumą jų neketina grįžti. Turė daug veržlumo, pvz. kad ir pastangos išvykti į JAV, dažnai avantiurininiu būdu (be iškvietimo, su ekskursijomis). Atvykę pasilieka, suranda draugų. Dr. Kisielius stebino Lietuvos jaunimo modernumas, pvz. kišeniiniai telefonai, E-mail, kompiuteriai ir t.t.

Labiausiai dr. P. Kisielius liūdino 20,000 jaunimo, kuris valkatauja ir nelanko jokių mokyklų. Kas iš jų išaugs? Beraščiai, nusikaltėliai? Kraštas kol kas, atrodo, nekrepia dėmesio į tai, neišleidžia atitinkamų įstatymų.

Toliau dr. P. Kisielius kalbėjo apie organizuotą jaunimą: skautus ir ateitininkus, bet daugiausia – apie ateitininkus, nes su jais yra arčiau susipažinęs. Jis kalbėjo apie ateitininkų ruošiamą stovyklą ne tik savo nariams, bet ir stovyklas, ruošiamas vietovėse, kur yra daug nutautusių, kad vietos jaunimas galėtų susipažinti su tautiniais, kultūriniais, religiniais uždaviniais. Pvz. Šalčininkų srityje. Ten lietuviškai kalbančių tėra tik 9%. Dr. P. Kisielius sakė, kad prof. dr. Z. Zinkevičius, būdamas Švietimo ir mokslo ministru, buvo tuo labai susirūpinęs. Jis įsteigė 20 lietuviškų mokyklų ir tai tik per vienerius metus! Z. Zinkevičius tėvai ėmė gerbti ir norėjo, kad jų vaikai išmokyti lietuvių kalbos, nes jie yra Lietuvos gyventojai ir, mokėdami valstybinę kalbą, galėtų turėti geresnę ateitį. Dr. P. Kisielius apgailestavo, kad prof. dr. Z. Zinkevičius nebe švietimo ministras, nes tai didelis nuostolis Lietuvos švietimui ir jaunimui.

Kalbėdamas toliau apie organizuotą jaunimą, pastebėjo, kad jis yra mandagus, kantrus, drausmingas ir kūrybingas. Ateitininkai ruošia ir keliaujančias stovyklas, kurių tikslas yra susitikti su kaimo jaunimu. Šitokių būdų, sakė dr. P. Kisielius, Lietuva grįžta į religiją, į moralę, į tautiškumą.

Baigdamas dr. P. Kisielius pabrėžė mūsų tautinė ir moralinė atsakomybę Lietuvos jaunimui ir ragino paremti jaunimo organizacijas, ypač ateitininkus ir skautus, kad jie galėtų gausiau dalyvauti stovyklose. Jaunimas yra tie daigai, kurie ateityje sužaliuos ir padės Lietuvai greitai prisikelti.

Savaitė Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kinės priežasčių, vidaus reikalų ministras Stasys Šedbaras A. Beišis iš pareigų atleido rugpjūčio 20 d.

Lietuvai nemoka už elektrą

„Lietuvos energijos“ vadovo Anzelmo Bačausko teigimu, Gudija skolinga 57.6 mln. litų už patiektą elektrą. Šiais metais jai eksportuota 2.7 bln. Kilovatvalandžių elektros, arba 98% viso elektros eksporto. Lietuvoje lankęsis Gudijos firmos „Belenergo“ prezidentas Valentinas Gerasimovas tvirtina, kad bus atsiskaityta iki spalio mėnesio, rašo „Lietuvos rytas“. Elektros tiekimas iš Lietuvos į Gudiją vyksta per tarpininkus. Jie maino elektrą į gudiškas prekes, jas parduoda ir atsiskaito su „Lietuvos energija“. Lietuvos

ūkio ministras V. Babilius siūlė V. Gerasimovui, kad „Belenergo“ skolas Lietuvai perimtų Rusijos ir Gudijos naftos koncernas „Slavneft“, kuris už Gudijos skolas galėtų Lietuvą aprūpinti nafta.

Išleis metalines monetas

Lietuvos banko sprendimu, metalinės 1, 2 ir 5 litų monetos bus išleistos šių metų pabaigoje, kai išsės vieno iš popierinių monetų nominalo atsargos. Lietuvos banko valdyba patvirtino trijų metalinių monetų modelius liepos pradžioje. Metalinės monetos buvo išleistos į apyvartą 1993 m., o tais pačiais metais išimtos dėl sulauktos kritikos. Lietuvos banko kassos departamento direktorius Arūnas Dulkys praneša, kad naujosios metalinės monetos bus daug patogesnės ir lengviau atskiriamos nuo centų. (ELTA) RSJ

Ata MOTIEJUI PŪKUI mirus Lietuvoje,

nuoširdžiai užjaučiame jo brolių ANTANĄ su žmona, visus artimuosius ir kartu liūdime –

M. Janeliūnienė
P. L. Murauskai

J. Vingelienė
M. Regina, Lietuva

Dalis „Draugo“ dienraščio vasaros šventės dalyvių rugpjūčio 2 d. žiūri į loterijos bilietėlius, laukdami laimėjimų paskelbimo Ntr. Ed. Šulaičio

Dr. JONAS ADOMAVIČIUS, kuris moko tautiečius sveikai gyventi savo rašiniiais spaudoje ir paskaitomis per radiją, tikrina tautietės šraulio spaudimą „Draugo“ vasaros šventėje rugpjūčio 2 d. Ntr. Ed. Šulaičio

Čikagos lietuvių vaizdai ir vargai

EDVARDAS ŠULAITIS

Šią vasarą per porą šimtų Čikagos ir apylinkėse gyvenančių tautiečių aktyviai dalyvavo Lietuvoje įvykusiame Dainų bei dviejų Sporto švenčių renginiuose. Įskaitant ir turistus, jų ten lankėsi gal tūkstantinė.

Ir šių eilučių autoriui buvo proga apie 5 savaites Lietuvoje pavišėti. Mano viešnagė tėvų žemėje nebuvo prominė, bet daugiau darbo dienos. Teko domėtis ne vien tik minėtai didžiaisiais vasaros įvykiais, bet ir kitomis kultūrinio bei visuomeninio gyvenimo apraiškomis.

Vasaros šventės

Vienas didesniųjų renginių buvo dienraščio „Draugo“ vasaros šventė, rugpjūčio 2 d. Tėvų marijonų vienuolyno sode prie „Draugo“ pastato. Čia to sekmadienio popietę apsilankė tūkstantinė tautiečių, kurie ilgai ar trumpiau paviešėjo gražiame gamtos prieglobstyje, pasidžiaugė dainininkų Algimanto Barniško ir Vilijos Kerelės atliktais promaginėmis dainomis, pasivažiavo, paplūdo ir pažįstamais, nusipirko lietuviškų knygų (dauguma iš jų – po vieną dolerį). Uolius dr. Jonas Adomavičius su taktininkėmis norintiesiems matavo kraujo spaudimą ir davė įvairių sveikatos patarimų. Kiti išmėgino laimę prie laimėjimų stalo ir pan.

Kiek didesnė šventė – gegužėnų surengė JAV LB Vienturį Vakarų apygardos valdyba rugpjūčio 16 d. Pasaulio lietuvių centro sodyboje Lemonte. Po savaitės šioje pacyje vietoje nemažai tautiečių sutraukė PLC rengtoji gegužė.

Koncertai

Šalia tų gegužinių ar vasaros švenčių, maloni išimtis buvo Amerikos lietuvių radijo programos (vedėjas Anatolijus Slutas) surengti žymios Lietuvos solistės – Juditos Leitaitės ir vietinės pianistės Sonatos Deveikytės-Zubovienės koncertai Jaunimo centre ir Lemonte.

Pirmasis jų įvyko liepos 30 d., o antrasis rugpjūčio 2 d. Jie buvo aukšto lygio, tačiau labai negausiai lankyti. Jaunimo centre surengtas įvyko ketvirtadienio vakare – labai neįprastu laiku, o antrasis – sekmadienio popietėje Lemonte, kai vyko „Draugo“ šventė. Aišku, neprisidėjo ir apskritai vasaros metas, kai koncertų Čikagos lietuvių normaliai neberengia. Tačiau atrodė kitos išeities nebuvo, nes sol. J. Leitaitė, po savo pasirodymo Newport'o muzikos festivalyje, galėjo tik trumpam sustoti Čikagoje.

Dabar gerokai iš anksto reikia pranešti kitą šios radijo programos koncertą, rengiamą lapkričio 22 d. Jaunimo centre. Programą atliks populiariaji atlikėjas – sol. Nelė ir muz. Arvydas Paltinis. Šie Vokietijoje gyvenantieji tautiečiai šį kartą pasirodys ne vien tik Čikagos lietuviams.

Rugpjūčio 9 d. įvyko tautybų festivalis buvusio lietuvių „Standard Federal“ banko autoaiškštėje, Brighton Parko lietuvių telkinyje. Čia pusantros valandos buvo skirta ir lietuviškai pramoginei muzikai, kurią atliko Ričardas Sokas, Giedrė Nedveckienė ir Kestutis Kalikauskas. Tai naujai iš Lietuvos atvykusiųjų trijulė, kuri galėtų pasireikšti ir didesniuose lietuvių renginiuose. Dabar vis dažniau matome iš Lietuvos atvykstančius koncertuoti, tačiau kai kurie jų nėra tinkamo muzikinio lygio.

Radijas ir televizija

Kurį laiką buvo nutilusi Raimundo ir Ramunės (Zdanavičiūtės) Lapų „Studija R“ (buvo parduota stotis, ir naujieji savininkai pakeitė jos paskirtį). Tačiau nuo

rugpjūčio 3 d. ji vėl pradėjo savo veiklą per WNWI stotį 1080 AM bangomis. Ji girdima 5 kartus savaitėje tarp 4 ir 6 v. Atgaivintos valandėlės pirmoje programoje buvo perduotas pasikalbėjimas su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi.

Seniausioji Čikagoje (ir turbūt visoje Š. Amerikoje) lietuvių radijo programa „Margutis“ praplėtė laidos laiką iš pusvalandžio į 45 minutes. Ji dabar girdima nuo 8 iki 8.45 v.v. 1450 AM banga.

Lietuvių televizijoje irgi yra pasikeitimų. Dabar ši programa rodoma ne tik šeštadienį rytais 7 v., bet ir ketvirtadienį vakarais 7 v. per 23-ji kanalą, kuris dabar yra galin-gesnis ir yra matomas ne vien tik Čikagoje, bet ir tolimesnėse apylinkėse. Taigi dabar žymiai didesnis tautiečių būrys gali stebėti šią vieni-telę lietuvių televizijos valandėlę Š. Amerikoje ir susipažinti su Lietuvos žinių santraukomis, kurios Lietuvoje rodomos „Panoramos“ programoje. Dažnai duodama ir Čikagos lietuvių gyvenimo vaizdų. Programai vadovauja Arvydas Re-nneckis.

Konsulatas miesto centre

Lietuvos gen. konsulas Čikagoje Giedrius Apokas neseniai Balzke Lietuvių kultūros muziejų, kur buvo įsikūręs pats konsulas, surengė susitikimą su gausiu Lietu-vos seimo narių būriu. Dabar šis konsulas iš Balzko muziejaus patalpų persikėlė į naujas patalpas Čikagos miesto centre – 211 East Ontario St., Suite 1500, Chicago, IL 60611. Tel. (312) 397-0382.

Šiose patalpose lankytojai priimami nuo rugpjūčio 17 dienos, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 2 iki 4 v. po pietų, o trečiadieniais nuo 10 v.r. iki 12 v.

Tiems, kurie gyvena Čikagos pietuose ar vakaruose bus patogiau kreiptis senuoju adresu: Balzko Lietuvių kultūros muziejus, 6500 S. Pulaski Ave., Chicago, IL 60629, tel. (773) 582-5478. Čia interesantai gali kreiptis antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v. iki 12 v.

Prieškariniais laikais Lietuvos konsulatas irgi buvo įsikūręs miesto centre ir, tik Lietuvai netekus nepriklausomybės, jis buvo prisiglaudęs Daužvardžių namuose Mar-quette parke. Vėliau jis prarado savo statusą ir liko tik garbės konsu-latu.

Lietuviškos mokyklos

Artėjant rudens sezonui, jau kalbama apie Čikagos lituanistinę mokyklą, kuri savo mokslo metus pradės rugsėjo 12 d. Jaunimo cent-re. Tai vienintelė tokio pobūdžio mokykla Čikagoje. Dar neseniai buvo trys. Joms susijungus, liko tik šioji. Ankščiau Čikagoje ir apylin-kėse veikė keliolika mokyklų, tačiau jos viena po kitos užsidarė, kai mūsų tautiečiai pradėjo judėti į tolimesnius priemiesčius. Todėl viena buvo įsteigta tolokai nuo Či-kaagos lietuvių telkinių esančiame Lemonte.

Dabartinei mokyklai Čikagoje vadovauja direktorė Jūratė Dovilienė, kuri kviečia lietuvių tėvus labiau susidomėti šia mokykla ir ruginai jį ja siūsti savo vaikus. Beje, joje veikia ir dvikalbė klasė, kuri yra skirta lietuviškai silpnai kalban-tiesiems ar visai jos nemokantiems, bet ją išmokyti norintiesiems vaikams.

Jaunimo centre naujus mokslo metus pradės ir Pedagoginis litua-nistikos institutas. Mokslo metų pradžia – irgi rugsėjo 12. Tą dieną bus galima užsiregistruoti naujie-siems studentams. Informacijos teikia PL instituto direktorė Stasė Petersonienė, tel. (773) 847-1693. Čia veikia ir neakivaizdinis skyrus, kurin gali įstoti ir studentai iš kitų vietovių.

Šio straipsnio autorė GIEDRĖ MILUKAITĖ ruošia savo šeimai šventinį stalą 1997 m. Velykoms

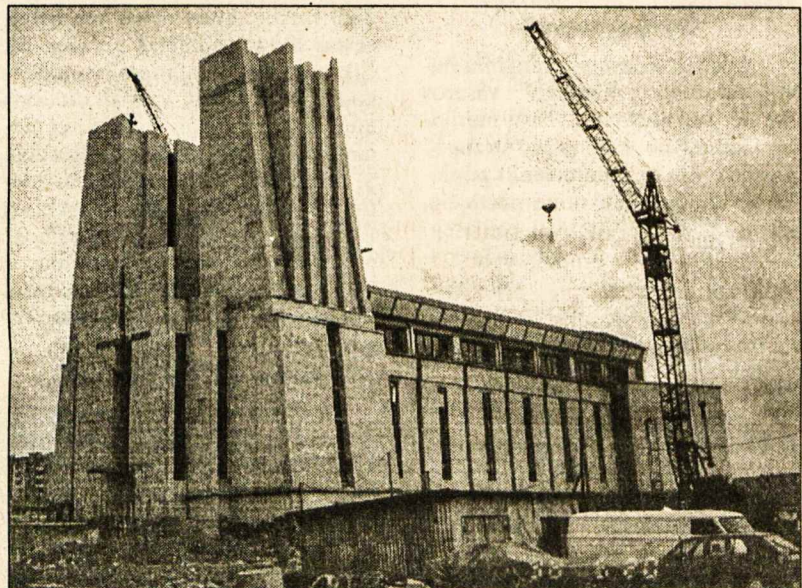
Lietuvos Šalčininkai svetimose rankose

Šalčininkai 1941 metų pirmojoje pusėje. (S. Buchavecko knygos „Šalčios žemė“ papildymas)

SSSR Aukščiausios tarybos septintojoje sesijoje 1940 m. rugsėjo 3 d. Maskvoje Gudijos kompartijos CK pirmininkas Pantelon Kondratievič Ponomarenko kalbėjo:

„Draugai, deputatai! Vyriausybė ir Aukščiausiosios Gudijos sovietinės respublikos tarybos prezidentas, o taip pat Centrinis gūdų bolševikų komunistinės partijos komitetas dar siūlo prijungti prie Lietuvos tarybų socialistinės respublikos Švenčionių rajoną ir tas teritorijos dalis iš Vydžių, Adutiškio, Ostrovecio, Varonavo ir Rodunės rajonų, esančių dabar Vilnios ir Baranovičių Gudijos SSR srityse, kur lietuvių tautos žmonių buvo dauguma. (Audringi, ilgai nesiliaują plojimai. Visi deputatai pakyla. Šūktai lietuvių kalba draugu Stalino, Molotovo ir Vorošilovo garbei).“

Tuo būdu Šalčininkai, kurie priklausė Gudijos Varenavo rajonui, buvo prijungti prie tuo pačiu metu sudarytos Lietuvos tarybų socialistinės respublikos, tačiau ligi 1941 m. pradžios šiame miestelyje pakeitimų nebuvo: valsčiaus taryba („sielsovietas“) ir toliau buvo pavaldį Varenavo rajonui, visi raštai ir toliau buvo rašomi rusų kalba, valsčiaus tarybą sudarė silpnai rusiškai kalbantieji gūdai (raštus rašė rusų kalbą mokanti lenkė mašininkė). Vagnerio dvare įsikūręs sovchozas gaudavo įsakymus iš Minsko ir ten siuntė savo produktus. Sovchozo pirmininkas rusas buvo vienintelis Šalčininkų kompartietis, o nepilnos vidurinės mokyklos du rusai mokytojai – kompartijos kandidatai.

Sunkiai ir lėtai kyla Šv. Juozapo Darbininko parapijos šventovės sienos Klaipėdoje. Nuotr. L. Baliūno

Miestelis jau buvo keturių trėminių nusiaubtas. Net mažiausias parduotuvės turėję žydai buvo išvežti, o likusius lenkus inteligentus buvo galima sušaukti ant vienos rankos pirštų. Čia jau buvo išduoti sovietiški pasai, todėl kai kitur Lietuvoje tai buvo daroma, Šalčininkai buvo aplenkti. Jaunimas buvo imamas į Raudonąją armiją ir naujokai rusų karininkų apmokomi žygiuodavo miestelio gatvėmis dainuodami „Jesli zavtra vojna“.

Katalikų šventovė nebuvo uždaryta, ir klebonas nebuvo išvežtas, tačiau klebonijoje įsikūrė valsčiaus taryba. Sinagoga, kurios vietoje vėliau buvo „Šalčios“ spaustuvių ir redakcija, neveikė, rabino nebuvo, o jos pastate buvo įsikūrusi siuvėjų artelė. Aktyvi buvo komjaunimo kuopelė. Šalia politinių „mokslų“ buvo užsiimama šokiais ir sportu. Dabar užstatytoje turgaus aikštėje buvo žaidžiamas tinklinis. Kuopelė vadovavo iš Leningrado atvykęs karo laivyno jūreivis, suomių karo dalyvis, vardu Aleksiej. Jis bandė kuopelės veiklą praplėsti, leisti sieninį laikraštį, tačiau iš vienintelio Šalčininkų kompartiečio jis paramos nesulaukė.

Pirmieji ryšiai su LTSR atsirado tik 1941 m. sausio mėn., kai iš Vilniaus į Šalčininkus atvyko 7-8 lenkai, valstybinės draudimo įstaigos „Gosstrach“ darbininkai. Juos atsiuntė šios įstaigos Vilniaus srities skyriaus viršininko pavaduotojas Markiewicz, kuris šioje, dar lenkiš-

koje, įstaigoje dirbo nuo prieškarinių laikų ir buvo draudimo srities žinovas. Nei Lietuvos, nei sovietų valdžios jo nenušalino, nes jis buvo joms naudingas.

Šie „Gosstracho“ darbininkai turėjo išmatuoti kaimo sodybų pastatus ir netgi tvoras, kad galima būtų sodybas įvertinti ir gaisro atveju išmokėti nustatytą draudimą. Matavimo įrankiai buvo dviejų metrų ilguo lazdos. Šie darbininkai buvo gerai atlyginami. Jų tarpe buvo iš Poznanės atvykęs Mirosław Glembocki. Jis vėliau buvo „Armia Krajowa“ narys, turėjo „Visinčia“ slapyvardį, buvo lenkų pogrindžio teisėjas ir 1944 m. liepos mėn. žuvo ties Vilniumi. Dirbdamas Šalčininkuose ir vaikščiodamas bei važinėdamas po kaimus, jis ne tiek rūpinosi savo darbu, kiek ruošėsi ateities pogrindžio veiklai. Jis tyrinėjo kaimo žmonių nuotaikas, kurios nebuvo sovietams palankios – ūkininkai labai bijojo kolchozų. Kai Markiewicz patikrino jo darbą paaiškėjo, kad jis daug ką matavo iš akies.

Kovo mėn. į Šalčininkus atvyko du LTSR liaudies milicininkai. Darbo jie turėjo mažai, kriminalinių nusikaltimų čia beveik nebuvo, o „liaudies priešų“ gaudydavo gausi Varenavo NKVD. Šie milicininkai važinėjo po kaimus valsčiaus pastotėmis, norėdami parodyti, kad yra valdžia. Vienas jų buvo Lietuvos kariuomenės puskarininkis, o kitas grandinis – Lietuvos rusas.

Tą patį mėnesį Šalčininkus aplankė tautosakos rinkti prof. Skardžius su keliais studentais. Aplinkiniuose kaimuose jis rado lietuvių kalbą mokančius kelis pagyvenusius asmenis. Pačiuose Šalčininkuose lietuviškai kalbančių autochtonų nebuvo.

Balandžio pabaigoje Šalčininkams buvo paskirtas naujas valsčiaus sekretorius lietuvis komjaunuolis iš Kauno. Kaip ir pridera sovietiskam sekretoriui, jis buvo mažaraštis. Nepriklausomybės laikais jis priklausė komunistiniam pogrindžiui.

Birželio pradžioje iš Maskvos į Šalčininkus buvo atsiųstas propagandistas Karas. Jo vizito tikslas buvo paneigti gandus apie galimą Vokietijos-Sov. Sąjungos karą. Pilnoje salėje žmonių jis aiškino, kad vokiečiai

Paminklinis kryžius Romui Kalantai Kauno kryžių kalnelyje. Iš leidinio „Po ugnies ženklų“

taip matys Lietuvą, kaip savo ausis. Mitingo metu susirinkusiems reikėjo kelis kartus sušukti „visų laikų ir tautų tėvui“ Stalinui „URA“. Karas atidžiai stebėjo, ar visi su pakankamu entuziazmu tai daro.

Baisūs 1941 m. birželio trėmimai Šalčininkų nepalietė – daug „liaudies priešų“ jau buvo išvežta per keturis trėmimus anksčiau. NKVD sunkvežimiai prašvilpdavo pro Šalčininkus Vilnius-Lyda plentu be sustojimo.

***

1941 m. birželio 25 d. rytą pabudę Šalčininkiečiai pamatė miestelio gatvėse žvalgybines vokiečių tanketes. Iš miestelio dingo abu milicininkai, visas, išskyrus lenkė mašininkę, „sielsovietas“, visas komjaunimas, vienintelis kompartietis ir abu partijos kandidatai. Pavakariais pasirodė ir daugiau vokiečių kariuomenės. Jokių kovų miestelyje nebuvo. Buvusios klebonijos patalpose įsikūrė vokiečių komendantūra. Kareiviai dažniau valsčiaus dokumentais užkūrė krosnį kepė kiaušiniene. Lenkė mašininkė pradėjo tar-nauti naujam viršininkui ka-

riuomenės Ortskommandant'ui.

Po kelių dienų kartu su vokiečių Wirtschaftsführer'iais atvyko Lietuvos lenkas dvarininkas Władysław Komar ir perėmė Vagnerio dvarą. Vokiečių manymu, buvę dvarininkai galėjo geriausiai į sovchozus pavers-ti dvarus valdyti. Vėliau paaiškėjo, kad jis buvo „Armia Krajowa“ majoras. Dirbo vokiečiams su lenkų pogrindžio žinia ir sutikimu. Komar'ui priklausė ir daugiau Rytų Lietuvos dvarų. Jis žuvo 1944 m. kažkur prie Paberžės. Yra kelios jo žuvimo versijos.

Po kelių savo valdymo dienų Ortskommandant'as įsakė žydams prie savo namų durų prikalti užrašus: „Hier wohnen Juden“, kad vokiečių kareiviai ten neužimtų. Vėliau, kaip rašo S. Buchaveckas knygoje „Šalčios žemė“, jie buvo išvežti į Dieveniškės, po to į Gudiją ir ten išžudyti.

Maždaug po savaitės visi Gosstracho žmonės grįžo į Vilnių, nes dėl karo nuostolių draudimo nebuvo ir nei vieno iš LTSR atvykusio asmens Šalčininkuose neliko. J.B.

paveikslai įvairaus dydžio vaizduojantys šv. Jurgį, ietimi smei-giantį slibiną. Etiopiečiai labai gerbia Mariją ir meldžiasi į ją, todėl ir šių paveikslų bent keli. Ant grindų guli trys pailgi būgnai, naudojami per pamaldas, nes nėra vargonų.

Karališkų rūmų miestas

Gondar yra pilii ir karališkų rūmų miestas, nes buvo Etiopijos sostinė nuo 1732 m. iki 1855 m., todėl valdė karaliai kiekvienas vis statė pilis bei rūmus, kurie dabar apleisti, tušti. Kai kurie atnaujinami.

Atvažiuojant į aptvertą imperatorių rajoną, kur kyšo pilii bokštai, sustojom prie pirmo pastato. Tai miesto įsteigėjo Alem Seghed Fasils (1632-1667 m.) karaliaus rūmai, dabar remontuojami. Šiame pilies rajone italai okupacijos metu turėjo savo armijos centrą. Britai jį bombardavo ir apgriovė kai kurias pilis. Dabar restauruojami dirbo nedidelė grupelė.

Vaikščiodami po pilies rajoną, vis jutom malonų kvapą, sklindantį nuo didelio medžio su mažom kvepiančiom uogelėmis. Tai pipiro medis. Pilies rajone buvo laikomi liūtai, kaip Etiopijos simboliai. Dėl to vie-

Etiopijos vaikų grupė

nų rūmų kampe padaryta jiems užvara. Paskutinis Etiopijos imperatorius Haile Selassie irgi laikė du liūtus.

Kiekvienas karalius tame dideliame rajone statydino savo rūmus. Dabar prie kiekvienos rūmų sienos yra prikaltos lentelės su ilgaus vardais liudija, kad tai Seghed Bekafas (1721-1730 m.) ar kito Birhan Seghed (1730-1755 m.) rūmai. Užsukam į vienų rūmų vidų. Išlikę tik mūrai su keturiais labai aukštais kambariais 25-30 pėdų aukščio. Visiškai tušti, belieka žiūrėti į tuščias sienas. Mūrai, akmenys ir bokštai primena praeities didybę. Dabar daug kur sienos aptrupėjusios, igriuvę stogai. Akmenų nuolaužus pinasi po kojom vaikščiojant aplinkui.

Pietums grįžome į „Goha“ viešbutį. 1.30 v.p.p. kelionė į Bahadur, kur teks autobusu važiuoti 175 km. Užtruks keturias valandas.

Buvęs civilizacijos centras

Artėjant prie Bahadur sužvilga didžiausio Tana ežero vanduo. Šis miestas per šimtmečius buvo civilizacijos centras šiame rajone. Jis yra prisiglaudęs prie pietinio Tana ežero kranto. Prieš įvažiuojant į miestą vinguriuoja Abay upė, per kurios tiltą palengva pervažiavus jau ir prie miestas. Abay upė išteka iš Tana ežero, yra Nilo ištakos pradžia, kuri Etiopijos žemėje vadinama Abay, o Nilo vardą gauna įtekėjusi į Sudaną.

Už tilto ir „Tana“ viešbutis, kur apsisistojom. Viešbutis gan patogus, bet šiltas vanduo ir čia duodamas tik vieną valandą ryte ir vakare. Kitomis valandomis tik šaltas, o elektra – per visą naktį.

Nakvojau viename kambaryje su Robertu, pensijon išėjusiu profesorium, kuris dėstė

Išėivijos laikraštis - tardytojo rankose

Politinis kalinys JUOZAS GRUŠYS, ilgai kentėjęs Vorkutos lageryje, 1998 metais Kaune išleisdino knygą „Po ugnies ženklų“, kurioje aprašė Romo Kalantos susidėginimą 1972 m. gegužės 14 d. ir savo dalyvavimą demonstracijose su Rūta Januševičiute prieš sovietinę Lietuvos okupaciją. Už tai Rūta buvo suimta ir laikoma kalėjime, o J. Grušys – ilgai tardomas. Sovietinis tardytojas kaip kaltės įrodymą pateikė „Tėviškės žiburius“, kuriuose buvo išspausdinti J. Grušio eilėraščiai.

Čia pateikiame ištrauka iš jo knygos „Po ugnies ženklų“

Po dviejų dienų ir vėl atdūriau pas tardytoją Pilelį. Vėl pabandė „spausti“ prisipažinti. Aš prisipažinau tik tiek, kad netikiu, jog Rūta būtų atsišaukumus, nors ji už tai areštuota ir atseit prisipažinusi. Aiškinau, kad buvau mieste kartu su ja ir tikrai būčiau pastebėjęs. Nejaugi ji būtų sugebėjusi taip apgauti seną „smetonišką“ Šerloką Holmsą? Tikriausiai tai kažkokia provokacija. Prisipažinau suprantas, kaip jiems sunku manimi patikėti, jeigu Rūta taip sakanti. Nejaugi ji užpykus ar taip nusiteikusi prieš mane, kad duoda šitokius neteisingus parodymus? Bet aš meluoti atsisakinėjau.

– O kas čia? – klausia tardytojas, rankoje rodydamas kažkokius didelius laikraščius.

– Spėlioti bijau, nes jei neatspėsiu, bijau būti apkalintas.

Čia tardytojas paduoda į rankas porą Kanadoje leidžiamo „Tėviškės žiburiai“ numerį.

Nežinau, ar pastebėjau, kad beveik džiaugsmu sublizgėjo mano akys, pamačiusios, kad vieno laikraščio pirmajame puslapyje puikavosi Vorkutoje kažkurį savo gimtadienį mano parašytas eilėraštis „Mano metai“, o kitame – atspausdintas eilėraštis „Duonai“. Nei vieno, nei kito eilėraščio autorius nenurodytas, teuzrašyta: „Atsiminimai iš Vorkutos“.

– Gal ir dabar neprisipažinai, kad užsiiminėjai antitarybine propaganda? Įrodymas akivaizdus. Tamstai lieka tik papasakoti, kokiais keliais ir per ką jie atsidūrė Kanadoje.

Deja, ir čia aš negalėjau savo tardytojo pradžiuoti, nes apie tai nieko nežinojau. Spėlioju, kad laikraščiams eilėraščius pateikęs asmuo galbūt ir nežinojo, kas autorius, nes Vorkutoje mano eilėraščius draugai nusirašinėjo, išmokdavo atmintinai, o kai kuriuos, pritaikę gaidą, susirinkę būrelin ir dainuodavo. Išsiginti, kad eilėraščiai ne mano, nebuvo prasmės, nes

šitie, tarp kitų iš manęs paimtų, buvo rasti namuose per kratą.

Mintyse dėkoju likimui, kad netolimoje praityje Jūratė ir Česlovas Norvaišos, grįždami iš Vakarų Vokietijos, vežė man prietelius perduotus kelis „Tėviškės žiburius“ egzempliorius su publikuotomis mano eilėmis, bet pabijoję pergabenti per tarybinę muitinę, paliko juos kapitalistinėje šiukšladiėžėje.

Dabar jau galiu prisipažinti, kad „Tėviškės žiburiams“ eiles perdavė Vorkutlago draugas Vytas Vilas, tuo laiku mokytojavęs Vasario 16-osios gimnazijoje ir dažnai lankęsis Kanadoje. Gerai, kad jis nenurodė, o redakcija tyčia neskelbė autoriaus vardo, ir dar geriau, kad J. ir Č. Norvaišos juos švystelėjo Vakarų šiukšladiėžėn. Kuo aš būčiau tardytojams įrodęs savo „nekaltybę“?

Norėdamas paglostyti tardytojo savimelę, nusistebėjau, kaip tardytojas sugebėjęs juos surasti, ir prisipažinau, kad parodydamas man suteikė malonią staigmeną, nes kitaip niekad nebūčiau sužinojęs, kad yra ir užsienyje publikuotų eilėraščių. Deja, mano komplimentas, matyt mažai tepaveikė, nes dar keleto rankoje laikytų laikraščių man neberodė, bet visgi pasipasakojau, kad jo pareigoms priklauso sekti užsienio lietuviškąją spaudą. Todėl, tyrinėdamas manųjų eilėraščių antitarybiškumą, prisiminęs „Tėviškės žiburiuose“ publikuotus eilėraščius. Mano nuostabi, užprotokolaavęs mano parodymus, pasitenkino jais.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Prima pacientus pagal
susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus prima
pacientus ir vakarais

Gilia senove dvelkianti Etiopija

Su būreliu kanadiečių aplankėme Afrikos šalį, pilną istorinių įdomybių ir dabarties varguolių

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Krikščionybė, kuri buvo įvesta I š. Karalienės Candace tapo oficialia Etiopijos religija ir IV š. turėjo labai daug pasekėjų. Tačiau dalis gyventojų atsisakė priimti naują religiją ir laikėsi Mozės įstatymų. Šie turėjo pasitraukti toliau į kalnus nuo galimų persekiojimų. Tos vietos dabar žinomos kaip išlikusių Mozės pasekėjų, kur jų keletas tūkstančių gyveno kaip „felesha“.

Gyvendami nepersekiojami Semien kalnuose ir apylinkėse felachai labai pagarsėjo. IX š. jie atsisakė mokėti duoklę Aksum karalystėje. Atsirado pasipriešinimo vadė Jondit ar Judit. Ši nekirščišinė karalienė sujungė visus felachus į vieną armiją ir užpuolė Aksum karalystę. Kur ji žygiavo, naikino ir degino šventoves, žudė krikščionis. Stengėsi sunaikinti krikščionybę ir vėl įvesti Mozės tikėjimą. Jai pasisekė užimti Aksum ir pasiskelbti karalene bei toliau naikinti, griauti šventoves ir kitus imperijos paminklus. Jos valdžia truko 40 metų. Laikui bėgant felachų sumažėjo ir dalis priėmė krikščionybę. Liko tik 20,000 kurie, esant socialistų valdžiai Etiopijoje, vis buvo išleisti emigruoti Izraelin.

Šios dienos kelionė autobusu užtruko visą dieną – trylika valandų. Pasiekėm Gondar miestą, važiuoję 360 km kelio. Autobusė sėdėjau paskutinėje sėdynėje su armėnu vaistininku iš Toronto. Turėjom malonų pasikalbėjimą apie Armėnijos ir Lietuvos okupacijas. Jis buvo gerai susipažinęs su Lietuvos istorija ir buvo miela su įdomiu pašnekovu bendrauti.

Senojoje sostinėje

Apsistojom „Goha“ viešbutyje ant kalno, o slėnyje – Gondar miestukas, aplink – Simien kalnai. Gondar įsteigtas XVII š. ir buvo trečioje Etiopijos sostinė (Aksum buvo pirmoji, Lali-bela antroji, o Adis Ababa yra penkta ar šešta sostinė). Gondar turi 70,000 gyventojų 2300 m. aukštyje nuo jūros lygio, tad naktys vėsios.

Viešbučiuose kontroliuojamas vanduo. Viename visai nebuvo šilto vandens, o kartais trūko ir šalto. „Goha“ viešbutyje yra geriau. Rytė vieną valandą ir vakare vieną valandą būna šiltas vanduo, o šaltas – visą laiką. Maisto porcijos restorane mažos ir nebuvo pasirikimo, ką atneš, tą turėjai valgyti.

Rytė keliamės apie 7 val., gerai išsimiegoję ir paisęję po kelionės per kalnų vingius. Gondar miesto žvalgyną pradedam 9 v.r. Pirmas sustojimas – Debra Bahasam šventovėje. Čia mums papasakojo apie krikščionybę, kuri buvo oficiali religija Aksum karalystėje. Ji buvo susijusi su koptų bendrija Egipto Aleksandrijoje. Ta giminytė truko keletą šimtmečių, ir Etiopijos vyskupas visad priklausė nuo Egipto koptų patriarcho, gyvenančio Aleksandrijoje. Etiopijos Tikinčiųjų Bendrija turi daug judaizmo elementų: švarus ir nešvarus gyvulių maistas, šventimas šeštadienio. Paskutinis koptų patriarchas iš Aleksandrijos karūnavo Manelik II (1889 m.) ir po to liko tik Etiopijos patriarchatas.

Etiopijos Ortodoksų Bendrija turi savitą charakterį, bet priklauso Rytų ortodoksų grupei. Dabartiniu metu Etiopijos Ortodoksų Bendrija turi 30 mi-

Nilo upės krioklys Etiopijoje

Toronto universitete ekonomišką. Dabar gyvena Eric, kur jo motina 94 m. amžiaus dar savame name tebegyvena. Jis ir dabar ja labai rūpinasi, vis pasakojo apie jos senatvės negalavimus. Didelis miegalis – vos atsigula ir tučiuojau bekalbėdamas užmiega. Mėgsta pasakoti įvairias istorijas arba įspūdžius kur buvo keliaujęs.

Krioklių link

7.30 v.r. autobusas išveža į Mėlynojo Nilo krioklius už 35 km. Iš miesto kelias veda per kelis įvairios paskirties turgus, kur statytą daugybę atvirų būdelių tik su stogeliu. Vadovas sako, kad dabar tik pasirošimas turgui, bet vėliau viskas būna iškrauta ir susirenka daug žmonių. Kelias pradžioje asfaltuotas, bet toliau už miesto žyruotas ir nežmoniškai toje sausroje dulkė.

Čia yra plačių lygių laukų slėnis 1800 metrų aukštumoje nuo jūros lygio. Visi laukai dirbami, vieni išarti, kiti ariami dviem jaučiais su jungu, traukiančiu medinį plūgą. Kai kur matosi augalai, panašūs į kukurūzus, nupjauti ir sukrauti į kūgelius. Dar kitur žalieji plotai, tarp kurių išvedžioti grioveliai.

(Bus daugiau)

Lietuviai Komijos lageriuose

Algirdo Šerėno "Vorkutos mirties lageriai"

JUOZAS VITĖNAS

"Lietuvos kovų ir kančių istorijos" serijoje 1997 metų data išleista Algirdo Šerėno knyga "Vorkutos mirties lageriai". Autorius, dar vaikas būdamas, su tėvais 1941 m. birželio 14 d. buvo ištremtas į Komiją, iš kur buvo pabėgęs į Lietuvą ir mokėsi Gruzdžių veterinarijos techniku, bet 1950 m. buvo suimtas ir grąžintas į šeimą Terebejo gyvenvietėje, Korterose rajone. Todėl jam Komijos lageriai yra gerai pažįstami.

Šioje 672 puslapių knygoje jis aprašo ne tik Vorkutos, Uchtos, Abežės, Intos lagerius, bet ir Ustvymlagą, Užpoliarės Uralo lagerius ir Verchne Čovo patalaidos darbų koloniją. Be to, atskirai aprašomi sąsaudymai lageriuose, moterų lageriai, vaikai, mokslininkai.

Medžiagą šiai knygai autorius rinko Komijos lagerių archyvuose, prie kurių jam prieiti 1993 m. pagalbėjo "Memorial" draugija, tačiau MGB baudžiamųjų organų archyvai dar buvo užslaptinti ar sunaikinti, todėl autorius jais pasinaudoti negalėjo.

Šią medžiagą autorius dar papildė ištiraukėmis iš spaudos, pasikalbėjimais ir savo atsiminimais bei komentarais.

Iš lagerių archyvų jis pateikia lagerių vadovų susirašinėjamą su viršininkais, partijos organizacijų ataskaitas, partinių pareigūnų posėdžių protokolų ištraukas, teismų sprendimus ir ypač daug statistikos apie kalinius įvairiuose lageriuose.

Kalinių skaičius Komijos lageriuose nuolat keitėsi. Pvz. prieš karą 1940 m. septyniuose Komijos lageriuose buvo didžiausias kalinių skaičius – 186,471. Karui vykstant, lagerių padaugėjo iki vienuolikos, kuriuose 1949 m. buvo laikoma ketvirtis milijono kalinių.

Kiek lietuvių buvo Komijos lageriuose, bendro skaičiaus autorius nenurodo, bet pateikia daug sąrašų apie kalintus lietuvių atskiruose lageriuose. Pvz. Vorkutos lageriuose 1942-43 m. dirbusių lietuvių sąrašas yra 69 pavardės. Talyj ir Rybnicos miško punktuose Kožvos rajone 1945-46 m. mirusių sąrašas paminėti 146 lietuviai. Ypač ilgi sąrašai 1941-1950 m. mirusių lietuvių Sevpacželdorlage, Sevdlinlage, Uchtžemlage. Nurodyti ne tik vardai ir pavardės, bet ir gimimo bei mirimo datos ir priežastys.

Knygoje aprašomi ir keli žymūs lietuviai. Vienas jų yra gen. Jonas Juodšius, kuris 1941 m. birželio mėn. suimtas ir iš Vilniaus išvežtas į Maskvą tariamai pasitobulinti artilerijos akademijoje, bet birželio mėn. areštuotas ir išsiųstas į Norilsko kasyklą, o 1942 m. rugsėjo mėn. nuteistas 10 metų pataisais darbų lageryje už aktyvią kovą pilietinio karo metu prieš revoliucinį judėjimą. Jis mirė 1950 m. gruodžio 18 d. Abežės lageryje, kur ant jo kapo 1990 m. buvo pastatytas paminklas.

Atsiųsta paminėti

REQUIEM. Leidinys a.a. kunigams Albinui, MIC, ir Julijonui Budrikams atminti. Sudarytoja – Eugenija Urbaitienė, redaktorius – Kęstutis Kaspars. Leidėjas – "Naujasis lankas" (Studentų g. 54, 3031 Kaunas). Tiražas – 400 egz. Kaunas, 1998 m. 32 psl.

Juozas Grušys-Zilvinis, PO UGNIES ŽENKLU. Romo Kalantos pasiaukojimo 25-sioms ir jo 45-sioms gimimo metinėms paminėti. Redaktorius – Robertas Keturakis, mokslinis recenzentas – Kęstutis Kaspars, dailininkė – Algirdė Karaliūtė. Kaunas, 1998 m., 87 psl. Ši knyga išleista Kauno miesto savivaldybės švietimo ir ugdymo skyriaus lėšomis Romo Kalantos žūties ir gimimo metinėms paminėti. Visas knygos tiražas 600 egz. dovanojamas Kauno jaunimo organizacijoms, vidurinių ir aukštųjų mokyklų bibliotekoms. Ieškoma lėšų antrajai šios knygos laidai. Taip pat yra paruošta to paties autoriaus knyga "Laukti nebuvo kada". Tai hitlerinės okupacijos laisvės kovotojų atsiminimai. Jai išleisti taip pat ieškoma lėšų. Autoriaus adresas: J. Grušys, V. Krėvės pr. 18 - 46, Kaunas 3036.

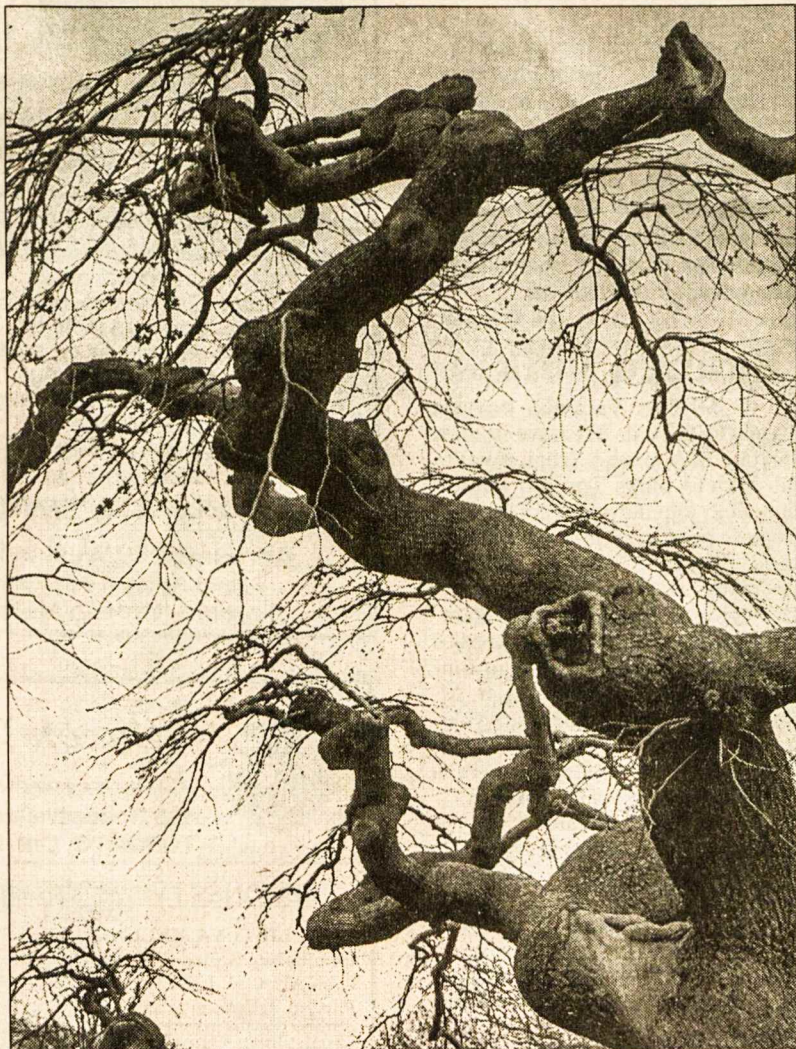
Tame pačiame lagery 1952 m. mirė prof. L. Karsavinas. Knygos autorius plačiai aprašo, kaip buvo ieškoma ir surasta jo palaidojimo vieta.

16 puslapių skirta buvusio Lietuvos prezidento A. Stulginskio ir jo žmonos tremčiai aprašyti. Jiedu buvo suimti 1941 m. birželio 14 d. Stulginskis buvo ištremtas į Krasnojarsko lagerį, o žmonai paskirta spec-tremtis Komijos Korterose rajone. Dukters tuo metu nebuvo namie ir ji liko Lietuvoje. Stulginskis buvo be teismo ir tardymo išlaikytas beveik vienuolika metų, nuteistas 25 m. bausme ir išvežtas į Vladimiro kalėjimą, iš kur 1954 m. buvo paleistas ir atvyko pas žmoną Terebejo vietoje Korterose rajone. 1956 m. abiem Stulginskiams buvo leista išvykti į Lietuvą, kur jis ir mirė.

Knygos autorius taip pat aprašo savo "vaikystės dievaičio" Prano Žižmaro lagerinę bylą. Jam Žižmaras padarė nežemištamą įspūdį, kai jis 1938 m. vienam lenkų karininkui už lietuvių įžeidinėjimą plaštaka sudavė į veidą. Buvo surengta dvikova, kurios metu Žižmaras lenkų karininkui sužeidė petį, ir tuo dvikova buvo baigta. Sovietams Lietuvą okupavus, 1940 m. spalio mėn. jis buvo suimtas kaip galintis vengti teismo ir uždarytas Vilniaus kalėjime, o 1941 m. kovo mėn. buvo nubaustas 8 metams pataisais darbų lageryje ir išsiųstas į Pečelragą. Sveikatai susilpnėjęs, sergant pelagra ir plaučių džiova, Sevdvinlago valdyba buvo pasiūliusi teismui Žižmarą paleisti, bet jis nesulaukęs sprendimo mirė 1944 m. spalio 27 d. Archangelso srities centrinėje lageryje linoginėje, Šangalos stoty. Palaidotas "kapinėse iškastoje duobėje", anot autoriaus, tai reiškia, bendroje duobėje be karsto.

Knygoje taip pat atskirai aprašoma Stepono Rudžionio lagerinė byla ir Albino Briedžio paskutinės gyvenimo dienos.

Algirdas Šerėnas, VORKUTOS MIRTIES LAGERIAI. Lietuvos kovų ir kančių istorija. Pasaulio lietuvių bendruomenė, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras. Vilnius, 1997 m. Vyr. redaktorė D. Kuodytė, 672 psl. Tiražas 1500 egz.

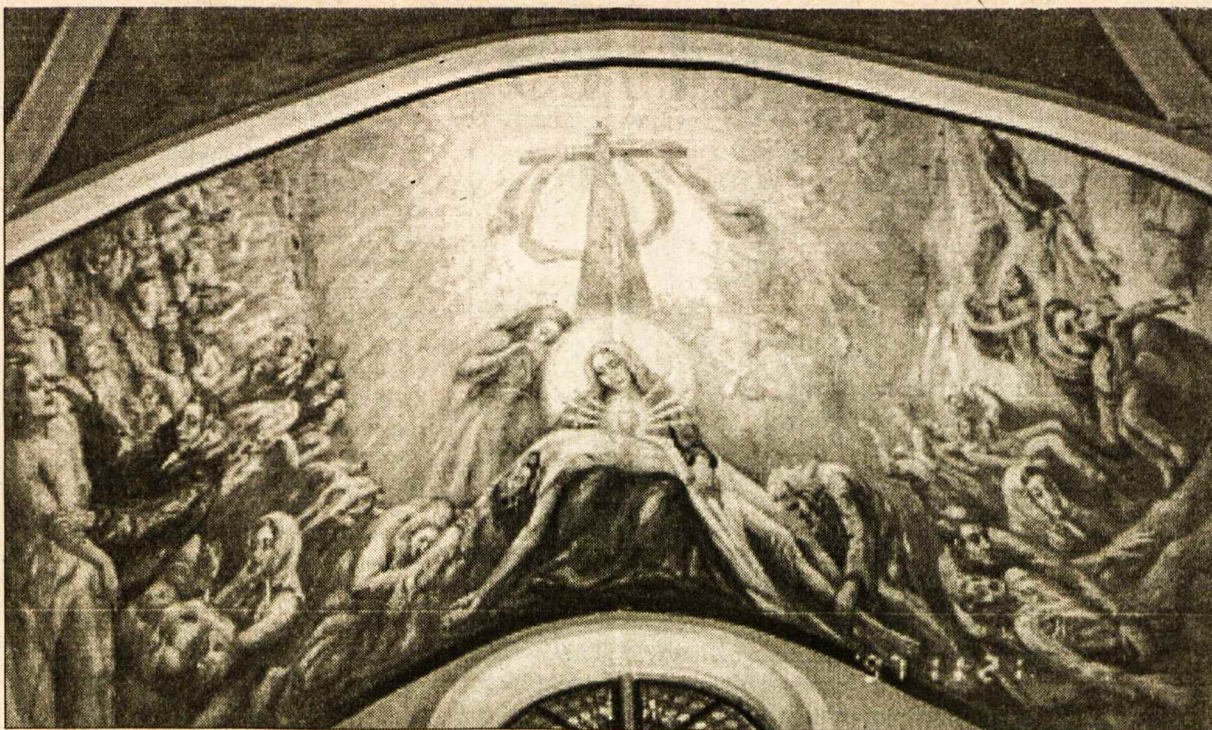

Aš esu medis...

Mano šaknys įaugę giliai į žemę
ir žemė mane maitina...
Mano rankos lyg šakos
ištiestos į tolimų saulę
ir visu savo kūnu
aš geriu saulės gyvybę...
Ji teka mano gyslomis,
ji spinduliuoja mano kaulais
ir jos kaitra gaivina
mano širdį...

Aš norėčiau atsiplėsti nuo
šio mirštančio žydėjimo,
nuo šio dulkių pasaulio
ir kilti į gyvybės saulę...
Bet aš negaliu
ir niekad negalėsiu,
nes aš esu medis...
Mano šaknys įaugę
giliai į žemę
ir žemė mane maitina...

Eilėraštis ir nuotrauka ROMUALDO KISIELIAUS

Fragmentas iš paminklinės Rinių koplyčios, pastatytos daugelio lietuvių kankinių garbei Ntr. L. Baliūno

Lietuvos sociologai tarptautiniame kongrese

Pokalbis su sociologijos dr. Anele Vosyliūte, dalyvavusia sociologų kongrese Montrealyje

Kartas nuo karto iš Lietuvos Vakarų pasiekia įvairių sričių mokslininkų, kurie supažindina žiomybę visuomenę su Lietuvos mokslo būkle bei problemomis. Įsilieti į Vakarų pasaulio mokslą itin svarbu humanitarinių ir socialinių tyrimų atstovams. Juk šie tyrinėjimai sovietmečiu buvo labai uždari, galėjo gyvuoti tik akylų ideologijos specų priežiūroje.

Į XIV Pasaulio sociologų kongresą, organizuotą 1998 m. liepos 26 – rugpjūčio 1 d. Montrealyje, pasisekė išvažiuoti keturiems lietuviams mokslininkams: doktorantei Rasai Gudonytei, socialinių mokslų dr. Leonardui Rinkevičiui, hab. dr. Arvydai Matulioniui ir socialinių mokslų daktarei Anei Vosyliūtei, kuri ir atsakė į klausimus:

– Supažindinkite skaitytojus su savo šeima, mokslo dienomis ir svarbesniais gyvenimo įvykiais.

– Esu kilusi iš Suvalkijos. Mano seneliai gyveno netoli Pilviškių. Tėvo artimieji giminės – Vosyliai ir Bylai – kilę nuo Pilviškių krašto, Paežerių, kur V. Kudirkos tėviškė, o mamos – Miklaševičių ir Bukaveckų nuo Vilkaviškio, Dvarkelių km. Karo audrą genami abudu tėvai dar jauni atsidūrė Kazlų Rūdoje, kur esu baigusi vidurinę mokyklą. Paskui įstojau į vienintelę Lietuvoje anuo metu Vilniaus universitete susikūrusią Sociologinių tyrimų laboratoriją. Nors

buvau įkėlusį koją pas matematikus, bet jutau polinkį filosofijos ir socialiniams mokslams, tad pasukusi iš matematikos į humanitarinės krypties sociologiją, likau jai ištikima iki šios dienos, jaučiau ir tebejauciu visus jos kelių dešimtmečių pokyčius. Užauginau dukrą Martą – Dailės akademijos scenografijos specialybės studentę.

– Kodėl pasirinkote anuomet nepopuliarią, netgi pavojingą mokslo sritį – sociologiją?

– Nuo mažumės buvau smalsi. Mėgau literatūrą, troškiau suprasti žmones, jų poelgius ir psichologiją. Išties anuo metu neįsivaizdavau, kad refleksija taps mano "duona". Laimingas sutapimas – savišėkos ir šio mokslo atsiradimas įvyko tuo pačiu metu. Tada buvau jauna, apie pavojus nieko nežinojau, o gal ir nesuvokiau. Man tiesiog domino žmonės, kultūra, galimybės ką nors pačiai ieškoti ir kurti.

– Ar daug ir kokių mokslininkų šiuo metu gilinasi į sociologiją?

– Lietuvos sociologų draugijai šiandien priklauso apie 300 narių, kurių turime Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir Šiauliuose. Tai daugiausia aukštųjų mokyklų dėstytojai, tyrimo institutų darbuotojai. Veiklesnių turime apie 100. Spausdinami keli akademiniai žurnalai. Vyresnės kartos mokslininkai daugiau linkę laikytis ankščiau vyravusių mokslinių kryptų, metodų, sampratų. Pati jauniausioji mokslininkų karta linksta prie vakarietiško tyrinėjimo būdų, naujų teorijų, modernių metodų. Gera mokėdamai užsienio kalbas, kartais jaunieji netgi persistengia: kai kurie teiginiai, tyrinėjimo požiūriai labiau tinka ir būdingesni Vakarų, o ne Rytų Europos šalims.

– Kokios tytyrinėjimų kryptys, galimybės ir perspektyvos?

– Tyrinėjimo temos be paliovos keičiasi. Ypač nūnai, kai grėžiamasi nuo sovietinio palikimo, kai įsivyravę tarptautinės madingosios srovės, kai Lietuvos mokslas stengiasi žūbtūti žengti į pasaulines gretas. Sovietmečiu daugiausia būdavo leidžiama tyrinėti žmogaus ir darbo srities santykius. Vėliau buvo išsiplėsta į kultūrinį, buitinių, visuomeninių aktyvumą, laiko biudžetą ir panašias sritis. Pamažu budo ir kitos sociologinės šakos – miestų, jaunimo, šeimos ir kt. Dabar daug dėmesio skiriama tranzitiniais visuomenės bruožams, jų būdingesnių požymių susidarymui, išlikimui, demokratijos esmei, jos prielaidoms, atskirų grupuočių atsiradimui, įvairūs moterų, bedarbių, religijos, vaikystės klausimai ir t.t. Temų ir problemų tikrai daug. Visų nesuminėsi. Ateities mokslo šakos priklausys nuo pačių tyrinėtojų įžvalgumo, atkaklumo, profesionalumo, valstybės poreikių ir visuomenės požiūrio, medžiaginės būklės ir kitų priežasčių.

– Ar spausdinami lietuvių sociologų darbai?

– Bene daugiausia straips-

Dr. ANELĖ VOSYLIŪTĖ, tarptautinio sociologų kongreso Montrealyje dalyvė

nių yra paskelbta Lietuvos filosofijos ir sociologijos tyrimų instituto darbuose. Nuo pat jo įsikūrimo (1977 m.) yra išspausdinta kelių autorių monografijos apie socialinių grupių interesus, pokyčius, jaunimo, miestų ir kitus dalykus. Aš pati įvairiuose rinkimuose esu parašiusi ir paskelbusi daugiau nei 50 straipsnių tezių knygos, žurnalo "Filosofija. Sociologija" poilsio, vartojimo, sociologijos istorijos ir kitais klausimais.

– Kaip pakliuvote į XIV pasaulinį sociologų kongresą?

– Esu Tarptautinės sociologų sąjungos Sociologijos istorijos tyrimo grupės narė, todėl pasiūliau savo pranešimą "Lietuvos sociologijos istorijos tyrimai" į Rytų Europos sekcijos dienotvarkę. Gavusi teigiamą atsakymą, pradėjau rengtis keilionei. Džiaugiuosi, kad mano negalėjusi dalyvauti šiame tarptautiniame ir man itin naudingame renginyje. Tokių tarptautinių susitikimų metu aš dalyvių profesionalumas, stiprėja ryšiai, plečiasi visų akiratis ir įžvalgumas, mokomės iš kolegų ir kartu varžomės su kitomis tautomis, parodome, ką patys galime ir norime turėti, tyrinėti. Deramai paskleisti, išplatinti savo mokslo tyrimėjimus, mokėti taktiškai ir intelektualiai grumtis dabar nė kiek nėra menkia negu mokslinė kūryba.

– Kokia sociologinių tyrimų nauda ir reikalingumas?

– Svarbiausioji sociologijos paskirtis – sutelkti kuo daugiau visuomenės žinių apie ją pačią, išryškinti esmingiausius socialinių santykių ypatumus, uždavinius. Be to, sociologų darbai palieka būsimoms kartoms akivaizdžius visuomenės pėdsakus, įspėja apie jos augimo stabdžius, kliūtis, spragas, sutrikimus. Šiuolaikinės sociologijos uždavinys – sukurti žmogiškas kategorijas, sąvokas, kurioms jiems padėtų geriau suvokti save, padėtų aiškiau mąstyti apie save ir savąją visuomenę.

Dėkojame už Jūsų atsakymus. Telydi Viešpats Jūsų ir visos Lietuvos darbus, žingsnius bei planus.

Kalbėjosi – kun. K. Ambrasas, SJ

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Palangoje klasikinių menų programa "Klasikos sezonas Palangos parke" vyko abu vasaros mėnesius – liepą ir rugpjūtį. Vytautas Balčiūnas, Vilniaus paveikslų galerijos vedėjas, paaiškino, kad šios programos pagrindinis tikslas yra išryškinti aristokratinės kultūros tradicijas Lietuvoje. Tai atsvara masinei kultūrai ir žingsnis į tarptautinę kultūros programą "Istorinių sodų ir parkų kelias". Tiškevičių rūmuose vyksta klasikinių muzikos koncertai, literatūros ir muzikos vakarai, susitikimai su menininkais, filmų peržiūros. Liepos pabaigoje vyko muz. Sauliaus Sondeckio vadovaujamas festivalis "Nakties serenados".

Alicija Grigutytė Punsko lietuvių leidžiamame vaikams žurnale "Aušrelė" rašo apie š.m. gegužės 8 d. Navininkų mokykloje įvykusį Lietuvos istorijos ir geografijos konkursą. Jame dalyvavo septynių mokyklų komandos, kiekvienoje po 4 mokinius. Varžybose vaikams teko atsakinėti į klausimus, analizuoti istorinius šaltinius, išspręsti istorinius kryžiažodžius, atlikti kitus uždavinius. Dėl pirmos vietos susirėmė Punksas ir Pristavonys. Abiem mokyklom pripažinta pirmoji vieta. Varžyboms vadovavo Krasnavor mokyklos mokytojas Vyt. Liškauskas. Nugalėtojus Lenkijos lietuvių dr.-jos pirm. P. Maksimavičius pakvietė dvių dienų išvykai į Lietuvą.

Tarptautinis keramikų simpoziumas, tradicinis ir jau dešimtas, šią vasarą buvo surengtas Panevėžyje. Eltos pranešimu, jame dalyvavo 20 keramikų specialistų iš įvairių kraštų. Dailės galerijoje, kuri šį suvažiavimą rengė, liepos 26-31 d.d. vyko konferencija, kurioje buvo pasisakyta šiuolaikinio keramikos meno klausimais bei apžvelgtos galimybės netolimoje ateityje. Renginio metu sukurta darbai papildė keramikos meno rinkinius. Prisimintina, kad Lietuvoje statybinės keramikos pavyzdžių aptinkama iš XII šimtmečio. Liaudies keramika, ypač puodų dirbiniai, siekia net priešistorinius laikus. Kauno meno mokykloje keramikos studija buvo atidaryta 1931 m. Jai vadovavo L. Strolia. Keramikos mene pirmieji pasireiškė Petras Rimša, Jurgis Rimša, P. Brazdyš. Atskira keramikos mokykla Kaune įsteigta 1936 m. Jos direktoriumi buvo Jurgis Kiaunė.

Valentinas Sventickas, Lietuvos rašytojų draugijos pirmininkas, 1998 m. rugpjūčio 17 d. Rašytojų klube Vilniuje atšventė savo amžiaus 50-metį. Sukaktuvininkas gimė 1948 m. rugpjūčio 17 d. Delnicioje, Lazdijų rajone. Vilniaus universitetą baigė 1972 m. Sovietmečiu daugiausia reikiškė kaip literatūros kritikas, rašė daug straipsnių apie tų laikų poeziją. Gimtadienio proga Rašytojų klube buvo surengtas V. Sventicko kūrybos vakaras "Iš mano antologijos". Elta rašo, kad su kaktuvinininkas, pristatydamas tą įsivaizduojamą antologiją, į tą vakarą buvo pakvietęs penkis poetus – N. Miliauskaitę, D. Kajoką, A. Jonyną, A. Maldonį ir M. Martinaitį. Sukaktuvininko žodžiais, pastarieji esą labai svarbūs dabartinė literatūrai. Jie skaitė eilėraščių, kuriuos su kaktuvinininkas aptarė ištraukomis iš savo naujausios knygos "Laisvė kurti ir laisvė turėti". Be vadovavimo Lietuvos rašytojų draugijai, V. Sventickas reikiškiai vadovaujantiųose kultūros, meno bei visuomenės sluoksniuose.

Nijolei Baužytei, populiariausiai tėvynės pažinimą Lietuvos televizijos žurnalistei, š.m. rugpjūčio 4 d. Vilniuje buvo įteikta 3,000 litų Stasio Lozoraičio "Kelyje į Vilties Prezidento Lietuvą" premija už laidų ciklą "Mūsų miesteliai". Diplomą ir premiją įteikė Lietuvos žurnalistų draugijos, premijos įsteigėjas, vicepirmininkas Romas Masteika. Iškilmėje dalyvavęs Lietuvos ambasadorius prie Šventojo sosto Kazys Lozoraitis padėjo draugijai už iniciatyvą pavadinti šią premiją St. Lozoraičio vardu ir pareiškė, kad ateities Lietuvos tema esanti labai svarbi, palinkėjo žiniasklaidos darbuotojams ne vien tik kritikuoti, bet rodyti ir teigiamas paireskas. Laureatė, dėkodama už premiją, sakė, kad jau parodė 50 "Mūsų miestelių" laidų, ji norinti sukurti bent šimtą. Padėjo ir bendradarbiui režisieriui R. Jarauskui.

Dail. Jurgis Šapkus iš JAV į Lietuvą šią vasarą nuvežė 38 stambius savo kūrinius ir įstaitė Valstybinėje galerijoje surengtoje parodoje. Lankytojai domėjosi įvairia paveikslų tematika, kurioje atpažįstama žmogaus vidinė būsena. Vilniaus arkikatedros bazilikos grąžinimo tikintiesiems proga dailininkas sukūrė didesnio dėmesio susilaukusį paveikslą "Šv. Kotryna Vilniuje". Dail. J. Šapkus kaip skulptorius parodoje labai įvertintas kūriniu "Tremtinių madona". Menininkas gimė 1928 m. Lietuvių gimnaziją baigė Augsburgėje 1947 m. Menų studiją Freiburge ir Miunchene. Iš Vokietijos išvykęs į JAV, 1952 m. Čikagoje dirbo vitražų studijoje. 1959 m. dėstė skulptūrą. Reiškėsi ir kaip dekoratorius. Tarptautinio skulptūros centro Vašingtone narys. Dalyvavęs daugelyje parodų. "Lietuvos aide" (156 nr.) J. Aukštaitis rašo, kad dailininkas 15 stambių paveikslų padovanavo Lietuvos valstybinei galerijai, gavęs Padėkos raštą iš Lietuvai pagrazinti draugijos, kurios garbės pirm. mons. K. Vasiliauskas tą raštą įteikęs kartu su dr.-jos centro valdybos pirmininku J. Dingeliu. Dailininkui palinkėta daug kūrybinių užmojų.

Šeštoji konkursinė medžio drožėjų paroda įvyko Rokiškio krašto muziejuje. Jos dalyviai varžėsi dėl liaudies skulptoriaus Liongino Šepkos premijos, kurią yra įsteigusi Rokiškio savivaldybė. 1997 m. premiją už medžio drožinį laimėjo šakiėtis statybos inž. Antanas Šergalis. Jam buvo įteiktas ir žiūrovų prizas. Konkursinėje parodoje šį kartą dalyvavo tik vienas medžio drožėjas iš Žemaitijos.

Biržų pilis, pastatyta 1589 m. Radvilų, tampa šiaurės Lietuvos muzikinės kultūros centru, rašo V. Markelinienė ("L. A.", 1998.VII.1). Mat ten kasmet vyksta Biržų muzikos festivaliai. Siemot toks įvyko gegužės 21-birželio 21 d. Pasirodė valstybiniai – simfoninis ir kamerinis – orkestrai, diriguojami J. Domarko ir S. Sondeckio, dainavo Kauno valstybinės choras, vokalistai A. Krikščūnaitė, I. Linaburgytė, A. Rubežius, G. Skerytė, V. Prudnikovas. Rečitalį davė pianistas P. Geniušas, grojo Vilniaus styginis kvintetas. Pabaigai su koncertu pasirodė J. Kalco vadovaujamas ir diriguojamas choras "Vilnius". Be to, čia birželio 7-12 d.d. įvyko seminaras instrumentalistams, kurį organizuoja Biržų muzikos mokyklos direktoriaus pav. R. Petronytė. Dalyvavo 30 mokinių iš Kupiškio, Ukmergės, Rokiškio, Šiaulių ir Biržų. Visi buvo apdovanoti ir paskutinę dieną su savo mokytojais atliko per tą laiką išmokytą programą, padirguotą M. K. Čiurlionio gimnazijos mokytojo Pr. Stepanovo.

Muz. Stasio Vainiūno (1909-1982) namai-kultūros židynis atidaryti Vilniaus centre, Goštauto gatvėje, kur žymusis kompozitorius, pianistas bei pedagogas gyveno iki mirties. Namuose įrengta kamerinė salė, kurioje stovi ankščiau kompozitoriui Juozui Gruodžiui priklausęs fortepijonas. Namų atidarymo iškilmės š.m. birželio 15 d. koncertavo vėlonies dukros pianistė Birutė ir smuikininkė Audronė Vainiūnaitės, vaikaitė Monika Vasiliauskaitė. Muz. S. Vainiūno namai nebus vien tik memorialinis muziejus, bet ir kūrybinio bendravimo centras. Taipgi jie turėtų tapti ir lietuvių bei latvių muzikos ryšių plėtojimo centru, nes S. Vainiūnas gimė ir jaunystę praleido Rygoje. Namų atidarymo iškilmėse dalyvavo Latvijos muzikos akademijos profesorius Maris Švinka. Stasys Vainiūnas muzikos pradėjo mokytis būdamas 8 metų. Pirmojo pasaulinio karo metu gyveno Smolenske, kur jau reikiškė kaip pianistas. 1928 m. grįžo Rygon ir stėjo į konservatoriją, kurioje baigė kompozicijos klasę gaudamas Lietuvos švietimo ministerijos pašalpą. Pianistų konkurse Vienoje laimėjo laureato diplomą. Ten 1935 m. tobulinosi fortepijono ir kompozicijos klasėse. Po metų Kaune surengė koncertą labai sudomindamas Lietuvos muzikus. Muziką dėstė Klaipėdoje, Šiauliuose ir Kauno konservatorijoje. Po karo dirbo Vilniaus konservatorijoje vadovaudamas fortepijono klasei. Kaip kompozitorius išryškėjo naujojo kūrinių ir paliko didelį muzikinės kūrybos kraitį. Snk.

SPORTAS

Kanados lietuvių sportininkų delegacija Lietuvos prezidentūroje, įteikusi prezidentui savo sportinę aprangą. Iš kairės: R. Kuliavas, A. Čygas, M. Leknickas, prezidentas V. Adamkus

Kanados sportininkai Lietuvoje

Jau praėjo beveik du mėnesiai nuo II LTO ir VI PLSŽ įvykių 1998 m. birželio mėnesį Lietuvoje. Tai buvo didelė ir graži šventė, kurioje dalyvavo lietuvių sportininkai iš 17 pasaulio valstybių. Džiugu pranešti, kad viena iš didžiausių dalyvių skaičių buvo Kanados delegacija. Atidarymo metu mūsų delegacijos uniforma dar labiau išsiskyrė iš visų dalyvaujančių delegacijų tarpo: ROOTS bendrovės kepurės, kurias turėjo Kanados olimpiečiai Naganėje, juodi marškiniai su klevo lapu ant apykaklės, didžiuliai skėčiai su Kanados vėliavos simbolika ir žiūrovams metami suvenyrai "Frisbies" (mėtymo lėkštės).

Atidarymo iškilmė vyko Kaune. Lietuvos respublikos prezidentas V. Adamkus oficialiai atidarė olimpiadą ir žaidynes. I-ą PLSŽ, kurios įvyko 1978 m. Toronte, vėliavą nešė torontiečiai – ŠALFAS-gos vicepirmininkas M. Leknickas, "Aušros" klubo atstovė I. Smalenskienė ir plaukikė R. Jotautaitė. Hamiltono sporto klubo "Kovas" pirmininkas A. Šeštokas buvo VI PLSŽ vėliavos nešėjų tarpe.

II LTO Kanadai atstovavo tik du sportininkai. Tai sesuo bei brolis Rebeka ir Mykolas Jotautai. Abu jie dalyvavo plaukymo varžybose ir pasiekė gerų rezultatų. Rebeka dalyvavo 4 rungtyse ir iškovojo du medalius. Plaukdama 400 m laisvu stiliumi distancijoje baigė pirmoji ir iškovojo aukso medalį, o perpus trumpesniame nuotolyje, 200 m laisvu stiliumi, laimėjo sidabro medalį. Mykolas dalyvavo taip pat 4 rungtyse ir laimėjo vieną sidabro medalį plaukdamas 100 m peteliške.

Iš mūsų delegacijos II LTO dalyvavo tik du sportininkai. Paskutinių metų dėl traumų iširo irkluočių valtis. Atsisakius dalyvauti ke liams pagrindiniams krepšininkams, nebuvo sukomplektuota vyrų krepšinio rinktinė.

Žymiai didesnis mūsų sportininkų būrys dalyvavo VI PLSŽ. Šaunusiai pasirodė Toronto "Aušros" krepšinio jaunių komanda, kuriai vadovavo treneris S. Ignatavičius. Laimėjo visus susitikimus "Aušros" krepšininkai iškovojo pirmąją vietą jaunių A klasėje. Tai didelis šios komandos ir trenerio S. Ignatavičiaus laimėjimas. Šis treneris suorganizavo komandą "Lokys", kuri prieš porą metų dalyvavo V PLSŽ ir užėmė III vietą. I

šią kelionę su treneriu S. Ignatavičiumi leidosi še krepšininkai: T. Skrinkas, A. Ignatavičius, S. Kuliavas, P. Leknickas, R. Rupf, Z. Stankus, M. Valaitis, T. Linka, M. Petravičius, A. Ragauskas, S. Bendoraitis, E. Bendoraitis. Hamiltono "Kovo" krepšininkai dalyvavo jaunių B klasės varžybose ir užėmė IV vietą. Dramatiškoje kovoje dėl trečios vietos turėjo nusileisti Jonišio krepšininkams. Komandai vadovavo treneriai R. Kybartas ir A. Antanaitis.

Torontietis L. Balaišis ir hamiltonietis J. Tatti dalyvavo bendroje ŠALFAS-gos krepšinio komandoje, kurios pagrindą sudarė Čikagos krepšininkai. Jie užėmė V vietą baiginiame 8 komandų žaidime. Turnyre dalyvavo daugiau negu 24 komandos.

Šauniai pasirodė mūsų veteranai A. Saunoris ir A. Budininkas, dalyvavdami teniso varžybose. A. Saunoris vienetų turnyre 70 metų ir virš pralaimėjo tik baigminį susitikimą ir iškovojo antrąją vietą. A. Budininkas 65-69 metų grupėje laimėjo trečiąją vietą.

I šaudymo varžybas atvyko 4 šauliai iš Kanados. Tai A. Šimkevičius, K. Deksnys, A. Mackevičius ir V. Verbieckas. Geriausiai pasirodė Antanas Šimkevičius, kuris veteranų klasėje dublete iškovojo pirmąją vietą.

Idomus buvo kėglavimo turnyras. Organizatoriai, galima sakyti, tikrai persistengė. Turnyras prasidėjo 10 val. šeštadienį rytė ir baigėsi 3 val. iš ryto sekmadienį. Be to, patys kėgliai takai, tikrai, tiesiam nepasizymėjo. Mūsų komandai atstovavo V. Juzukonytė, A. Pleinytė, I. Smalenskienė ir R. Čygenė, kurios moterų grupėje pateko į pirmąjį dešimtuką, D. Danaitytė, L. Jaglowitz, J. Juzukonis, R. Kuliavas, A. Janeliūnas ir A. Juzukonis.

Žaidinių metu buvo surengtas Pasaulio lietuvių sporto forumas, kuriame dalyvavo Lietuvos sporto vadovai ir po 2 atstovus II LTO ir VI PLSŽ dalyvaujančių šalių. Forume vienbalsiai buvo nutarta, kad sekanti Tautinė olimpiada įvyks 2002 metais Lietuvoje. Varžybos bus vykdomos pagal amžiaus grupes ir profesionalumo lygį.

Idomu pažymėti, kad prezidentas V. Adamkus suruošė priėmimą prezidentūroje visų delegacijų vadovams. Visi gavo po kelias minutes laiko pabendrauti ir pasišnekėti su prezidentu. Mūsų atstovai įteikė prezidentui Kanados delegacijos uniformą.

Apibendrinant mūsų delegacijos pasirodymą galima vertinti gerai. Buvo iškovoti visų spalvų medaliai ir II LTO ir VI PLSŽ. Blogas varžybų laikas neleidė sudaryti pilnos komandos. Į šią problemą Lietuvos sporto vadovai pažadėjo ateityje atkreipti dėmesį.

Buvo kai kurių organizacinių trūkumų ir problemų. Šios problemos buvo aptartos žaidinių posėdyje, kuriuose dalyvavo ir Kanados atstovai. Tikimės, kad ateityje tų problemų nebus.

Organizacinio išvykos komiteto vardu dėkojame Toronto Prisiėlimo ir "Paramos" bankeliams už suteiktą finansinę paramą ir visiems, kurie prisidėjo organizuojant ir planuojant šią išvyką.

Organizacinis išvykos komitetas

Lengvosios atletikos pirmenybės

Budapešte įvyko Europos lengvosios atletikos pirmenybės, kurias laimėjo D. Britanija, nugalėjusi Vokietiją, Rusiją ir kitas valstybes. Nepaisėk ir Lietuvos atstovams, nes jie šiemet į Vilnių atvežė tik vieną bronzos medalį, kai tuo tarpu praeitais metais pasaulinėse pirmenybėse Graikijos sostinėje lietuviai Gedimino miestą papuošė vienu sidabro ir vienu bronzos medaliu, kartu su Graikija pasidalindami 29-tą vietą pasauliui.

Dvi Vokietijos televizijos stotys ir "Eurosport" kanalas rodė pirmenybes, ne vieną kartą matant "Litauen" užrašą, kartojant Lietuvos vardą. Mačiau Visockaitę 100 m bėgime, tačiau su 11,5 sek. laiku nebuvo vilties patekti į ketvirtąją, taip pat nebuvo vilčių ieties metime Lietuvos meistrui Jurašui ir Ramanauskaičiai, šuolio į aukštį N. Žilinskienei. Tad visą dėmesį atkreipiau į disklininką Virgilijų Alekną bei septynkovę R. Nazarovienę. Tose dviejose varžybose ir buvo daugiausia minimas Lietuvos vardas, nes kova dėl medalių septynkovėje vyko tarp D. Britanijos atstovės D. Lewis, lenkės U. Vlodarčik, gudės N. Sazanovič ir Lietuvos atstovės R. Nazarovienės. Gaila, nes bronzos medalis (o gal net sidabro!) tiesiog išlydo" iš R. Nazarovienės rankų (vokietis komentatorius pareiškė, kad "Litauerin" yra ištęjęs už esto ir išlaiko visą šeimą), nes tas kūlirtumas buvo toks: A. Lewis – 6559 tšk., U. Vlodarčik – 6460 tšk., gudė N. Sazanovič – 6410 tšk. ir R. Nazarovienė – 6394 tšk. Skirtumas tarp Lietuvos atstovės ir Gudijos tik 16 tšk! Tas skirtumas galėjo būti įveiktas pvz. bėgime, šuolyje ir tolį ar ieties metime. Deja, nuo paskutinio metimo Remigijai atsakė, laikydamas kaire ranka aprištą dešinės rankos alkūnę. Spėjau, kad R. Nazarovienė susižeidė.

Prez. V. Adamkaus asmens sargybinis Virgilijus Alekna jau ketletą kartų buvo įveikęs pasaulio meistrų vokietį L. Riedl. Deja, ši kartą lietuvis turėjo nusileisti ir antram vokietui. Mūsų šiki šešto metimo buvo antras, kai Schulte paskutiniu metu aplenkė vilnietį tik 53 cm! Stiprus, priešinąs vėjas, tiesiog kirsdavo diską žemyn, tad apie 69 m. metimą negalėjo būti jokios kalbos aštuonioms baigmės dalyviams. I baigmę nepateko ir Kidykas. Vokietis vilnietį pavadino geru, pasaulinio masto metiku, tačiau tai lietuvių praetis istorija.

Vokiečiai prieš vėją surado "vaistus", skraidindami diską daugiau į aikštės vidurį, arba į dešinę aikštę pažymėtą ribą. Deja, V. Alekna nepavyko įveikti šios meteorologinės kliūtis, tad pagerbime – medalių ietkime jo veidas buvo liūdnas. Manding, šalia dviejų Vokietijos vėliavų, ant vieno stiebo plėvė savo ir Lietuvos. O taip norėjosi išgirsti vietos Vokietijos mūsų tėvynės himną!

Mūsų kaimynė Latvija laimėjo sidabro medalį, o Estija pasipuošė auksiniu, laimint jį dešimtkovėje E. Nooliui. Tokiu būdu Estija buvo 15-ta, Latvija 19-ta, Lietuva kartu su Austrija, Olandija ir Norvegija, Europos valstybių tarpe užėmė 23-čią vietą. Vokietijos televizijos komentatorius Latvijos atstovus ne kartą pavadino... lietuviais.

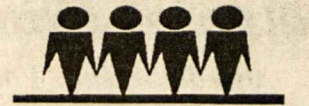
K. Baronas

Skautų veikla

• VIII-ji Tautinė stovykla rugpjūčio 8-21 d. Treasure Valley, Paxton, MA praėjo labai sėkmingai. Didelis būrys Toronto skautų-čių galėjo joje dalyvauti geriems rėmėjams prisidėjus prie kelionės išlaidų. Išvyką į stovyklą parėmė: "Vilniaus" rūmų pensininkų valdyba, kredito kooperatyvas "Parama", Prisiėlimo parapijos kredito kooperatyvas, Kanados lietuvių fondas, skautų tėvų komitetas ir M. Panavas. Iš viso Tautinėje stovykloje stovyklavo daugiau kaip 600 skautų-čių. Buvo jų tarpe atstovai iš Anglijos, Australijos ir Brazilijos.

• Prieš išvykdam į VIII-ją Tautinę stovyklą, atlikę sk. vėčių būdėmė ir egzaminus, sk. vėčių žodį davė St. Kuliavas ir P. Leknickas; prityrusių skautų žodį – J. Didžbalis, M. Marijošius, P. Marijošius, A. Povilaitis, J. Simonėlis, D. Sonda, A. Rusinas; skautės žodė – Vilija Hakala. F.M.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

AKTYVAI per 109 milijonus dolerių

MOKA:

4.25% už 30-89 dienų term. indėlius
4.25% už 90-179 dienų term. indėlius
4.50% už 180-364 dienų term. indėlius
4.75% už 1 m. term. indėlius
5.00% už 2 m. term. indėlius
5.00% už 3 m. term. indėlius
5.00% už 4 m. term. indėlius
5.25% už 5 m. term. indėlius
4.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.
5.00% už 1 m. GIC invest. pažym.
5.25% už 2 m. GIC invest. pažym.
5.25% už 3 m. GIC invest. pažym.
5.25% už 4 m. GIC invest. pažym.
5.50% už 5 m. GIC invest. pažym.
3.50% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)

5.00% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
5.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
5.25% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
5.25% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.
5.50% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.
3.50% už OHOSP (variable rate)
2.00% už taupymo sąsk. (gyv. drauda)
2.00% kasd. pal. čekių sąsk.
4.75% už JAV dol. 1 m. GIC
2.75% už JAV dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)

IMA:

už asmenines paskolas nuo.....8.00%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)
1 metų.....7.15%
2 metų.....7.25%
3 metų.....7.25%
4 metų.....7.25%
5 metų.....7.25%

su keičiamu nuosimčiu.....6.55%

Duodame:

– asmenines paskolas iki \$250,000;
– mortgicijus iki 95% įkainoto turto;
– riboto kredito paskolas (Line of Credit) ir
– komercinius mortgicijus

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės elgoje

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santaupų dydį iki \$2,000.
Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.
Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų.
Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antr., ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniai nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6
Telefonas: 416 532-1149
Etobicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8
Telefonas: 416 207-9239

PRISIĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniai nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniai nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniai nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniai nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 58 milijonus dolerių

MOKA UŽ:
90-179 d. term. ind. 4.25%
180-364 d. term. ind. 4.50%
1 metų term. indėlius 4.75%
2 metų term. indėlius 5.00%
3 metų term. indėlius 5.00%
4 metų term. indėlius 5.00%
5 metų term. indėlius 5.25%
1 metų GIC-mėn. palūk. 4.50%
1 metų GIC-met. palūk. 5.25%
2 metų GIC-met. palūk. 5.25%
3 metų GIC-met. palūk. 5.25%
4 metų GIC-met. palūk. 5.25%
5 metų GIC-met. palūk. 5.50%
RRSP, RRIF ir OHOSP 3.50%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 5.00%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 5.25%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 5.25%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind. 5.25%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind. 5.30%
Taupomąją sąskaitą 2.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk. 2.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. 2.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk. 2.75%

IMA UŽ:
Asmenines paskolas nuo 8.00%
Sutarties paskolas nuo 8.00%
Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 7.15%
2 metų 7.25%
3 metų 7.25%
4 metų 7.25%
5 metų 7.25%
Su keičiamu nuosimčiu
1, 2, 3 metų 6.55%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santapus laikomas čekių ir taupymo sąskaitose. Duodame komercinius mortgicijus iki \$725,000.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės (iki \$250,000). Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Nėname mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai "INTERAC-PLUS" kortelė

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING

Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

- ELEKTROS INSTALIJAS
- VĖSIMO SISTEMAS
- ŠALDYTVUVUS
- SKALBIMO MAŠINAS
- ELEKTRINES PLYTELES
- DŽIOVINTUVUS
- KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti Vytui tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronte.
Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION AIR CONDITIONING AND HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrinės šildymo ir A/C sistemos
- Skalavimo mašinas, džiovintuvus
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Indų plovimo mašinas, viryklas
- Šaldymo sistemos, šaldytuvus

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

Skambinti R. Jareckui

tel. 416 370-3539 arba 416 740-9650 Toronte
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

ROCK OF EUROPE INC. GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTUOJA

(416) 232-1250

83 SIX POINT ROAD
(I PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

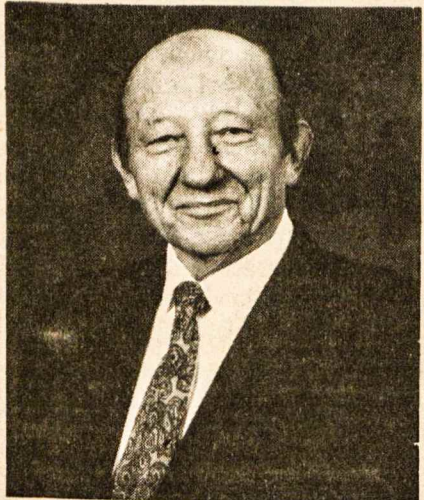
Gavęs "Associate Broker" leidimą, dabar galėsiu dar geriau patarnauti savo tautiečiams. Dėl sąžiningo ir profesinio patarnavimo parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybes prašau skambinti

TEODORUS STANULIUS, B.A.

Associate Broker

Tel. 416 769-1616; namų 416 231-4937; nešiojamas 416 879-4937; faksas 416 769-1524.
RE/MAX WEST REALTY Inc., 1678 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A9, 100 metrų į rytus nuo Toronto pensininkų klubo "Vilnius Manor".

NEMOKAMAS namų įvertinimas

Turner & Porter

LAI DOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus) vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

- * Kelionės į Lietuvą * Kelionės į šilto krašto * Draudą *
- * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas ir namus per vieną parą) *
- * Dokumentų vertimą * Išskirtinių sutvarkymą ir išsiuntimą *
- * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems *
- * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas *

Kreipkitės visomis darbo dienomis

TEL: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

SMITH MONUMENT CO. LTD.

- (nuo 1919 metų)
- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Queen Travel
International Ltd

133 Roncesvalles Ave.,
TORONTO, Ont. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Į LIETUVĄ KELIONES paruošiu ne tik iš Toronto, bet ir iš kitų, kad ir tolimiausių Kanados vietovių. Geriausias kainos šiuo metu yra skrendant AIR CANADA ir LIETUVOS AVIALINIJOS bendrai sudarytomis trasomis per Paryžių, Londoną arba Frankfurtą

Spalio 9 ruošiam 12 dienų kelionę į Kaliforniją, Arizoną, Nevadą – \$1750.00
Lapkričio 5 – 12 dienų į Šventąją Žemę – \$1999.00

Pas mane atvažiuoti nėra būtina – keliones sutvarkau paskambinus telefonu. Bilietus pristatau EXPRESS paštu. Asmeniškai su manimi susitikti QUEEN TRAVEL įstaigoje galite trečiadieniais tarp 11 v.r. ir 5 v.v. arba kitu Jums tinkamu laiku, iš anksto susitarus. Reikalui esant atvažiuoju į jūsų namus.

Rugsėjo 13-30 d.d. atostogauju. Skubiais kelių reikalais skambinkite Marijai aukščiau nurodytu telefonu.

ALGIS MEDELIS

MEDELIS CONSULTING

45 Forest Heights Str., Whitby, Ont. L1R 1T7
Tel. 1-905-666-9086 FAX 1-905-666-9183
ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atliekiamos Jūsų gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINEMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIETIŠKUS DOLERIUS. G A R A N T U O T A !

Praeities santaupos dabarties vargšams

Tokia antraštė "TŽ" 1998 m. 17 nr. buvo išspausdintas kun. K. J. Ambraso, SJ, straipsnis apie Miami lietuvių klubą. Jame yra daug netikslumų, kuriuos reikia atitaisyti. Aš, Elena Jonušienė, besidarbuojanti tame klube pirmininkė ir kitoje pareigose, jaučiu pareigą tai padaryti.

1. Minėjame straipsnyje miniama A. Juknevičiaus parašyta knygelė apie Miami lietuvių klubo praeitį bei 40 metų veiklą, redaguotą Pauliaus Leono. Toji knygelė klubo valdybos ir narių susirinkimo buvo suspenduota kaip pilna netikslumų. P. Leonas pažadėjo ją sudegtinti. Išliko tik keletas egzempliorių. Vienas jų yra pas mane.

2. Prano Mockaus įnašas klubui neginčijamas. Jo testamentas sąžiningai vykdomas. Palaikai laikomi klubo patalpose. Kai klubo pastatas bus parduotas, jie bus perkelti į kapines.

3. Straipsnyje rašoma apie dr. Birutę Pautientę, kuri 1991 m. kitataučių parapijoje surinkusi 15.000 dol. Ta suma buvusi paaudota Lietuvai. B. Pautientė tada buvo nauja narė, įstoijusi kluban vos prieš porą metų ir jokių aukų klubui negalėjo surinkti (gal ji kada nors kitur rinko aukas, to nežinau). Tuomet aš buvau klubo pirmininkė ir žinau, kad ji nė vieno cento klubui nepaaukojo, jokių parengimų neruošė.

4. Straipsnio autorius graudena mus, ragindamas telkti paramą dabartinei Lietuvai, kuriai tokia parama dabar labiau reikalinga nei prieš 5 ar 15 metų. Tai nereikalingas graudinimas. Mes telkėme paramą tėvynei Lietuvai ne 5 ar 15 metų, o daugiau kaip 50 metų. Buvę sutelkti milijonai dolerių. Lietuvai, atgavusiai nepriklausomybę, šalpa telkiama dar stropiau įvairiais būdais. Tai daro senieji ateiviai.

Naujieji ateiviai, kurių nemažai yra ir Floridoje, nieko neaukoja. Jie kala dolerius ir nė negalvoja aukoti Lietuvai.

5. Straipsnio autorius pataria klubui turimas lėšas perduoti Lietuvos vargšams, nelaukti, kol ateis nauji nariai ir išsidalins klubo turtą. Tasai autorius turėtų žinoti, kad Miami lietuvių klubas yra oficiali organizacija, įregistruota valdžios įstaigoje 1945 m. ir turi savo nuostatus, liečiančius turto likvidavimą laikui atėjus.

6. Nepasaptis, kad Miami lietuvių klubo pastatas jau parduodamas, nes nėra kitos išeities. Pastatui išlaikyti metams reikia 10.000-12.000 dolerių, kurių klubo vadovybė nebepali sutelkti. Prieš 50 metų buvo 400 narių, dabar nėra nė 50 aktyvių. Pastatą parduos klubo veikla bus tęsiama toliau, laikantis savo nuostatų pagal esamas galimybes.

7. Straipsnio autorius nurodo mums ką šelpti. Mes gerai žinome, ką ir kaip šelpti. 1992 m. vysk. J. Žemaitis pašventino kartinį akmenį "Vaiko tėviškės namų". Dalyvavau toje iškilmėje. 1995 m. susitikau su "Vaiko tėviškės namų" organizatoriumi mons. V. Kazlauskui ir gerai žinau jo poreikius. Taip pat žinome ir apie misijonieriaus kun. H. Sulco darbus. Miami lietuvių minėtus darbus yra dosniai parėmę.

Baigiant reikia pabrėžti, kad šalpos srityje dosniai reiškiasi ne tik Miami lietuvių klubo nariai, bet ir visos pietinės Floridos lietuviai.

Pas. Elena Jonušienė, pirmininkavusi Miami lietuvių klubui 11 metų, klubo narė nuo 1973 m. Red. pastaba. Šis rašinys yra santrauka ilgo aiškinimo, nes nebuvu įmanoma jį panaudoti išsiai. Trumpinant stengtasi perduoti pagrindines autorės mintis.

Toronto "Aušros" klubo krepšinio žaidėjai, dalyvavę Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse 1998 m. vasarą Lietuvoje atidarymo metu. Iš kairės: P. Leknickas, A. Ignatavičius, T. Skrinskas, S. Kuliavas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

rinkoje. Kontrolė, įvesta vakarų pasaulyje tuoj po Antrojo karo, tapo nuimta septintame dešimtmetyje ir dabar pinigų makleriai žaibiškai greitai operuoja visose pasaulio rinkose, praktiškai visai nekontroliuojami. Ji galvoja, kad uždėjus net mažą, sakykim 0.1%, pinigų keitimo mokestį sulėtintų pasaulinę spekuliaciją pinigais ir būtų mažiau tos rinkos svyravimų.

TSE, Toronto akcijų birža, kaip ir Kanados doleris, pergyvena krizę. Jau rugpjūčio 31 dieną TSE300 akcijų paketas net tik kad prarado visą šių metų "uždarbį", bet nukrito 1100 taškų žemiau sausio 2 dienos lygio. Daugelio net ir stiprių bendrovių (ypač tų, kurios kokių nors būdu siejasi su Azija, Pietų Amerika ar Rusija) akcijų kainos paskutinėmis savaitėmis krito gana smarkiai. Panašią krizę pergyvena ir kitos akcijų biržos, kaip Niujorko, Honkongo ar Tokijo. Todėl gal ir vėrti tikėti mūsų ministerio pirmininko raginimu nesijaudinti, nepulti į paniką, nes Kanada šios pasaulinės ekonominės krizės metu nedaug ką gali daryti. Kanados ekonominiai rodikliai yra geri (arba bent neblogi), o pasaulinė krizė su laiku kaip nors išsispręs.

Viešelių rūsčių ("road rage") paskutiniu metu susirūpino ir Toronto policija. Jau nemažai baudų buvę išdalinta už per daug agresyvių vairavimų, bet tarp rugsėjo 8 ir 30 dienos Toronto policija imsis rimtos veiklos sustabdyti šį kenksmingą elgesį. Atrodo, kad amžinai skubančius nervingus vairuotojus suerzina ir maži dalykai, kaip špygos per automobilio langelį parodymas. Toks "kelių rūstis" jau spėjo persimesti ir į "oro rūstį". Neseniai vienas torontietis buvo suimtas kitoj pusėj Atlanto, kai užsūrūstino lėktuve ant patarnautojos negavęs dar vienos alkoholinio gėrimo porcijos – net kelių vyrų reikėjo, kad jį sutramdytų ir supančiottų. Pasirodo, kad didesnių ar mažesnių rūsčių išpuolių Kanados lėktuvuose pasitaikė jau daugiau kaip 100 atvejų tik šiais metais.

Medicinos tyrimų rezultatai dažnai būna klaidingi ir net melagingi. Kanadietis epidemilogas David Moher, dirbantis Children's Hospital of Eastern Ontario Research Institute, peržiūrėjęs 127 projektų aprašymus, pastebėjo, kad 85% projektų buvo neteisingai atlikti, netobulai parenkant ar panaudojant netinkamus metodus.

Gerai, kad Lietuvoje miesto žmonės turi dar gyvą ryšį su kaimu. Gamta yra didžiausias vaistas. Ji reikalinga ir kūdikiui, ir senam. Be to, yra gražus paprotys lankyti gimines, artimuosius, pažįstamus laisvom nuo darbo dienom. Tai irgi sielos penas. Reikia išmokyti blaiviau gyventi, mažiau bus ašarų ir ligų...

Lietuvos skautų sąjungos tautinės stovyklos dalyvės ir dalyviai su vėliavomis žygiuoja paradinėje iškilmėje 1998 m. vasarą. Stovykloje dalyvavo ir skautės bei skautai iš Š. Amerikos

dojant tyrimams pacientus, o klinikiniai gydymų rezultatai, aprašyti kaip "stebėtini laimėjimai medicinos srityje", būna perdėti 30 ar net 50-čiu nuosimčių. Paskelbęs tuos savo duomenis britų medicinos žurnale "The Lancet" jis skatino kuo greičiau nustatyti medicinos tyrimus tvarkančius standartus ir griežtai tikrinti paskelbtus rezultatus. Tarptautinė medicinos žinovų komisija, D. Moher teigimų paveikta, jau pradėjo darbą medicinos tyrimų ir klinikinų bandymų standartų srityje.

Ontario mokytojai grąšina streikais. Kadangi mokslo metai prasideda skirtingu laiku (tarp 1 ir 8 rugsėjo) įvairiose Ontario vietovėse, sunku dar pasakyti, kas ir kur streikuoja, o kur tik grąšinama streikuoti. Tačiau jau aišku, kad Toronto, Halton ir Peel valsčiuose viešųjų ir katalikiškų mokyklų bei gimnazijų mokytojų unijos yra jau gavę streiko mandatą iš savo narių. Derybos su mokyklų tarybomis, kurios neseniai buvo teritoriskai pertvarkytos, vis dar vyksta.

Atidarant anglų kalbos kursų mokytojų Lietuvoje 1998 m. vasarą. Dėstytojų tarpe buvo ir Kanados lietuvių. Iš dešinės – KLB pirmininkas A. VAIČIŪNAS, I. ROSS ir kt.

Pasaulio lenkų gydytojų kongresas Lietuvoje

Teko nustepti pamačius Čikagos lenkų dienraštyje korespondenciją iš Vilniaus apie tam mieste įvykusį Pasaulio lenkų kongresą. Pridėta ir spalvota dalyvių nuotrauka (apie 40 žmonių) prie Aušros Vartų.

Šis ilgas pranešimas buvo išspausdintas "Dziennik Zwiazkowy" (angliškai vadinamas "Polish Daily News") liepos 31 d. savaitgalio laidoje. Jis pradėtas pirmame puslapyje ir baigiamas ketvirtajame dienraščio puslapyje. Autorius – du daktarus turintis Henryk Z. Roztoczynski.

Pradžioje pateikiama statistinių duomenų apie pačią Pasaulio lenkų gydytojų sąjungą, jos buvusias ir būsimas kongresus. Pridedamas organizacinio komiteto penkių asmenų sąrašas, kuriame yra vilnietė dr. Bronisława Siwicka ir čikagietis dr. Jozef Mazurek, gydytojai iš Lenkijos. Atrodo, kad tai gana stipri gydytojų organizacija, kuri, be profesinių tikslų, turi ir politinių.

Tai galima suprasti pagal kongresų rengimo vietas, kurios kelia įtarimą. Jeigu šis kongresas buvo surengtas Vilniuje, tai sekantis – 1999-aisiais įvyks Lvoje, kuris, kaip žinome, yra Ukrainoje. Tiek vieną, tiek kitą miestą gana daug lenkų aktyvistų laiko "sava" teritorija, ir tai dažnai viešai deklaruoja, laukdami progos šiuos miestus

"Artimos šiaurės" rajono Parry Sound gimnazijų mokytojai ir taryba jau susitarė ir kituose rajonuose siūloma susitarti jų sąlygomis: mokytojai klasėse praleis, kaip ir anksčiau, tik 1200 minučių per savaitę. Tai prieštarauja švietimo ministerijos instrukcijai "Bill160", kur reikalaujama, kad klasėse mokytojai praleistų 1250 minučių per savaitę (kaip ir kitose Kanados provincijose). Idomu, kad mokytojai kaip profesionalai, sako, si, kad jiems svarbu tik mokinių gerovė, bet derybose su Ontario valdžia ir mokyklų tarybomis kažkodėl minimi tik pinigai ir stengiamasi išsūpinti, kad kuo mažiau valandų tektų praleisti su mokiniais klasėse.

Kanadietis karys iš Naujosios Škotijos, tarnavęs ŠAS taikdaryų dalinyje, žuvo Bosnijoje, kai jo šarvuotas automobilis nuvažiavo nuo kelio į įkrito į kalnų tarpekį. Kiti du kanadiečiai buvo sužeisti toje pačioje eismo nelaimėje. Tai bene 16-tas Kanados taikdarys paaukojęs savo gyvybę Jugoslavijos "skyrybų" žiaurumui tvarkant. Lietuva ten kadaise irgi prarado vieną karį, tarnavusį lietuvių taikdaryų kuopoje. G. K.

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas
♦ 25 metai namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416 532-5893
Nemokamas namų įvertinimas

RUBY REAL ESTATE LTD.
27 John Street (2nd Floor),
Toronto (Weston), Ont. M9N 1J4
♦ MLS skelbimas
♦ Komisas 3½%
♦ Toronto Real Estate Board narys
Victor Rudinskas, Broker Tel.: 416 249-7829

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: 905 271-7171**
Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių Namus)
Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai
Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.
Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.
Dr. O. ELVIKIS, D.D.S.
Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)
Telefonas
2373 Bloor Street West 416 763-5677
(Prie Jane St.)

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B.Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P.Eng.
Tel. 416 240-0594
27 John St., Second Floor
Weston, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence ir Weston Rd.)
Lengvai pasiekiamas autobusu
nr. 79 (Scarlett Road) nuo
Runnymede požeminio stoties.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

CMD INSURANCE SERVICES INC.
Dėl visų rūšių draudos, taip pat naujos automobilio ir namų draudos bei jau apdraustų automobilio ir namų draudos reikalais kreiptis į Rimą Drešerį: dėl visų komercinių draudų – į Ričardą Drešerį.
1945 Dundas St. E., Suite 215, Mississauga, Ontario, L4X 2T8
Tel. 905 624-4866, 1-800-665-3406
FAX 905 624-8238
CMD Insurance Services Inc.

Nekilnojamas turtas. Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Rick Drešerį
Tel. 416 233-3334
DRESHER Real Estate Ltd.

Patarnavimas - greitas ir tikslus!
V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA - INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse 1998 m. vasarą Lietuvoje nešę 1978 metų PLSŽ vėliavą (I-os žaidynės 1978 m. įvyko Toronte). Iš kairės: I. Smalenskienė, M. Leknickas, R. Jotautaitė

Didžiųjų įvykių išvakarėse

(Atkelta iš 5-to psl.)

galimybės tapti mokytais, dorais piliečiais, sukurti gražias lietuviškas šeimas, o nuėjo šunkeliais: juos praeitį narkotikai, alkoholis, seksas.

Į tokį kelią, patys to nenorėdami, juos pastūmėjo tėvai, kurių mąstysena buvo klaidinga. Jie galvojo: patys vargome, dirbome, tegu nors vaikai pagyvena lengviau, linksniau, nerūpestingiau. Jų atžalos augo be pareigų, lepinamos, popinamos ir įprato iš gyvenimo vien tik imti, nieko jam neduodant. Jų dvasiškais reikalais niekas nesirūpino, o kūnai šių jaunuolių reikalavo vis daugiau ir daugiau. Narkotikai, alkoholis, seksas, vėnerinės ligos juos negailestingai luošino. Neišpasakytas tėvų skausmas, pražuvę gyvenimai...

Prisimenu vieną motiną, kuri pratrūko balsu raudoti mano kabinete. Vienintelis sūnus, teisės fakulteto studentas – beviltiškas narkomanas. Namai turtingi, pilni brangių daiktų. Abu tėvai užima aukštas pareigas. "Ir kam aš taip lepinu jį?" – raudėjo moteris, – pasidariau beveik dešimt abortų, kad tik jį vieną galėčiau viskuo aprūpinti... Geriau būčiau visus gimdžius, tai juodos duonos pavalgę, pavargę būtų į žmones išėję..."

SPACESTUDIO
PRINTING
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimco Ave., Toronto Ont., M8V 1R3
Savininkas Jurgis Kuliesius

Lietuvos skautų sąjungos tautinės stovyklos dalyvės ir dalyviai su vėliavomis žygiuoja paradinėje iškilmėje 1998 m. vasarą. Stovykloje dalyvavo ir skautės bei skautai iš Š. Amerikos

TORONTONT

Anapilio žinios

– Vaikų choras „Angeliukai“ po vasaros atostogų renkasi rugsėjo 13, sekmadienį, 9.30 v.r. į Mišias ir repeticiją. Kviečiame naujus narius.

– Parapijos choras po vasaros atostogų renkasi į pirmąją repeticiją rugsėjo 13, sekmadienį, 10 val. ryto. Kviečiame visi buvusieji choristai ir nauji asmenys įsijungti į choro eiles ir bendrai garbinti Dievą giesmėmis.

– Rugsėjo 27, sekmadienį, švęsimė savo parapijos gyvavimo 70 m. sukaktį. Prieš iškilmingąsias pamaldas, 2.30 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje bus religinis koncertas. Iškilmingos Mišios, atnašaujamos vysk. Pauliaus Baltakio, OFM, ir suvažiavusių kunigų, bus 3 val. po pietų. Mišių metu bus šveninama parapijos vėliava. Po Mišių bus eina į Šv. Jono lietuvių kapines ir Kryžių kalnelyje bus šventinamas mūsų parapijos sukaktuvinis kryžius bei meldžiamasi prie a.a. kun. Petro Ažubalio kapo. Paskui 5 v.p.p. Anapilio salėje bus vaišės, pradedamos koncertu. Iškilmių proga išleidžiamas parapijos sukaktuvinis leidinys, kuriame bus apžvelgta visa parapijos praeitis. Leidiniui ir visiems užsimotiems šventės renginiams reikia lėšų. Prašome šventei skiriamas aukas išrašyti parapijos vardu su nurodymu „Parapijos šventei“.

– Anapilio knygyne galima įsigyti Antrosios pasaulio lietuvių dainų šventės ir koncerto „Dainų dainelė“ vaizdajuosčių. Be to, knygyne gauta žurnalo „Tremtinys“ nr. 29 ir žurnalo „Virtuvė“ nr. 9, kuriame daug puikių receptų.

– Vaikų chorės „Angeliukai“ parapijos 70-mečio proga pradėjo giesmių įrašą, kuris bus baigtas rugsėjo mėnesi. Turimų santuopų ne užteks padengti numatomoms išlaidoms. Todėl chorės kreipiasi į visus, prašydamas paramos. Paaukojusieji \$100 ar daugiau bus įrašomi į mecenatų sąrašą. Norintieji gauti už aukas atleidimą nuo valstybinių mokesčių, prašomi čekius išrašyti parapijos vardu su nurodymu, kad tai „Angeliukams“.

– Parapijoje yra gauta 20 egzempliorių rugsėjo ir spalio mėnesiams skirtų mąstymų knygelę „Žodis tarp mūsų“. Knygelės kaina \$4. Knygelės platina V. Dalindienė. – Mišios rugsėjo 12, sekmadienį, Delhi Šv. Kazimiero šventovėje 6 v.v.; Mišios rugsėjo 13, sekmadienį: Lietuvos kankinių šventovėje 9.30 v.r. už a.a. Reginą ir Adolfą Klemką, Vytautą Gvazdaitį ir Sidaravičių šeimą; 11 v.r. už parapiją; Vasačo Gerojo Ganytojo šventovėje 10 v.r. už a.a. Feliksą Noreiką.

Išganytojo parapijos žinios

– Ši sekmadienį, rugsėjo 13, 9.30 v. ryto – pamaldos bei sekmadienio mokykla vaikūčiams. Visi tėveliai skatinami ateiti į pamaldas su savo vaikūčiais po vasaros pradedant krikščioniško auklėjimo metus.

– Moterų draugijos susirinkimas Lietuvių Namuose taip pat įvyks ši sekmadienį, rugsėjo 13.

– Parapijos taryba renkasi antadienį, rugsėjo 15, 7.30 v.v. p.p. Bumeistrų namuose.

– Praeitą sekmadienį, rugsėjo 6, pamaldų metu buvo pakrikštytas Lukas Karolis Jonas, Jono ir Kristinos (Dambaraite) Janowicz sūnus. Krikšto tėvai – R. Jonaitis, Christopher Lee ir Renate Pfister.

– A. a. Jono Dambaro mirties dešimtmetis buvo prisimintas praeitą sekmadienį, rugsėjo 6.

Lietuvių Namų žinios

– LN valdybos posėdis – rugsėjo 10, ketvirtadienį, 7 v.v.

– LN visuomeninės veiklos komiteto susirinkimas įvyks rugsėjo 13 d., 1.30 v.p.p. LN seklėjoje. Kviečiame dalyvauti LN moterų, vyrų būrelių, kultūros komisijos ir „Atžalyno“ atstovai.

– LN kultūros komisija yra įsigijusi nemažai įvairių vaizdajuosčių iš Lietuvos. Dėl jų įsigijimo ar nuomojimo skambinti S. Pabricienė 416 762-5419 arba V. Kulnui tel. 416 769-1266.

– Aukos slaugos namams primamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

– „Angeliukams“ \$50 aukėjo A. Petkevičienė.

– Keltuvo vajui \$100 aukėjo J. Budreika.

SIŪLOMAS DARBAS lietuviškai kalbančiam asmeniui arba porai, kurie kartu gyventų ir prižiūrėtų 85 metų amžiaus asmenį netoli Londono, Ont. Duodamas pilnas išlaikymas. Galima naudotis automobiliu. Teirautis skambinant (paleikant tel. įrašus) Algijui Okvilėje 905 845-7511 arba 905 827-1772; ar Daliai Londone, Ont. 519 644-1235; 519 432-2111; 519 432-3920.

Prisikėlimo parapijos žinios

– „Atgaivink ir atnaujink“ – tai programa, kurios vienas iš pagrindinių bruožų yra dalijimasis tikėjimu grupelėse. Ji prasidės spalio 4 d. Rugsėjo mėnuo yra skirtas pasiūlyti ir susipažinti su šia programa.

– Šv. Pranciškaus Trečiojo ordino nariai renkasi į Mišias ir susirinkimą šį ketvirtadienį, rugsėjo 10, 10 v.r. Kviečiame ir ne nariai dalyvauti Mišiose ir susirinkime.

– Parapijos naujojo sklypo pašventinimas ir prakasimas įvyks spalio 3 d. Prasidės diena 9.30 v.r. su Mišiomis, po to bus eitynės nuo parapijos iki naujojo sklypo; 1 v.p. p. žemės pašventinimas ir prakasimas. Iškilmių dalyvaus vysk. P. Baltakis, OFM, pranciškonų provincijolas iš Lietuvos, kun. Benediktas Jurčys, OFM, viceprovincijolas kun. Placidas Barius, OFM, ir kiti svečiai.

– Santuokai ruošiasi Rasa Malinauskaitė su Kevin McClean.

– Santuokos sakramentą priėmė Judita Raškauskaitė ir Godofredo Balcica.

– Pakrikštytas Dylan Joseph, Kristinos (Drasutytės) ir Pauliaus Sokolovų sūnus.

– Parapijos choras pradeda repeticiją šį ketvirtadienį, rugsėjo 10, 7 v.v. naujo sezono pradžia yra gera proga ir naujiems chorams įsijungti į parapijos chorą.

– Parapijos tarybos susirinkimas – pirmadienį, rugsėjo 14, 7 v.v. parodų salėje. Susirinkime dalyvaus architektas A. Švedas, parapijos persikėlimo komiteto ir vajeus komitetų nariai.

– Parapijos biblioteka, pradedant šiuo sekmadieniu, veiks kiekvieną sekmadienį nuo 9.30 iki 11.30 v.r.

– Mišios sekmadienį, rugsėjo 13: 8.15 v.r. už Šikšnių šeimos mirusius; 9.15 v.r. už a.a. Antaną Stankų; 10.15 v.r. už a.a. Juozą Benetį, už a.a. Juozą ir Agotą Vainus, už a.a. Tomą Prapaką; 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Maironio mokyklos žinios

– Mokslo metai prasidės rugsėjo 19, šeštadienį, 9.30 v.r. Our Lady of Peace mokyklos patalpose, Matice gatvėje (prie Kipling). Visus mokinius atvesti į auditoriją. Vyk naujų mokinių ir liutuanistinių kursų studentų registracija. Pamokos baigsis įprastu laiku – 12 v. Lituanistiniai kursai prasidės rugsėjo 26 d.

– Kankininkės prašomos būtinai atsisėsti savo instrumentus pirmąją mokslo metų dieną.

– Pirmasis mokytojų posėdis įvyko Anapilyje, rugsėjo 3 d. Ilgametė vedėja Giedra Rinkūnaitė-Paulionienė pareigas perdavė buvusiai savo pavaduotojai, mokytojai Aldonai Aušraitai-Simonienėi.

– Prano Sakalo 85-kerių metų sukakčiai pagerbti Irena Delkienė „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$85.

– A. a. Onos Jakimavičienės mirties prisiminimui A. S. Petraičiai „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$20.

– A. a. Onos Jakimavičienės atminimui V. V. Augėnai „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$25.

– A. a. Onos Jakimavičienės atminimui, užjausdami dukras Reginą, Alviną, Antoniją bei jų šeimas, Regina ir Jonas Žiūraičiai „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$20.

– A. a. Onos Jakimavičienės atminimui, užjausdami dukras Reginą, Alviną, Antoniją bei jų šeimas, Regina ir Jonas Žiūraičiai „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$20.

– A. a. Onai Jakimavičienėi mirus, užjausdami dukterį Alviną Ramanauskienę, jos šeimą ir gimines, Alė Kerberienė „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$25.

– A. a. Onos Jakimavičienės atminimui, užjausdami dukras Reginą, Alviną, Antoniją bei jų šeimas, Regina ir Jonas Žiūraičiai „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$20.

– A. a. Onai Jakimavičienėi iškeliauvus amžinybėn, užjausdami dukras Reginą, Alviną, Ramanauskienę ir jų šeimas bei gimines, Angelė ir Juozas Lukošūnai „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$30.

– A. a. Onai Jakimavičienėi mirus, nuoširdžiai užjausdami šeimą, Stasė ir Benius Yokubynai „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$50.

– A. a. Onos Jakimavičienės atminimui „Kovai su vėžio liga Lietuvoje“ B. D. Vaidilos aukėjo \$20.

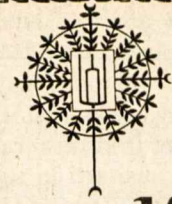
– Išeivijos lietuvių klierikų studijoms Romoje \$50 aukėjo E. Ališauskienė.

– „Tėviškės žiburių“ administracijoje rugpjūčio 24 d. buvo rastas gražioje dėžėje sukaubtas šotis. Palikusį prašome atsiųsti tel. 905 275-4672.

– „Tėviškės žiburių“ administracijoje rugpjūčio 24 d. buvo rastas gražioje dėžėje sukaubtas šotis. Palikusį prašome atsiųsti tel. 905 275-4672.

Kanadietės mokytojos, vadovavusios š.m. vasarą anglų kalbos kursams Lietuvos mokytojams-oms. Iš kairės: Vida Petrašiūnaitė, Aušra Karkienė, Giedra Paulionienė, Lietuvos švietimo viceministrė Vaiva Vėbraitė, Vida Juozaitytė. Trūksta Aldonos Simonienės

LIETUVOS KANKINIŲ ŠVENTĖ

Anapilio parapijos 70 metų gyvavimo sukaktis

1998 m. rugsėjo 27, sekmadienį

- ◆ 2.30 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje RELIGINIS KONCERTAS
- ◆ 3 v.p.p. Mišios, atnašaujamos vysk. P. Baltakio, OFM, ir suvažiavusių kunigų
- ◆ Po Mišių bus eina į Šv. Jono lietuvių kapines –
  - Kryžių kalnelyje sukaktuvinio kryžiaus šventinimas
  - Malda prie a.a. kun. Petro Ažubalio kapo
- ◆ 5 v.p.p. koncertas ir vaišės Anapilio salėje

Bilietai į vaišes gaunami sekmadieniais po Mišių Anapilyje ir pas R. Celejewska tel. 416 231-8832.

Maloniai kviečia visus dalyvauti – Anapilio parapijos taryba

ANAPILIO VAIKŲ DARŽELIS po vasaros atostogų rugsėjo 8 d. pradeda savo darbą.

Pranešimas

KLB krašto tarybos vyr. rinkimų komisija praneša, kad rinkimų data yra š.m. rugsėjo 20, sekmadienį visose rinkimines apylinkėse: Toronte, Hamiltone, Londone. Toronto rinkimai vyks Lietuvių Namuose, „Vilniaus“ rūmuose ir visose lietuvių parapijose. Rinkimų laikas nuo 10 v.r. iki 1 v.p.p. Visų lietuvių nuo 18 m. amžiaus pareigą rinkimuose dalyvauti ir išrinkti naują tarybą.

Vyr. rinkiminė komisija

Metinis Kanados lietuvių katalikų kunigų vienybės suvažiavimas įvyks š.m. rugsėjo 28, pirmadienį, 10 v.r., Toronto Prisikėlimo parapijos patalpose. Kviečiame dalyvauti visi Kanadoje dirbantys lietuvių kunigai. Programoje – vyskupo P. Baltakio ir kitų dalyvių pranešimai bei einajamieji reikalai. Dabartinė valdyba: pirm. prel. J. Staškus, išd. kun. Aug. Simanavičius, OFM, sekr. kun. E. Putrimas. Ši žinutė kartojama, nes „TŽ“ 36 nr. įvyko korektūrinė klaida, keičianti prasmę. Atsiprašome.

Lietuvos operos solistas Vytautas Juozapaitis atvyksta koncertuoti į Torontą. Solistas yra gerai žinomas ne tik Lietuvoje, bet ir įvairiuose Europos operos teatruose. Per praėjusią Dainų šventę Vilniuje atliko solo partiją. Kartu su solistu atvyks ir pasižymėjusi pianistė bei akompaniatorė muz. Nijolė Ralytė.

Koncertas įvyks Prisikėlimo parapijos salėje sekmadienio vakare, spalio 4. Koncertą rengia Prisikėlimo parapijos persikėlimo vajeus komitetas. Daugiau informacijos – vėliau. A.N.

„Tėviškės žiburių“ redakcijai pasiekė Zitos Golinienės laiškas iš Klibių kaimo, Kretingos rajono, kuriame reiškiamas užuojauta Čuplinskių šeimai netekus mamos, uošvės ir močiutės a.a. dr. A. Matulionienės.

Kauno arkivyskupijos „Vaikų dienos centrams“ aukėjo: \$40 – K. A. Pajaujai (a.a. Onos Jakimavičienės atminimui).

Lietuvos priėmimo į ŠA-gą (NATO) reikalų rugsėjo 1 d., 7 v.v. Prisikėlimo parapijos parodų salėje KLB krašto valdyba sušaukė torontiečių susirinkimą, kuriame dalyvavo apie 70 žmonių. Pradėjo KLB krašto valdybos pirm. A. Vaičiūnas, kvietęs visus į laisvų bei kitokių ryšių su parlamentais vaju tuo išreiškiant pritarimą Lietuvos siekiams ir kartu prašymą Lietuvą paremti. Išsamią informaciją dalį atliko Ant. Rašymas, paaiškinęs tų ryšių su parlamentais naudą ir įmanomus būdus.

Susirinkime dalyvavo Ukraiņiečių bendruomenės pirm. Marika Skambara ir estų – Laas Leivait. Abu sveikinimo žodžiuose pareiškė pritarimą vykdomajai valdžiai ir palinkėjo sėkmės. Kalbėjo ir Lietuvos konsulas H. Lepas. Po klausimų atsakymų valandėlės pokalbiai buvo pratęsti besivaišinant. Ant stalo buvo sudėti informaciniai lankstinukai ir laišku pavyzdžiai, kuriuos dauguma dalyvių parsinešė namo. S.

HAMILTONO Lietuvių pensininkų namams „Rambynas“ reikalingas administratorius. Teirautis: 8 v.r.-12 v.p.p., nuo pirmadienio iki penktadienio imtinai. Tel. 905 526-8281.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

Punia Construction Ltd. NAMŲ REMONTO BENDROVĖ atlieka įvairiausių statybos-remonto darbus. Įvedame dujotiekius, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusausiname rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti Alvydui tel. 905 848-9628 416 509-5108 (pager).

Dail. O. PR. SIMUTYTĖ-CRAIG, kurios meno darbų paroda vyks 1998 m. rugsėjo 11-13 d.d. „The Kathleen Gormley McKay Art Centre“ patalpose Unionville (Markham), Ont.

„Tėviškės žiburių“ redakcijai pasiekė Zitos Golinienės laiškas iš Klibių kaimo, Kretingos rajono, kuriame reiškiamas užuojauta Čuplinskių šeimai netekus mamos, uošvės ir močiutės a.a. dr. A. Matulionienės.

Kauno arkivyskupijos „Vaikų dienos centrams“ aukėjo: \$40 – K. A. Pajaujai (a.a. Onos Jakimavičienės atminimui).

Lietuvos priėmimo į ŠA-gą (NATO) reikalų rugsėjo 1 d., 7 v.v. Prisikėlimo parapijos parodų salėje KLB krašto valdyba sušaukė torontiečių susirinkimą, kuriame dalyvavo apie 70 žmonių. Pradėjo KLB krašto valdybos pirm. A. Vaičiūnas, kvietęs visus į laisvų bei kitokių ryšių su parlamentais vaju tuo išreiškiant pritarimą Lietuvos siekiams ir kartu prašymą Lietuvą paremti. Išsamią informaciją dalį atliko Ant. Rašymas, paaiškinęs tų ryšių su parlamentais naudą ir įmanomus būdus.

Susirinkime dalyvavo Ukraiņiečių bendruomenės pirm. Marika Skambara ir estų – Laas Leivait. Abu sveikinimo žodžiuose pareiškė pritarimą vykdomajai valdžiai ir palinkėjo sėkmės. Kalbėjo ir Lietuvos konsulas H. Lepas. Po klausimų atsakymų valandėlės pokalbiai buvo pratęsti besivaišinant. Ant stalo buvo sudėti informaciniai lankstinukai ir laišku pavyzdžiai, kuriuos dauguma dalyvių parsinešė namo. S.

HAMILTONO Lietuvių pensininkų namams „Rambynas“ reikalingas administratorius. Teirautis: 8 v.r.-12 v.p.p., nuo pirmadienio iki penktadienio imtinai. Tel. 905 526-8281.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

Punia Construction Ltd. NAMŲ REMONTO BENDROVĖ atlieka įvairiausių statybos-remonto darbus. Įvedame dujotiekius, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusausiname rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti Alvydui tel. 905 848-9628 416 509-5108 (pager).

Dail. O. PR. SIMUTYTĖ-CRAIG, kurios meno darbų paroda vyks 1998 m. rugsėjo 11-13 d.d. „The Kathleen Gormley McKay Art Centre“ patalpose Unionville (Markham), Ont.

„Tėviškės žiburių“ redakcijai pasiekė Zitos Golinienės laiškas iš Klibių kaimo, Kretingos rajono, kuriame reiškiamas užuojauta Čuplinskių šeimai netekus mamos, uošvės ir močiutės a.a. dr. A. Matulionienės.

Kauno arkivyskupijos „Vaikų dienos centrams“ aukėjo: \$40 – K. A. Pajaujai (a.a. Onos Jakimavičienės atminimui).

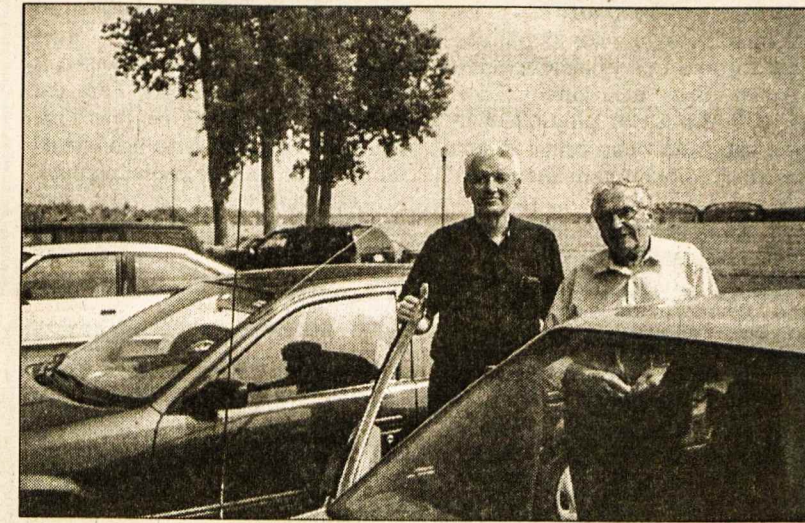
Lietuvos priėmimo į ŠA-gą (NATO) reikalų rugsėjo 1 d., 7 v.v. Prisikėlimo parapijos parodų salėje KLB krašto valdyba sušaukė torontiečių susirinkimą, kuriame dalyvavo apie 70 žmonių. Pradėjo KLB krašto valdybos pirm. A. Vaičiūnas, kvietęs visus į laisvų bei kitokių ryšių su parlamentais vaju tuo išreiškiant pritarimą Lietuvos siekiams ir kartu prašymą Lietuvą paremti. Išsamią informaciją dalį atliko Ant. Rašymas, paaiškinęs tų ryšių su parlamentais naudą ir įmanomus būdus.

MONTREALQUE

Kauno kredito unijų projekto išvietimui rugsėjo 18-28 d.d. Kanadoje lankysis Lietuvos respublikos seimo narė Elvyra Kunėvičienė, seimo biudžeto ir finansų komiteto pirmininkė, šio komiteto patarėjas Gediminas Morkūnas, Lietuvos banko kredito institucijų priežiūros departamento direktorius Kazimieras Ramonas, Lietuvos kredito unijų draugijos bei Panevėžio kredito unijos „Ukininkų viltis“ pirmininkas Kazimieras Petraitis ir Kauno kredito unijų projekto direktorius Ramūnas Stankevičius. Jie nori susipažinti su Kanados indėlių apsauga ir drauda, kredito unijų vaidmeniu Kanados bankininkystėje ir kredito unijų federacijos draugijos veikla bei struktūra. Daugiausia laiką praleis Kvebeko mieste, bet aplankys ir Montrealio lietuvių kredito uniją „Litas“, Otavą ir kitas vietas. Visur juos lydės Regina Piečaitienė. Dėl laiko stokos su platesne Montrealio lietuvių visuomene, atrodo, nesusitiks.

Lietuvių tautodailės instituto metiniame suvažiavime dalyvavo Montrealio vaivorykštinių Regina Brikenė, Birutė Nagienė ir Danutė Staškevičienė. Suvažiavimas įvyko rugpjūčio 22 d. Rasos ir Lino Veselkų namuose prie Gananoque, Ont.

Dr. Ilona Maziliauskienė Santaros Šviesos suvažiavime rugsėjo 10-13 d.d. Lemonte, Pasaulio lietuvių centre, vadovaus diskusijoms apie lietuvių reikšmę. B.S.

Vatikano radijo techniškas direktorius kun. E. Matis, SJ, Montrealyje su Aušros Vartų parapijos komiteto nariu PRANU BARŠEŠKA

Nuotr. K. J. Ambraso

Su Vatikano radijo atstovu

1998 m. rugpjūčio 1 - 8 d.d. Montrealyje įvyko generalinis UNDA-OCIC pasaulio radio stočių vadovų susitikimas, į kurį su kitais romėnais atvažiavo ir Vatikano radijo techninis direktorius jėzuitas kun. T. Eugenijus Matis. Jis po kongreso vietinio klebono kvietimu atvykęs į Aušros Vartų parapiją atnašavo dvejias Mišias, pasakė pamokslus, pasveikino susirinkusius lietuvius ir su kai kuriais M.P. Baršėškų šeimoje papietavo. Kadangi Vatikano radijuje lietuvių ir šiandien tebeturi savo skyrių, transliuojantį radijo laidas Lietuvon, gerbiamas svetys sutiko atsakyti į klausimus.

– Gerb. T. Eugenijau, kaip laikosi šventasis Tėvas Jonas Paulius II?

– Jis šiuo metu laikosi gerai.

– Kas šiuo metu rengia ir kokios numatomos būsimosios Popiežiaus kelionės?

– Vietinės Šv. Tėvo kelionės po Italiją organizuoja Apaštalų rūmų prefektas, o po užsienio šalis – jėzuitas kun. Roberto Tucci. Jeigu nebus kokių nors esminių pakeitimų, vietinio pobūdžio artimiausios kelionės gali būti rugsėjo mėn. į Chiavari ir Brescia, o užsienio – spalio mėn. į Zagrebą, kur turėtų būti paskelbtas palaimintuoju kard. Stepinac. Ateinančių 1999 m. sausio mėn. Šv. Tėvas turėtų keliauti į Meksiką ir St. Louis (JAV), kur turėtų apbendrinti Amerikos žemyno pavatikaninio sinodo dokumentus ir nutarimus.

– Ar Vatikano radijuje buvo svarstyta galima Popiežiaus kelionė Lietuon, o galbūt spaudoje kur nors buvo užsiminta apie šį sumanymą?

– Kiek žinau, jokios galimybės apie kelionę Lietuvon dar nebuvo svarstytos, tad nieko apie tokį sumanymą negaliu pasakyti, o spaudoje tokių užuominų nesužitkau.

– Dėkojame už malonų apsilankymą lietuvių parapijoje ir linkime geriausios sėkmės Vatikano radijui, ypač lietuvių skyriui, evangelinės tiesos skleidimą dabartinėse žemijose.

Kun. K. J. Ambrasas, SJ

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai – Automobiliai – Prekyba – Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 FAX 514 722-3546
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. Res. 514 256-5355
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas nelpareigoja apsidrausti.

ATLIEKU stalius, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algijui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojame priėmamos kainos ir darbo kokybę. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

II-OJI PASAULIO LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ – 1998. Trys aukštos kokybės vaizdajuostės: 1. Ansamblių vakaras Kalnų parke liepos 4 d. (2 val.). 2. Šokių diena „Zalgirio“ stadione liepos 5 d. (2 val.). 3. Dainų diena Vingio parke liepos 6 d. (4 val.). Šias vaizdajuostes galite užsisakyti iš International Historic Films, Inc. skambinant telefonu 773-927-2900 arba raštu, 3533 S. Archer Ave. Chicago, IL 60609 USA. Vienos vaizdajuostės kaina tik 30 (Kan.), arba visos trys \$70 (Kan.), ir \$5 už persiuntimą. Mes priimame asmeniškus čekius (Kanados doleriais) arba „VI-SA/Mastercard“ kredito korteles. Sav. Petras Bernotas.